

החוק בארצות ערב

3

לקט של חוקים
ירדניים

קובץ צא'

בהוצאת
מפקדת
פ"צ"ר
תש"ל 1974

תוכן העניינים

עמ'	
3	חוק האגודות השיתופיות (מס' 17 לשנת 1956)
19	חוק הבוררות (מס' 18 לשנת 1953)
23	חוק ביטול זכיון חברת החשמל הפלשתינאית בע"מ (מס' 9 לשנת 1954)
24	חוק הביקורת על סרטי הקולנוע (מס' 52 לשנת 1951)
27	חוק גביית הכספים הצבוריים (מס' 6 לשנת 1952)
33	חוק ההחזקה (התצרוף) בנכסי דלא ניידי (מס' 49 לשנת 1953)
36	חוק השכרת ומכירת נכסי דלא ניידי לזרים (מס' 40 לשנת 1953)
38	חוק ההתעסקות במקצוע ראיית החשבון (מס' 10 לשנת 1961)
42	חוק מס המבנים והקרקעות בתוך איזורי העיריות (מס' 11 לשנת 1954)
51	חוק המסדיר את מקצוע המודדים המורשים (מס' 7 לשנת 1948)
58	חוק המצב האזרחי (מס' 32 לשנת 1966)
70	חוק הנוטריון הציבורי (מס' 11 לשנת 1952)
78	חוק הפיקוח על הדרכים והשמירה עליהן (מס' 51 לשנת 1938)
84	חוק רישוי כותבי הבקשות (מס' 42 לשנת 1956)
85	חוק רשיונות עסקים (מס' 89 לשנת 1966)
* * *	
91	תקנות האספקה, הפיקוח על המחירים וקביעתם (תקנות מס' 33 לשנת 1959)
95	הסכם זכיון בין ממשלת ירדן וחברת ההסעה הירדנית לתיירות בע"מ
101	תקנות מס החינוך (מס' 1 לשנת 1956)

חוק האגודות השיתופיות

אנחנו אל-חוסין מלך הממלכה הירדנית ההאשמית, על פי סעיף 31 מהחוקה, ובהסתמך על החלטת בתי אל-אעיאן (הסינאט) ואל-נואב (הנבחרים) מאשרים את החוק הבא ומצווים על פירסומו והוספתו לחוקי הממלכה.

חוק מספר 17 לשנת 1956

חוק האגודות השיתופיות

1. חוק זה ייקרא חוק האגודות השיתופיות לשנת 1956 וייכנס לתוקף כעבור חודש מיום פרסומו בעתון הרשמי. שם החוק
2. יהיו למשפטים ולבטויים הבאים הנזכרים בחוק זה, הפירושים המיוחדים להם דלהלן, אלא אם הכתוב מחייב פירוש אחר. פירוש המושגים
- "אגודה שיתופית" - כל אגודה המורכבת מלא פחות משבעה אנשים ושמטרתה העלאת עניניהם הכלכליים והחברתיים בהתאם לעקרונות הקואופרציה.
- "אגודה רשומה" - אגודה קואופרטיבית רשומה בהתאם לחוק זה.
- "השר המוסמך" - הבנייה והפיתוח או כל שר אחר שימונה בהחלטה של מועצת השרים לצורך חוק זה.
- "מנהל" - הפקיד האחראי בעד הנהלת פעולות משרד המפעל השיתופי בממלכה הירדנית ההאשמית, המוטל עליו הנהלת התנועה הקואופרטיבית, רישום האגודות השיתופיות והפיקוח עליהן בהתאם לחוק זה.
- "ברית פיקוח על החשבונות" - איגוד משנה שמטרתו העיקרית היא בדיקת חשבונות האגודות הרשומות הכפופות לו, בנוסף לקיום תפקיד הפיקוח, והדרכתן על העקרונות הקואופרטיביים.
- "הבנק המרכזי" - כל אגודת משנה אשר מטרתה העיקרית היא מימון התנועה הקואופרטיבית.
- "חבר" - כל המשתתף בחתימתו על בקשת רישום האגודה, וכל מי שנתקבל בה כחבר לאחר רישומה בהתאם לתקנון הפנימי, הוראות חוק זה והתקנות המותקנות על פיו.
- "תקנון האגודה הפנימי" - תקנות האגודה השיתופיות אשר פועלים לפיהן באותו זמן על כל תיקון העלול לכוא עליהן.
3. א. כל אגודה הנוסדת בהתאם להוראות חוק זה תיחשב לאגודה שיתופית שמטרתה תהיה לשרת את חבריה מבחינה כלכלית או חברתית במאמציהם ההדדיים והנוהגת בהתאם לעקרונות הקואופרציה. האגודה השיתופית
- ב. כל אגודה שיתופית רשומה חייבת להשתמש במונח "שיתופי" או "שיתופית" כחלק משמה.

1. פורסם בעיתון הרשמי מס' 1267 מיום 1.4.1956.

ואסור על אגודה כלשהי או גוף שאינו רשום בהתאם לחוק זה להשתמש באחת משתי המלים או באיזו מילה הגזורה מהן, כחלק משמה.

4. האגודה השיתופית תהא מורכבת מאנשים שמספרם לא יפחת משבעה ומותר לקבל את האגודות השיתופיות האחרות כחברים בה וכן מותר לקבל גופים אחרים בהסכמת המנהל.
מותנה בזאת כי אם היה אחד מחברי האגודה רשומה מותר שמספר חבריה יהא פחות משבעה.

הקמת
האגודה
השיתופית

5. א. לכל אגודה שיתופית חייב להיות שם מיוחד אשר יבהיר את מהותה ומרכזה. שם זה חייב להיות בלי שם אדם כלשהו.
ב. כל אגודה רשומה תקבע מרכז בתוך הממלכה הירדנית ההאשמית כדי שכל ההודעות וההתכתבויות יישלחו אליו. עליה להודיע למנהל על כל שינוי במרכזה.

שם האגודה
הרשומה
ומרכזה

6. בקשת הרישום תוגש למנהל בשלושה עותקים החתומים על ידי:
א. שבעה אנשים לפחות הקיימים אצלם תנאי החברות באם לא היה אחד מחבריה אגודה רשומה אחרת,
ב. לבקשת הרישום יצורפו שלושה עותקים מהתקנון הפנימי המוצע של האגודה ושם האיש או האנשים אשר ינהלו עם המנהל משא ומתן על הצורה הסופית של תקנון האגודה הפנימי.

בקשת
הרישום

7. א. באם שוכנע המנהל כי האגודה קיימה את הוראות חוק זה ואת התקנות שהותקנו על פיו, וכי תקנותיה הפנימיות המוצעות מתאימות להוראות חוק זה, רשאי הוא לרשמה או לסרב לרשמה עם פירוט נימוקי הסירוב.
ב. תשוחרר מאגרת הרישום כל אגודה המאמצת לעצמה תקנות פנימיות לדוגמה אשר אושרו על ידי המנהל והשר הנוגע בדבר, ורישומה יפורסם חנינם בעיתון הרשמי.

רישום
האגודה

8. א. לכל אגודה תימסר בעת רישומה תעודת רישום עם עותק מתקנותיה הפנימיות, שיחובר אליה אישור המנהל, ותהיינה חתומות בחותמו. דבר הרישום יפורסם בעיתון הרשמי.
ב. תעודת הרישום החתומה בחתימת המנהל ובחותמו תיחשב כראיה חותכת כי האגודה נרשמה כחוק, מלבד אם הוכח כי רישומה בוטל.

תעודת
הרישום

9. כל ספר המוחזק על ידי האגודה הרשומה ייחשב כראיה ראשונית למה שקשור בפרטים הבאים הרשומים בו:
א. תאריך רישום שם כל אדם שהוא בפנקס החברים כחבר באגודה.
ב. תאריך פרישת החבר מהאגודה, או פטירתו.

פנקס
החברים

10. יש לציין את שם האגודה השיתופית ומרכזה, כמו שמפורט בסעיף החמישי מחוק זה, בפנקסיה, חוזה, התכתבויותיה ומסמכיה האחרים בצירוף מספר רישומה בספר רישום האגודות השיתופיות המוחזק במשרד המפעל השיתופי.

איזכור
שם האגודה
בספרים
וכר'

11. מרכז האגודה יהא באיזור שבו היא עוסקת בעבודותיה ואסור שיהיו לה סניפים באיזורים אחרים, אלא באישור המנהל, כמו כן אסור ליסד יותר מאגודה שיתופית למטרה אחת ובכפר אחד אלא עלפי הרשאה מיוחדת מאת המנהל, ויש להבדיל בין שמות האגודות השיתופיות באופן שלא יביא לידי בלבול באם יווסדו יותר מאגודה אחת בכפר אחד.

ריבוי
האגודות
הסניפים

12. א. לאגודות השיתופיות הנוסדות בהתאם לחוק זה את תכונת הגוף המשפטי, ותהיה להן הזכות לרכוש נכסים דנידי ודלא נידי ולערוך חוזים ולקבל הצעות ולהיות בעל דין בכל תביעה שהן תגשנה או שתוגש נגדן ושאר הליכים משפטיים, ולנקוט במה שנחוץ בכדי להשיג את כל המטרות שלשמן הן נוסדו.

גוף
משפחתי

ב. חבר באגודה רשומה לא יהיה בעל דין בתביעה או בהליכים משפטיים נגד אותה חברה בין שזה היה בשמו ובין בשם תפקידו.

13. א. המיסדים הם האנשים המשתתפים ביסוד אגודה שיתופית, ואשר מקבלים לידיהם את הכנת תקנותיה הפנימיות.
ב. קביעת תקנות פנימיות לאיזו אגודה שיתופית חייב להיות בהתאם להוראות חוק זה ולתקנות המותקנות על פיו.

המיסדים

14. א. המתקבל חבר באגודה שיתופית:

תנאי
החברות

1. כל אדם שהשלים את גיל השמונה עשרה, מלבד היורשים הקטינים.
2. כל אגודה שיתופית רשומה.
3. כל גוף אחר, בהסכמת המנהל, במידה ואין מטרת האגודה העיקרית מתן כסף בהלוואה לחבריה.
ב. באם המטרה העיקרית של האגודה היא השגת כספים על מנת להלוותם לחבריה, מותנה על חברים אלה להיות:

1. גרים באותה עיר או כפר או בקירבתם, או מתכוונים לגור באותה עיר או כפר, או בכפר אחר מקבוצת הכפרים בממלכה הירדנית ההאשמית שבשכילים נוסדה האגודה, מלבד אם הרשה המנהל דבר אחר.

2. נמנים על אותו מעשה היו עוסקים באותו מקצוע או מלאכה, מלבד אם הרשה המנהל דבר אחר.

ג. 1. אם שום חבר מחברי האגודה הרשומה לא נהנה מזכויות החברות אלא אם פרע את כל מה שמגיע ממנו לאגודה מדמי חבר, תשלומים עבור מניות בהתאם לתקנות האגודה הפנימיות.

2. בעת קבלת חבר לאגודה, יהיה אחראי עבור התחייבויותיה שצמחו לפני תאריך הצטרפותו אליה.

ד. חבר קודם יישאר אחראי עבור התחייבויות האגודה הרשומה, מאז פרישתו ממנה, ועד לתקופה של שנתיים מיום גמר שנת הכספים הבאה אחרי תאריך פרישתו.

ה. אסור לרשום ברית פיקוח לחשבונות. אלא אם היה מורכב מעשרים אגודה רשומה לפחות.

15. בכדי למלא אחרי המטרה שהוצבה בחוק זה, במידה והתגלעו חילוקי דעות ביחס לאדם, באם הוא גר בעיר, בכפר או בקרוב להם, או שהוא מתכוון לגור בעיר, בכפר או בכל כפר מקבוצת הכפרים בממלכה הירדנית ההאשמית, או לגבי הסוג שאליה משתייכת האגודה, או לגבי תחום פעולותיה, או לגבי הצטרפותו של אותו אדם למעמד מסוים או עיסוקו במקצוע מסוים, יכריע המנהל באותם חילוקי דעות והחלטתו תהיה סופית.

קביעת
מקום
מגורים

16. האגודות השיתופיות מתחלקות מבחינת אחריות חבריהן לשני חלקים:
א. אגודות שיתופיות בערבון מוגבל שבהן יהיו החברים אחראים עד לסכום מניותיהם באגודה, או בסכום גבוה יותר כפי שיוגדר בתקנות האגודה הפנימיות.

האחריות

ב. אגודות שיתופיות בערבון בלתי מוגבל שבהן יהיו החברים אחראים ביחד על כל התחייבויות האגודה השיתופית.

ג. יש להוסיף את המשפט "בערבון מוגבל", או "בערבון בלתי מוגבל", לפי המצב, לשם כל אגודה המשתייכת לאחד משני הסוגים האלה.

17. אגודה רשומה רשאית להעניק לעצמה, בתקנותיה הפנימיות, את הסמכות להטיל קנס על החברים על ידי מתן הרשאה לאסיפה הכללית או לוועדת ההנהלה או באיזו דרך אחרת שתיקבע בתקנותיה הפנימיות; קנסות אלה ייחשבו כחובות המגיעות לאגודה.

הטלת
קנס על
חברים

18. כל הכספים המגיעים לאגודה הרשומה, מאת כל חבר מחבריה על פי חוק זה, או על פי תקנותיה הפנימיות, או במה שקשור בעבודותיה, יהוו חוב המגיע ממנו לאגודה, וייגבה ממנו כאילו היה חוב.

החובות
המגיעים
מאת
החברים

19. החברות תתבטל במקרים הבאים:

בטול
החברות

א. בפרישת החבר.

ב. בפטירת החבר.

ג. באיבוד החבר את אחד התנאים שאוזכרו בסעיף 14 מחוק זה.

ד. בפיטור החבר.

20. א. לא יוכנסו שום תיקונים בתקנות האגודה הפנימיות באם סתרו את הוראות חוק זה, או את התקנות שהותקנו על פיו, ויש להגיש למנהל שלושה עותקים למטרה זו.

תיקון
תקנות
האגודה
הפנימיות

ב. במידה והשתכנע המנהל כי התיקון שהוכנס בתקנות האגודה הפנימיות אינו סותר את הוראות חוק זה, או את התקנות שהותקנו על-פיו, רשאי הוא לרשום את התיקון או לסרב את רישומו עם פירוט נימוקי הסירוב.

ג. בעת רישום התיקון שהוכנס בתקנות האגודה הפנימיות, ישלח המנהל לאגודה עותק מאושר וחתום בחותמו; ויראו בעותק זה ראייה חותכת כי התיקון נרשם כחוק.

זכות
העיון
בתקנות
האגודה

21. כל אגודה רשומה תחזיק במשרדה עותק מחוק זה, ומהתקנות שהותקנו על פיו ומתקנותיה הפנימיות, ורשימת שמות חבריה, תרשה לכל מי שירצה לעיין בהם ללא תמורה במשך שעות העבודה הרגילות.

מיזוג
אגודות

22. א. שתי אגודות או יותר רשאיות להתמוג באישור המנהל, וזאת בהחלטה שתאושר על ידי שלושת רבעי החברים באסיפה הכללית שתיערך מטעם האסיפה הכללית של כל אגודה למטרה זו, בתנאי שיוודע לכל חבר בכתב על הצעת המיזוג ומועד האסיפה שלוש יום לפני עריכתה ומותר לערוך את המיזוג הזה מבלי לפרק את האגודות המתמוגות ומבלי לחלק את רכושן, ותיחשב החלטת המיזוג, אשר תאושר ע"י אגודות אלו, בתור חוזה מספק להעברת כל נכסיהן והתחייבויותיהן לאגודה המאוחדת.

בתנאי שתינתן רשות לכל חבר מתנגד לפרוש מהאגודה בשים לב להוראות תקנותיה הפנימיות.

ב. מותר לכל אגודה שהיא להעביר את נכסיה והתחייבויותיה לאגודה אחרת על ידי החלטה שתאושר בהתאם לעקרונות שנקבעו בסעיף קטן (א) מסעיף זה, ובמידה שהאגודה השניה הסכימה על העברה זו.

בתנאי אם כלל המיזוג או העברת הנכסים והתחייבויות, אם העברת התחייבויות אגודה כל שהיא לאגודה אחרת, אסור לעשות את המיזוג או ההעברה אלא לאחר מתן ארכה לתקופה של שלושה חודשים לנושי שתי האגודות המתמוגות יחד או האגודות המתמוגות יחד.

וכן בתנאי, אם התנגד אחד מנושי כל אגודה שהיא מהאגודות האלו או נושיהן למיזוג, או להעברת הנכסים והתחייבויות, והודיעו על התנגדותם בכתב לאותה אגודה, או אגודות, לפני המועד שנקבע למיזוג, או להעברה, בחודש אחד לפחות, אסורים המיזוג או ההעברה אלא לאחר פרעון חוב אותו נושה או אותם נושים.

ג. תפורסם בעיתון הרשמי הודעת המיזוג שמתכוונים לעשותו לפני אירועו, ותפורסם הודעה שניה על המיזוג שיושלם ויקבל את אישור המנהל, ולאחר תשלום האגרה הקבוע.

עריכת
ישיבות
האסיפה
הכללית

23. א. ועדת ההנהלה רשאית לקרוא לאסיפה הכללית לישיבה, בכל זמן שהיא תרצה, או תוך חודש אחד מיום קבלת הדרישה בכתב על-כך מאת המנהל, או מאת הבנק המרכזי שאליו היא משתייכת, או מכל גוף אחר שנקבע בתקנות האגודה הפנימיות, או משיעור מסוים מהחברים כפי שרשום בתקנותיה הפנימיות.

ב. באם לא נקראה האסיפה הכללית לישיבה, על-פי דרישה כזאת, תהא למנהל עצמו הזכות לקרוא לה, וכל ההוצאות אשר ישא בהן המנהל, בגלל זה, תשולם מאת האגודה בהתאם לסעיף 55 מחוק זה בתור סכום שמגיע תשלומו לממשלה.

<p>24. א. לכל חבר מחברי האגודה יהיה קול אחד בלבד בניהול עסקיה בתנאי:</p>	<p>הצבעה להרשאה</p>
<p>1. שיהא ליושב ראש קול מכריע במידה ומשתווים הקולות. 2. שיהא לאגודה, אשר השקיעה חלק מנכסיה בקניית מניות באגודה אחרת, או לאגודה המשתייכת לאגודה אחרת, הרשות לשגר אחד מחבריה להצביע ולהוות את דעתו בכל הקשור בענייני האגודה הרשומה האחרת, ולחבר זה יוענק מספר קולות כפי שנקבע בתקנות הפנימיות של האגודה האחרונה, אך אסור שיהא לו יותר מהחלק העשירים של סך הכל הקולות. 3. שיהא לאגודה, אשר מתעסקת בעבודתיה ויש לה סניפים בעיר או ביותר מכפר אחד, הרשות לרשום בתקנותיה הפנימיות על עריכת ישיבות מקומיות בכל כפר, או עריכת ישיבה במקום מסוים שבו יהיו נוכחים נציגים נבחרים בבחירות מקומיות, ומותר להעניק לאותם הנציגים את מספר הקולות הנקבע בתקנות האגודה הפנימיות. 4. שיהא לחבר שאינו מתגורר בממלכה הירדנית ההאשמית, לשגר חבר אחר שיכוא במקומו, אך אסור לחבר האחד לבוא במקומם של יותר משני חברים אחרים.</p>	
<p>ב. אסור חיפוי כח אלא במקרים שאוזכרו בפיסקאות ב, ג, ד מהסעיף הקטן הקודם.</p>	
<p>25. א. מותר שעיסקות האגודות השיתופיות ישתרעו לעבר אנשים או גופי שאינם חבריהן ובגבולות אשר נקבעו בתקנות האגודה בכדי לשרת את האינטרסים השיתופיים והציבוריים. ב. אגודה רשומה רשאית להלוות לאגודה רשומה אחרת לאחר קבלת הסכמת המנהל בכתב.</p>	<p>עיסקות עם אחרים</p>
<p>26. א. אגודה רשומה רשאית לקבל פקדונות וללוות מאלה שאינם חברים, בהתאם לתנאים, ועד למידה המותרת לפי תקנותיה הפנימיות. ב. הוראות תקנות האגודה הפנימיות חלות על העיסקות שהיא מבצעת עם לא חברים.</p>	<p>קבלת פקדונות והלוואות</p>
<p>27. א. לאגודה רשומה הזכות לתת הלוואה לכל חבר מחבריה בהתאם לתקנותיה הפנימיות הרשומות. ב. האגודה הרשומה רשאית להטיל על כל חבר מחבריה, בעת שהיא נותנת לו הלוואה, או בעת שמגיעה אתו להסכם לתת לו הלוואה, או בעת שיהיה חייב לה, לשעבד אצלה את היכול ואת הכלים החקלאיים והתעשייתיים ומכשירי המים לסוגיהם השונים, או הפריטים המסחריים, בין אם היו נמצאים בעת עריכת השיעבוד ובין שלא היו, ובין אם היו ברשות הממשכן ובין שלא היו. ג. השיעבוד הערוך בהתאם לסעיף קטן 2, ייחשב כי נעשה כחוק, באם התם החבר הממשכן על שני עותקים מהחווזה בנוכחות חבר או יותר מחברי ועדת ההנהלה המורשים באותה עת בניהול עסקיה.</p>	<p>הלוואות לחברים ושיעבוד יכולם וכליהם</p>

ד. השיעבוד לאחר החתימה ייפך לשיעבוד ראשוני ובטחון לאגודה שנתנה את ההלואה בתנאי שלא יפגעו בהם סעיף זה:

1. בתיעות הממשלה ממסים או באיזה סכום של כסף הניתן לגבייה והנחשב בתור מס, או בתיעות איזה בעל רכוש בדמי שכירות המגיעים לו או בתמורת כל סכום הניתן לגבייה והנחשב כדמי שכירות, או
2. בזכות כל קונה בתום לב לקבל את המחיר אשר שילם, במידה ולא ידע על קיום השיעבוד, או
3. בזכויות כל משעבד קודם.

28. אגודה רשומה רשאית להלוות כספים בבטחון כל שיעבוד שייערך על שמה בהתאם לסעיף 27 מחוק זה, והיא רשאית לשם השגת מטרה זו, להעביר כל שיעבוד שהוא מהשיעבודים האלה.

העברת השיעבוד

29. אין לחבר זכות לרכוש יותר מחמישית הון האגודה, מלבד אגודה רשומה שרשאית לרכוש יותר מחמישית הון האגודה בהתאם לתקנותיה הפנימיות.

הגבלת המניות

30. אסור להעביר את המניות או את הסטוק אשר בבעלותו של החבר בהון האגודה הרשומה, אך רשאית האגודה להפחיתם בכפיפות לתקנות המותקנות בהתאם לחוק זה ולתקנותיה הפנימיות.

הפחתת הון

31. א. האגודה זכאית, לשם פרעון החוב המגיע לה מאיזה חבר נוכחי או קודם, לשעבד את מניותיו בהון האגודה ואת כספו המופקד אצלה, או את חלקו ברווחים או בדיוונד או באיזה סכום אחר המגיע לו מההון העודף, ורשאית היא לקזו את החוב שהוא חייב בעת הגיע זמן פרעונו מכל סכום הרשום לזכותו או המגיע לו.
ב. אסור לאיזה חבר מחברי האגודה הרשומה למשכן את מניות האגודה אצלה כבטחון להלוואה.

שיעבוד המניות

32. בכפיפות להוראות סעיף 31, אסור לעקל את מניות החבר או את חלקו בהון האגודה, או למכרם בהסתמך על צו היוצא מכית משפט, או מאחד ממשרדי ההוצאה לפועל, לשם פרעון חוב או התחייבות אשר עליו לפרוע. ואם פשט איזה חבר את הרגל, אסור לנאמן בפשיטת רגל לשים יד על מניותיו או על חלקו בהון האגודה ולא לתבוע או לדרוש אותם.

אי תחולת העיקול על המניות

33. א. אם נפטר אחד החברים, רשאית האגודה, במשך שנה אחת מיום פטירתו, להעביר את מניותיו לאדם הנקרא בשמו בהתאם לתקנות האגודה הפנימיות ובמידה שנתקבל כחוק בתור חבר בהתאם לתקנות שהותקנו על-פי חוק זה ולתקנותיה הפנימיות.

החברים הנפטרים

ואם לא היה אדם כזה הקרוי בשמו, תשלם האגודה לאדם אשר יוכיח כי הוא יורש החבר או נציגו החוקי סכום השווה לערך המניות או לחלקו בהון המניות של אותו חבר לאחר אימותם בהתאם לתקנות שהותקנו על פי חוק זה ולתקנות האגודה הפנימיות.

ב. רשאי האדם אשר נקרא בשמו על ידי החבר הנפטר, או יורשו או נציגו החוקי, בהתאם לצורך ולמקרה, לבקש מאת האגודה לשלם לו תוך שנה אחת מיום פטירת החבר את ערך מניותיו או את חלקו בהון המניות לאחר אימותם באופן הנזכר לעיל.

ג. בכפופות להוראות הסעיפים 27 ו-31 מחוק זה, תשלם האגודה לאדם אשר נקרא בשמו על ידי החבר הנפטר, או ליורשו או לנציגו החוקי, בהתאם לצורך ולמקרה, כל הכספים האחרים המגיעים ממנה לחבר הנפטר אלא אם נאסר עליה על כך על ידי צו מבית משפט מוסמך.

ד. כל אשר תעביר או תשלם האגודה בהתאם להוראות סעיף זה יראוהו כנכון ובר תוקף כלפי כל תביעה שתוגש מטעם אדם אחר.

ה. מותר להשתמש בעזבונו החבר הנפטר לשם פרעון חובות האגודה הרשומה, הקיימות מאז פטירתו, וזאת תוך שנה אחת מיום גמר שנת הכספים של האגודה הבאה לאחר פטירתו.

עונש על השימוש

34. א. כל חבר מחברי האגודה הרשומה, נוכחי או קודם, המשתמש או הסוחר או המנסה להשתמש או לסחור באלו נכסים שרובץ עליהם חרזה שיעבוד בהתאם לחוק זה, ולפני שיקבל על הרשאה בכתב מאת האגודה, דינו קנס שלא יעלה על חמישים דינארים.

ב. אין פסק הדין הנזכר בסעיף קטן (א) מסעיף זה פוטר כל חבר, נוכחי או קודם, משום עונש, ולא ימנע את האגודה מלנקוט בכל דרך אחרת שצוינה בחוק זה או בכל חוק אחר, בר תוקף באותה עת, לשם הבטחת זכויותיה.

חוזים למכירת היבול לאגודה או באמצעותה

35. אגודה רשומה אשר מכלול מטרותיה הוא מכירת היבול החקלאי של חבריה, ואת התגובה של בעלי החיים שלהם, ואת מוצריהם ותוצרת מעשי ידיהם, רשאית לערוך חוזים עם חבריה, או על פי תקנותיה הפנימיות, או על פי חרזה מיוחדת לגבי מכירת כל יבולם, או הכמויות או הסוגים אשר יוסכם עליהם מאגודה עצמה, או באמצעותה, תוך תקופה שתקבע, ומותר לציין בחוזה כי ישולם סכום מסוים על כל יחידת משקל או יחידה אחרת למדידה ולשקילה (כולל מידות התבואה) בראותו כדמי נזק וקילקול המוסכם עליו מראש ואשר משלמו החבר במידה והוא מפר את תנאי החוזה, סכום זה ייחשב כחוב המגיע לאגודה.

אישור עותקים של החוזים

36. א. עותק הנלקח מרישום קיים בכל פנקס או ספר או רשימה המוחזקים על ידי האגודה כחוק, בעת עיסוקה בעבודתה ובעסקיה, מתקבל בתור ראיה על קיום אותו רישום במידה והעותק היה מאושר בהתאם לפרוצדורה שנקבעה בתקנות שהותקנו על פי חוק זה, ויתקבל במהלך הראיה לגבי העניינים והעיסקות הנדונות ברישום בכל המקרים ועד לאותה מידה עצמה שבהן מתקבל הרישום האורגינלי, באם הומצא בבית המשפט, לשם הוכחת אותם עניינים ועיסקות.

ב. לא יוכרח שום חבר מחברי ועדת הנהלת האגודה, להמציא איזה ספר מספרי האגודה, אשר אפשר להוכיח את תוכנו על פי סעיף קטן (1) מסעיף זה, בשום הליכים משפטיים אשר אין האגודה צד בהם, או להופיע

בתור עד לשם הוכחת העניינים, העיסקות והחשבונות הרשומים בספר, אלא על פי צו היוצא מבית המשפט או הקאדי מסיבה מיוחדת.

ביקורת
חשבונות

37. א. כל ספרי החשבונות של כל אגודה רשומה חייבים להיבדק פעם אחת בשנה לפחות, במידה והאגודה היתה משתייכת לברית פיקוח על החשבונות. את החשבונות יבדוק אחד מפקידי אותה ברית אשר ישוגר לשם ביצוע תפקיד זה. ואם לא היתה האגודה משתייכת לאותה ברית, תמנה האסיפה הכללית באסיפתה השנתית מבקר לחשבונותיה המורשה מטעם הממשלה; ובשני המקרים יהא המינוי כפוף לאישור המנהל. בתנאי שהמנהל רשאי לאשר את אחד מפקידי משרדו לביקורת ספרי כל אגודה רשומה עם הערכת הוצאות אותה ביקורת שישולמו מכספי האגודה אשר חשבונותיה בוקרו.

ב. ביקורת החשבונות הנזכרת בסעיף קטן (א) מסעיף זה כוללת בדיקת החובות אשר עבר זמן פרעונם, יתרת המזומנים, ניירות הערך ואימות ערכי נכסי האגודה והתחייבויותיה.

ג. לברית הפיקוח על החשבונות או למבקר החשבונות שמונה בהתאם לסעיף קטן (א) מסעיף זה הזכות לעיין בספרי האגודה וחשבונותיה ובתלושי הקבלות ובכל הניירות האחרים ולבדוק את יתרת המזומנים וניירות הערך. על הנהלת האגודה להגיש לברית הפיקוח על החשבונות או לאדם שמונה לביקורת חשבונות האגודה את כל אשר ידרוש מהידיעות אודות עסקי האגודה ופעולותיה.

ד. ברית הפיקוח על החשבונות או מבקר החשבונות אשר מונה בהתאם לסעיף קטן (א) מסעיף זה, לביקורת חשבונות האגודה, רשאי להפעיל את הסמכויות הבאות באם יש צורך בכך:

1. להזמין כל חבר מחברי הנהלת האגודה או כל עובד או חבר מחבריה באם הוא האמין כי הוא יכול לתת ידיעות חשובות על עסקי האגודה והנהלת ענייניה.
2. להטיל על כל חבר מחברי הנהלת האגודה או על כל עובד אצלה או חבר מחבריה להמציא מה שיש ברשותו מפנקסים או מסמכים אשר קשורים בענייני האגודה או בכספה או בפקדונות המופקדים אצלה.

ה. באם לא שוכנע המנהל בדו"חות אשר נערכו על ידי ברית הפיקוח על החשבונות על ביקורת החשבונות, הוא רשאי:

1. למנות במקומה מבקר חשבונות אחד או יותר לביקורת חשבונות כל אגודה משתייכת לאותה ברית במקומה ולהטיל על האגודה ההיא את שכר הביקורת אשר יראוהו לנכון תמורת אותה ביקורת.
2. לבטל לברית הפיקוח על החשבונות את סמכות ביקורת חשבונות האגודות משתייכות אליה, בתנאי שלא יבוצע הביטול שהיה עד שיאושר על ידי השר המוסמך ובתנאי שלא יוצא צו הביטול עד אשר תינתן לברית ההזדמנות להגיש את הערותיה בכתב למנהל בענין ההוא.

השימוש
בעודפים

38. א. על אגודות ההלוואות להעביר בכל שנה רבע מעודפיה לקרן שמורה; לגבי אגודות אחרות עליהן להעביר בכל שנה עשירית מעודפיה לפחות לקרן שמורה, ומותר להשתמש בקרן שמורה זו בעסקי האגודה בהתאם לתקנותיה הפנימיות.

ב. קרן השמורה אינה ניתנת לחלוקה ואין לשום חבר זכות בחלק בה מלבד אם היתה האגודה הרשומה בשלב של פירוק או שהושלם פירוקה ובמקרה זה תחולק הקרן השמורה שנשארה לאחר פרעון ההתחייבויות, בין החברים ביחס לחלק של כל אחד מהם בהון האגודה פרט אם תקנותיה הפנימיות חייבו אחרת.

ג. בעת תשלום דידינד על המניות, יהיה החלק של כל המניות במקרה זה שווה, ולא יועדף סוג אחד מהן על האחר.

ד. העודף יחושב כל שנה לפני תשלום דידינד על המניות שנפרעו במלואן.

תרומות
למען
צדקה

39. האסיפה הכללית לכל אגודה רשומה רשאית, לאחר העברת הסכום שנבקע בסעיף 38 לתרום לא יותר מ-50% מיתרת העודפים למטרת צדקה או לטובת הכלל אשר יאושרו על ידי המנהל.

חקירה
בענייני
האגודה

40. א. המנהל רשאי על דעת עצמו, וחייב במידה וביקש ממנו רוב חברי ועדת ההנהלה, או גוף אחר מורכב בהתאם לתקנות האגודה הפנימיות, או שלישי לפחות מחברי ברית הפיקוח על החשבונות שאליו משתייכת האגודה, לחקור ביסוד האגודה ובדרך שהיא עוסקת בפעולותיה ובמצבה הכספי, בעצמו או באמצעות אדם שיוטל עליו תפקיד זה בכתב. המנהל רשאי לדרוש מאת המבקש או מאת המבקשים להפקיד סכום כסף אצלו שיספיק לכיסוי ההוצאות אשר יעריכם למטרת חקירה זו.

ב. על חברי ועדת הנהלת האגודה וחבריה להגיש למנהל או לכל אדם אשר יורשה לחקור את כל מה שיוזקק מהידיעות הנוגעות לענייני האגודה והחבריה.

בדיקת
פנקסי
האגודה

41. א. המנהל רשאי, על פי בקשת אחד מנושי האגודה או נושיה, לבדוק את פנקסיה או בעצמו או באמצעות אדם שיוטל עליו תפקיד זה בהרשאה בכתב, בתנאי:

1. שהנושה ישכנע את המנהל כי חובו בר פרעון באותה עת, וכי

הוא ביקש מאת האגודה את פרעונו ללא תוצאה חיובית למרות שהוא חיכה תקופה סבירה.

2. להפקיד אצל המנהל את הסכום אשר יעריכו לכיסוי הוצאות הבדיקה.

ב. המנהל יודיע לנושה או לנושים על תוצאות הבדיקה.

חלוקת
הוצאות
החקירה

42. אם נעשתה חקירה על פי סעיף 40 או נעשתה בדיקה על פי סעיף 41, רשאי המנהל, לאחר מתן הודמנות לשני הצדדים להביע את דעתם, לחלק את ההוצאות או איזה חלק מהן באופן הנראה לו בין האגודה ובין החברים אשר ביקשו עריכת החקירה, או בין הנושה או הנושים אשר ביקשו את החקירה

או עריכת הבדיקה של מבקשי האגודה, או בין חברי ועדת הנהלת האגודה הנוכחיים או הקודמים.

בוררות
בסכסוכים

43. א. אגודה רשומה רשאית לבקש מאת המנהל להכריע בדרך בוררות בכל מה שיתגלע מהסכסוכים בקשר לעסקיה.

ויכלל בתחום הסכסוכים הקשורים בעסקי האגודה ובהתאם לתוכן סעיף זה, כל סכסוך אשר יתגלע בקשר לדרישת חוב המגיע לה מאחד מחבריה הנוכחיים או הקודמים או מאת האדם שנקרא בשמו מטעם החבר הנפטר, או מאת יורשו או נציגו החוקי, וכל חילוקי דעות אחרים אשר יתגלעו ביחס לקנס המוטל בהתאם לתקנות האגודה הפנימיות בין אם חוב או תביעה כזו היו מוסכמים ובין שלא.

ב. הבוררות תכלול את כל חילוקי הדעות אשר יתגלעו לגבי עסקי

האגודה:

1. בין החברים הנוכחיים, הקודמים והאנשים אשר ייצגו את החברים הנוכחיים והקודמים והנפטרים, או בין חבר נוכחי או חבר קודם, או מי שייצג חבר נוכחי, קודם או נפטר ובין האגודה, ועדת ההנהלה או נציגה או אחד מחברי ועדת ההנהלה או אחד מעובדיה, או
2. בין האגודה ובין ועדת ההנהלה או כל אחד מחבריה או נציג או עובד אצלה, או בין האגודה ובין אגודה רשומה אחרת ואז רשאי המנהל בעת העברת הסכסוך אליו:

- א. להכריע הוא בעצמו בו, או
- ב. להעבירו לבורר אחר או יותר לשם הכרעה בו בשים לב לכל תקנות אשר יותקנו בהתאם לחוק זה,
- ג. בשים לב לכל תקנות אשר יותקנו בהתאם לחוק זה, רשאי המנהל לבטל כל סכסוך שהועבר לבוררות בהתאם לפיסקה (ב) מסעיף קטן (2) מסעיף זה, להכריע בו בהתאם לכללים שנקבעו באותו סעיף קטן.
- ד. אם העביר המנהל איזה סכסוך לבורר יחיד או יותר לשם הכרעה בו, בהתאם לפיסקה (ב) מסעיף קטן (2) מסעיף זה רשאי הוא:

- א. לאשר את פסק הבוררות.
- ב. לעיין מחדש באותו פסק תוך עשרה ימים מתאריך הוצאתו, או על דעת עצמו, או על פי בקשת אחד הצדדים בבוררות: או להעביר איזה ענין שצוין בפסק לבורר או לבוררים לשם עיון בו מחדש.
- ה. יהא לפסק אשר יוצא על ידי המנהל בהתאם לפיסקה (א) מסעיף קטן (2), ולפסק אשר יוצא על ידי הבורר או הבוררים בהתאם לפיסקה (ב) מסעיף קטן (2), ואשר יקבל את אישור המנהל על פי הסעיף הקטן הקודם, תוקף של פסק שיצא מבית משפט בדאיה (ערכאה ראשונה) מבחינת קבלתו לשם ערעור ויבוצע באותו אופן אשר בו מבוצע פסק של בית המשפט האמור.

פירוק
האגודה

44. א. אם החליט המנהל על הצורך בפירוק אגודה שיתופית רשומה, לאחר עריכת חקירה על פי סעיף 40, או לאחר בדיקת פנקסיה על פי סעיף 41, או על פי בקשה של שלושת רבעי מחבריה, רשאי הוא לפרסם צו בעיתון הרשמי על פירוקה.

ב. כל חבר מחברי אותה אגודה רשאי לערער על הצו שהוצא מטעם המנהל על פי סעיף קטן (א) מסעיף זה, בהתאם לפרוצדורה המוזכרת בסעיף 50 מחוק זה, תוך חודשיים מיום פירסומו.

ג. צו הפירוק הוצא מטעם המנהל יהא בר תוקף כעבור חודשיים מיום פירסומו בעיתון הרשמי באם לא ערערו עליו תוך תקופה זו.

ד. באם עורער על צו המנהל תוך חודשיים מיום הוצאתו, לא ייכנס לתוקפו אלא לאחר אישורו על ידי הרשות שבפניה הוגש הערעור.

45. על המנהל לצוות בפירוק כל אגודה שמוכה כי מספר חבריה ירד למטה מהגבול הדרוש לשם רישומה על פי סעיף 4.

מתן
סמכות
לצוות על
פירוק
האגודה
באם ירד
מספר
חבריה
למטה
מהמספר
שנקבע

46. המנהל רשאי בכל עת, לאחר שהוציא צו של פירוק כל אגודה שהיא, ולפני ביטול רישומה על פי סעיף 49, להוציא צו להפסקת הליכי הפירוק באופן סופי או זמני ובתנאים הנראים לו, אך צו כזה לא יוצא אלא על פי בקשת אחד הנושים או אחד החברים או המפרק, ובאם השתכנע המנהל לפי ראייה בצורך להפסקת אותם הליכים.

הפסקת
הליכי
הפירוק

47. א. אם הוציא המנהל צו בפירוק אגודה בהתאם לסמכות המוענקת לו לפי סעיף 44 או לפי סעיף 45 מחוק זה, רשאי הוא למנות מפרק לאגודה על ידי צו שיפרסמו בעיתון הרשמי.

סמכויות
המפרק

ב. בפירוק ינהגו על פי הכללים הנקבעים בתקנות שהותקנו בהתאם לחוק זה, והפירוק יהא תחת פיקוח המנהל או מי שימנהו בצו בכתב; למפרק לשים ידו מיד על כל נכסי האגודה, פנקסיה, ספריה, כל ניירותיה ומסמכיה הקשורים בעסקיה, ולנהל את העסקים האלה עד למידה הדרושה לפירוקה באופן המושלם ביותר, למרות מה שצוין בסעיף 44 ביהם לתקופה הדרושה אשר יהיה בה צו הפירוק המוצא על ידי המנהל בר-תוקף.

ג. למפרק אשר מונה על ידי המנהל על פי סעיף קטן (א) מסעיף זה, הזכות לנקוט בצעדים הבאים מיד כאשר יהיה צו הפירוק בר תוקף:

1. להגיש כל תביעה ולנקוט בכל הליכים שהם במקום האגודה, ולהיות צד בכל תביעה והליכים אשר יוגשו נגדה, בהיותו מפרק.

2. לקבוע בצו שיוצא על ידו מעת לעת, את החובות המגיעים לאגודה (הסכומים שיש לשלמם או שנשאר ללא פרעון על ידי

החברים הנוכחים או הקודמים או הרובצים על עזבון החברים הנפטרים ו/או על האנשים שנקראו בשמם על ידיהם, או על נציגיהם החוקיים, או על חברי ועדת ההנהלה) וכן החובות שהגיע זמן פרעונם והחלים על כל החברים או האנשים האלה, ואם היתה האגודה בערכון בלתי מוגבל, יקבע המפרק לפי רצונו בלבד ועל פי צו שיוציאו, את שמות האנשים החייבים בתשלום ואת הסכום שהייב כל אחד מהם בתשלומו, כתנאי שזה לא יקפח את הזכויות של אלה, בקביעת הסכומים שיש לשלם בינם לבין עצמם.

3. לחקור בכל התביעות או הדרישות המוגשות נגד האגודה, ולקבוע את זכות הבכורה בין התובעים על פי צו שיוציאו בהתחשב בהוראות חוק זה. כתנאים שיהא להתחייבויות הבאות, הקיימות ביום הוצאת צו הפירוק, דין בכורה על החובות האחרים.

א. כל המסים והיטלי המכס והבלו והכספים האחרים המגיעים מהאגודה לממשלה.

ב. כל האגרות, ההיטלים והמסים המגיעים מאת האגודה למועצה העירונית או למועצה הכפרית.

4. ההתחייבויות החלות על האגודה כדין בכורה ישולמו כולן או לפי השעור שבו מאפשרים נכסי האגודה, ולהשתמש במה שנשאר מנכסי האגודה ולאחר פרעון ההתחייבויות לתשלום ריבית עליהן, בשיעור אשר לא יעלה בשום מקרה, על השיעור שהוסכם עליו בחוזה.

5. לקבוע, עפ"י צו שיוציאו, את האנשים אשר ישאו בהוצאות הפירוק ואת השיעור אשר כל אחד ישא בהן.

ד. בהתחשב בהוראות כל תקנות אשר יותקנו עפ"י חוק זה, תהא למפרק הממונה בהתאם לסעיף קטן (1) מסעיף זה, הסמכות להזמין עדים ולהכריחם להופיע, ולדרוש המצאת מסמכים והכרחת כל אדם על המצאתם, עד למידה הדרושה המאפשרת לו להשיג את המטרות של סעיף זה, בהתאם לפרוצדורה הנהוגה ע"י בתי המשפט בעניין זה, ועפ"י הפרוצדורה של השיפוט האזרחי.

ה. מי שנגרם לו עוול כתוצאה מאיזה צו שהוצא ע"י המפרק רשאי לערער על אותו צו בפני המנהל תוך חודשיים מיום הוצאתו.

ו. הצווים אשר יוציאו המפרק עפ"י פסקות (ב), (ג) ו-(ד) מסעיף קטן (3) מסעיף זה, יבוצעו ע"י הגשת תזכורת לראש משרד ההוצאה לפועל לשם ביצועם בהתאם לפרוצדורה הנהוגה בביצוע צוי בתי המשפט הבדאיים (ערכאה ראשונה), פרט למה שצוין בסעיף 55.

48. א. אם התברר במשך הפירוק כי אדם אשר השתתף ביסוד האגודה או בהנהלתה, או היושב ראש, המזכיר, אחד מחברי ועדת ההנהלה, או אחד העובדים הקודמים או הנוכחיים, השתמש לרעה בכספי או נכסי האגודה או

אחריות
על מעילה
באימון

נשאר אצלו דבר מהם, אונ עשה חייב או אחראי עליהם או הוכחה מעילתו או הפרתו לאימון ביחס לכספי ונכסי האגודה, רשאי המנהל, עפ"י בקשת המפרק או איזה חבר קודם או נוכחי החייב בתשלום, לחקור בהתנהגות אותו אדם ולהוציא צו המטיל עליו לשלם את הכסף שהוא או חלק ממנו עם הריבית כפי שיראה לנכון, או החזרת אותו נכס, או בתשלום פיצויים הנראים לו כהולמים לנכסי האגודה על שימושם לרעה בנכסיה או החזקתו בחלק מהם או מעילתו או הפרתו לאימון.

ב. אין הצו המאוזכר בסעיף זה מונע תביעה לדין את האדם על כל מעשה שצפוי בו לעונש פלילי.

49. א. על המפרק, לאחר גמר הפירוק, להודיע למנהל על-כך, בנוסף לדו"ח אשר יגישו לבית המשפט המוסמך, המנהל ימחק מספר הרישום את שם האגודה כשתגיע אליו הודעת גמר הפירוק, או לאחר שיקבל את דו"ח המפרק הסופי ואז תאבד האגודה את התכונה של האישיות המשפטית.
ב. המנהל יפרסם בעיתון הרשמי הודעה על ביטול האגודה ואגרת פירסומה תשולם מכספיה.

ביטול
הרישום

50. כל אדם ניזוק רשאי לערער על כל צו או החלטה אשר יצאו מהמנהל עפ"י הסעיפים 7, 20 ו-47, בפני השר המוסמך תוך חודשיים מיום הוצאתו, או מתאריך הצו היוצא עפ"י סעיף 44, אך אסור לערער על כל צו או החלטה כזו בפני איזה בית משפט של קרקעות או בית משפט נצי'אמי (ממלכתי) או שרעי.

ערעוריהם
על צו
המנהל
ההחלטותיו

51. אם השתכנע המנהל כי אדם מסוים רוצה להתנגד או לעכב בצו כל צו שיצא נגדו עפ"י סעיף 48 או איזה פסק שיצא בעת ההכרעה בכל סכסוך עפ"י סעיף 43 והוא:

עיקול
זרבי של
הנכסים

א. עומד למכור את כל נכסיו או חלק מהם, או
ב. עומד להעביר את כל נכסיו או חלק מהם מתחום שיפוט המנהל, רשאי הוא לצוות על עיקול זרבי של אותם הנכסים, או על איזה חלק מהם, כפי שיראה לנחוץ, מלבד אם נתן אותו אדם ערבות מספקת. לעיקול זה יהא תוקף של כל צו עיקול היוצא מבית משפט נצי'אמי (ממלכתי) בעל סמכות לעקל.

52. א. השר המוסמך רשאי להוציא מהכלל כל אגודה רשומה מתחולת איזו הוראה מהוראות חוק זה, ולצוות על החלת חלק מהוראותיו על מספר אגודות שיתופיות עם השינוי והתיקון אשר יקבע.

הוצאה
מהכלל
חלק
מהאגודות
מהוראות
חוק זה

ב. המנהל רשאי, לאחר קבלת הסכמת השר המוסמך, להוציא מהכלל באורח זמני, כל אגודה אשר נרשמה לפני תאריך היכנסו של חוק זה לתוקף, מתחולת כל הוראה מהוראותיו, בתנאי שלא תעלה תקופת ההוצאה מהכלל באורח זמני על שלוש שנים.

53. כל העיסקות שמתבצעות בין החבר לבין אגודתו יהיו פטורות ממס בולי הכנסה, בין אם היה החבר אדם ובין אם היה אישיות משפטית.

פטור
במס בולי
הכנסה

54. כל אגודה רשומה אשר:
א. פיגרה בשליחת כל הודעה או התראה או שליחת כל דר"ח או רשימה או מסמך, או חדלה מלקיים איזה מעשה או צו, או לא הרשתה בביצוע איזה מעשה או צו, כפי שמחייב חוק זה והתקנות שהותקנו על פיו, או
ב. סירבה או התרשלה בזדון מלבצע איזה מעשה או לספק כל ידיעות שהם כפי שהטיל עליה המנהל או איזה אדם מורשה אחר לבצע את המעשה האמור או לספק אותם ידיעות בכדי למלא אחרי המטרה שהוצבה בחוק זה והתקנות שהותקנו על-פיו, או
ג. עשתה מעשה או מחדל האסור עפ"י חוק זה והתקנות שהותקנו על-פיו, או

ד. מסרה בזדון דר"חות, רשימות או ידיעות כחבים ובלתי מספקים. תיחשב אותה אגודה, וכל חברי ועדת הנהלתה, או כל פקיד אחר החייב לפי תקנות האגודה הפנימיות או בניגוד להן לקיים איזו חובה שהפרתה תיחשב כעבירה, שהיא ביצעה או הוא ביצע אותה עבירה, מלבד אם הוכיח כי אינו יודע על כך, או שהוא השתדל למנוע ביצוע העבירה, האגודה או האדם הנזכר יהיו צפויים לקנס שאינו עולה על עשרים דינארים ובאם נמשכה העבירה, יראו כאילו בוצעה עבירה חדשה בכל שבוע שבו נמשכה העבירה.

55. א. כל הכספים המגיעים לממשלה מאת האגודות השיתופיות ומכל חבר מחבריהן, נוכחי או קודם הנובעים משירותם, וכל הכספים שנפסקו בתור הוצאות עפ"י סעיף 42, ייגבו בהתאם לכללים שנקבעו לגביית המסים, וכאילו הם כספים הכפופים להוראות החוק הנזכר, וזאת ע"י הגשת בקשה מאת המנהל לממונה על המחוז לשם גבייתם.

ב. מותר לגבות כספים המגיעים מאת האגודות השיתופיות הנכללות בסעיף קטן (1) מסעיף זה מכספי האגודה בשלב ראשוני ולאחר מכן מאת החברים לפי מידת אחריותם ובהתאם למה שמוזכר בתקנות האגודה הפנימיות.

גביית
הכספים
המגיעים
לממשלה

56. א. כל אגודה קיימת לפני ביצוע חוק זה וכאשר רשומה עפ"י חוק האגודות השיתופיות מספר 39 משנת 1952 יראוה כרשומה עפ"י חוק זה, ותישארנה תקנותיה הפנימיות בתוקפן, כל עוד אינן סותרות את הוראות חוק זה המפורשות ואת התקנות שהורשו על-פיו, עד שיתוקנו או יבוטלו באופן הנזכר בסעיף 20.

ב. כל המינויים שנעשו בהתאם לחוק הנזכר, וכל התקנות, ההודעות, הפירסומים וההתראות שהוצאו וכל התביעות וההליכים שננקטו על-פיו, ייחשבו במידת האפשר, כאילו נעשו או הוצאו בהתאם לחוק זה.

אגודות
ישנות
ותקנותיה
הרשומות

57. א. המנהל רשאי, באישור השר המוסמך, לקבוע את האגרות שיש לגבותן תמורת רישום האגודה, ואגרת מיזוג האגודות או שינוי השם, הכתובת או התקנות הפנימיות, וכן את הוצאות ההקירה עפ"י סעיף 40 והוצאות הסדר כל סכסוך עפ"י סעיף 43, והוצאות הפירוק וכל שירות או עניין אחר שיוגש עפ"י חוק זה.

סמכות
המנהל
להעריך
את האגרות

ב. המנהל רשאי, באישור השר המוסמך, להוריד מהסכום של האגרות, במקרים מיוחדים, או לוותר עליהן.

התקנת תקנות

58. מועצת השרים רשאית, באישור הוד מלכותו, להתקין תקנות לשם ביצוע מטרות חוק זה.

ביטולים

59. חוק האגודות השיתופיות מספר 39 משנת 1952 - בטל.

ביצוע

60. ראש השרים והשר הנוגע בדבר אחראים לביצוע הוראות חוק זה.

(אל חוסיין בין טלאל)
ראש השרים
סמיר אל רפאעי

29.2.1956
שר הפיתוח והבנייה
מוצטפא חליפה

חוק מס' 18 לשנת 1953 חוק הבוררות

1. חוק זה ייקרא חוק הבוררות לשנת 1952 וייכנס לתוקפו כעבור חודש מיום פרסומו בעתון הרשמי.
2. יהיו למשפטים ולכיטויים הבאים הנזכרים בחוק זה, הפירושים שיוחדו להם מטה מלבד אם ענין הכתוב מחייב פירוש אחר.
"בית משפט" - פירושו בית משפט השלום אם הסכם הבוררות קשור לתביעה שבגדר סמכות בית משפט שלום. בכל המקרים האחרים פירושו בית משפט בדאי (ערכאה ראשונה).
"שופט" - פירושו נשיא בית משפט הבדאי, או כל שופט בדאי אם הענין בגדר סמכות בית משפט בדאי או שופט שלום אם הענין בגדר סמכות בית משפט שלום.
"הסכם בוררות" - פירושו הסכם בכתב הכולל העברת הסכסוכים הקיימים או העתידים לבוא לבוררות. אחת היא אם שם הבורר או הבוררים היה מוזכר או לאו.
3. התביעות יוגשו בהתאם לחוק זה:-
  - א. בבית משפט מחוזי אשר גרים בו הצדדים הנוגעים בדבר, או שעובדים בו.
  - ב. אם הצדדים הנוגעים בדבר גרים או עובדים במחוזות שונים:
    1. המשפט יתקיים בבית המשפט המחוזי אשר גר או עובד הצד הנתבע או אחד הנתבעים או -
    2. בבית המשפט המחוזי אשר התקיים בו הבוררות.
    3. בבית המשפט שמסכימים עליו הצדדים הנוגעים בדבר בתנאי שיגישו כל תביעה המתחוללת בהתאם לחוק הבוררות.
4. אין לחזור על הסכם הבוררות אלא בהסכמת שני הצדדים הנוגעים בדבר או בהסכמת בית המשפט, אם לא הוזכר בהסכם היפוכו של דבר, להסכם הבוררות יהיה תוקף ככל החלטה של בית המשפט.
5. הסכם הבוררות יכולול את ההוראות הבאות:
  - א. אם לא נקבע בהסכם מספר הבוררים, המחלוקת תועבר לבורר אחד בלבד.
  - ב. אם הועבר הסכסוך לשני בוררים, הם רשאים למנות פוסק בכל עת במשך התקופה שהוסמכו למתן החלטה בענין.
  - ג. הבוררים נותנים את החלטתם בכתב משך 3 חודשים מתאריך ההחלטה בבוררות, או אחרי שמודיע להם צד בכתב להתחיל בבוררות, או בכל עת שמסכימים הבוררים בכתב להאריכו בעת לעת למתן החלטה או לפני זה.
  - ד. אם עבר הזמן שנקבע למתן החלטה, או אם עבר הזמן שקבעו לכך ללא מתן החלטה או אם הגישו לכל צד או לפוסק הודעה בכתב שאין ביכולתם להגיע להסכם ביניהם, הפוסק רשאי להתחיל מיד בבוררות במקום שניהם.
  - ה. הפוסק חייב לתת את החלטתו משך חודש אחד לאחר תום הזמן שנקבע למתן החלטה, או הזמן שקבעו שני הבוררים לכך, או בכל זמן אחר שקובע הפוסק בכתב מעת לעת או לפני זה.

ו. בהתחשב בכל המנעות המשפטיות הצדדים הנוגעים בדבר חייבים להציג בפני הבוררים או הפוסק כל הניירות המוצגים במסמכים, חשבונות והתכתבויות שברשותם ולמלאות את בקשות הבוררים או הפוסק.

6. אם אחד הצדדים הנוגעים בדבר נקט הליכים משפטיים בפני כל בית משפט נגד הצד האחר בעניין שהוסכם עליו בבוררות, הצד האחר רשאי לפני התחלת הדיון בגוף התביעה – לבקש מביהמ"ש לפסוק להפסיק את ההליכים, אם בית המשפט היה משוכנע כי המבקש ביטול ההליכים מוכן להמשיך בבוררות כדיון, ושאינו מניעה בעד העברת העניין לבוררות בהתאם להסכם בית המשפט המחליט להפסיק את ההליכים.

7. א. אחד הצדדים רשאי בכל מצב מהמצבים הבאים:

1. אם הסכם הבוררות מחייב העברת המתלוקת לבורר אחד ולא הסכימו שני הצדדים למינוי אותו בורר.

2. אם סירב הבורר לנהל את הבוררות או שאין לו כשרות משפטית או אם נפטר ולא מינו שני הצדדים מחליף לו.

3. אם היה לשני הצדדים או לבוררים הזכות למנות פוסק או בורר נוסף ולא מינו אותו.

4. אם סירב הפוסק או הבורר הנוסף לפסוק בבוררות או אם אין לו כשרות משפטית לכך או נפטר ולא כלל הסכם הבוררות. מינו מחליף לו ולא מינה שני הצדדים או הבוררים מחליף לו.

להודיע באמצעות נוטריון הודעה בכתב לצד האחר או לבוררים, בקשה למנוי אותו בורר או אותו פוסק.

ב. אם לא התבצע מינוי זה משך 15 יום מתאריך קבלת ההודעה, בית המשפט רשאי עפ"י בקשת הצד אשר מסר ההודעה למנות אותו בורר או פוסק ואם המינוי התבצע בצורה כזאת תהיה לו אותה סמכות לעיין בסכסוך ולמתן החלטה כאילו נתמנה בהסכמת הצדדים הנוגעים בדבר.

8. אם הסכם הבוררות מחייב העברת העניין לשני הבוררים או יותר בתנאי שכל צד ימנה בורר או יותר או ינקט בהליכים הבאים אלא אם לא הוזכר בהסכם היפוכו של דבר.

א. אם אחד הבוררים סירב לנהל הבוררות או שאין לו כשרות משפטית לכך, או נפטר, הצד שמינה אותו רשאי למנות בורר אחר במקומו.

ב. אם אחד הצדדים אחר אחרי העברת הסכסוך לבוררות למנות בורר בין אם בהתחלה או במקום בורר קודם לפי המוזכר לעיל משך 15 יום אחרי שהודיע לו הצד האחר שמינה בוררות באמצעות נוטריוני בצורך למנות אותו בורר, או שמינה בורר רשאי לבקש מבית המשפט למנות בורר להשתתף בבוררות עם הבורר שנתמנה מקודם.

9. א. כל צד או בורר או פוסק רשאי להגיש בקשה לבית המשפט להציג כל מסמך בחוץ לבוררות או לשלוח זימון לכל עד להודיע בפני הבורר או הפוסק.

בית המשפט רשאי להטיל את הקנס הקבוע בחוק סדר הדין האזרחי על העד שלא נכח או סירב להושיב.

ב. בית המשפט הוסמך למנות מיפה כח לגבות עדות מאדם שנמצא מחוץ לממלכה הירדנית כסמכות המוענקת לה בשאר התביעות.

ג. הבורר או הפוסק רשאי להשביע את העדים, כל המעיד עדות שקר בפני בורר או פוסק בענין עיקרי יחשב כאילו עבר עבירת עדות שקר. כאילו העדות ניתנה בפני בית משפט וניתן לחקור אותו לשפוטו או להענישו.

10. בית המשפט רשאי להאריך את הזמן הקבוע לבוררות למתן החלטה בין אם נגמר הזמן או לאו.

11. אם התרשל אחד הבוררים או פוסק בהתנהגותו או התרשל בזדון לנהל בהתאם להסכם הבוררות לאחר שבקש ממנו בכתב אחד הצדדים הנוגעים בדבר, בית המשפט רשאי לפטרו ולמנות מחליף לו אם עשה זאת הצד שמינה אותו או הבוררים שמינו אותו.

12. א. בית המשפט רשאי להחזיר לשני הבוררים או לפוסק בכל המצבים שבהם מועברים התביעות לבוררות, העניינים אשר הועברו לבוררות לעיון מחדש או לעיון כחלק מהם.
ב. אם הועברה החלטת הבוררות לבוררים או לפוסק, חייבים הם להחליט במשך 3 חודשים מתאריך החלטת בית המשפט אלא אם הוזכר אחרת.
ג. החלטת הבוררים תהיה ברוב קולות אלא אם הוזכר בהסכם הבוררות שהחלטת הרוב מחייבת.

13. בית המשפט רשאי לבטל את פסק דין הבוררים במקרים הבאים:
א. אם פסק הדין יצא עפ"י הסכם בוררות בטל, או הועבר את המועד הקבוע למתן החלטה או אם עבר הבורר את גבולות ההסכם.
ב. אם אחד הצדדים או הפוסק או בורר אין לו כשרות משפטית, אילו היה קטין או חסר כשרות משפטית.
ג. אם ניתנה החלטה מבוררים שלא מונו בהתאם לחוק או ניתן ע"ג חלק מהם מבלי שיהיו מוסמכים לפסוק בהעדרות האחרים.

14. בקשת ביטול גזר הדין תוגש לבית המשפט המוסמך לדון בנושא הסכסוך. כל צד רשאי להגיש בקשה לביטול גזר דין הבוררים או הפוסק אפילו שמבקש הביטול וויתר על זכות זו לפני מתן גזר הדין.

15. כאשר מגישים תביעה לביצוע החלטת הבוררות, צריכים להודיע לנתבע שיש לו הזכות לערער משך 7 ימים מתאריך ההודעה, ואם אחר לערער בפני בית המשפט או בית המשפט רשאי לאשר את ההחלטה. עפ"י בקשת כל אחד בדיון בחדר השופטים בלי לשמוע את הצדדים הנוגעים בדבר.

16. לאחר תום התקופה הנזכרת, בית המשפט רשאי לאשר את החלטת הבוררים אם הוכח לה כי קבל את ההודעה ולא הגיש ערר משך התקופה הקבועה.

17. לאחר שבית המשפט מאשר את החלטת הבוררים, ההחלטה תבוצע באופן שמבצעים כל דין וכל החלטה.

18. א. כל הבקשות יוגשו לבית המשפט בהתאם לחוק זה בשיטת התביעות בהתאם לסדר הדין האזרחי.

ב. בקשות לפטר בורר או פוסק או הארכת התקופה הקבועה למתן החלטה או אישורו או ביטולו, ידון בהם בית המשפט שהוגשה אליו הבקשה.

ג. החלטות בית המשפט השלום הבדאיי והערעורים לאשר או לבטל או להחזיר החלטת הבוררים או הפוסק טעון ערעור קסציה עפ"י הכללים הקבועים לערעור וקסציה ההוראות האחרות.

ד. כאשר בית המשפט דן בבקשה לאשר החלטת הבוררות או ביטולה מגיש הבקשה או הביטול חייב להגיש לבית המשפט העתק מההחלטה חתום ע"י הבוררים או הפוסק.

19. הבוררים והפוסק הם אשר מעריכים את שכר טרחתם והוצאות הבוררות, והם רשאים למנות את הצד החייב או הזכאי אשר ישולמו לו הכל או חלק. בית המשפט רשאי לתקן את ההערכה כך שיתאים את שכר הטרחה.

20. חוק זה חל על כל בוררות שבו תהיה הממלכה הירדנית ההאשמית אחד הצדדים אבל לא בדבר המשפיע על ההוראות החוקיות הקשורות לתשלום אגרות והוצאות ע"י הממשלה.

21. יגבו עכור התביעות המוגשות לבית המשפט בהתאם לחוק הבוררות, האגרות הנגבות מעת לעת בהתאם לתקנות אגרות בתי המשפט.

22. יבוטלו החוקים והכללים הבאים:

א. חוק הבוררות פרק שישי בעיתון הרשמי הפלסטיני לשנת 1933.

ב. חוק הבוררות המתוקן לשנת 1946 שפורסם ביום 1536 בעיתון הרשמי הפלסטיני בתאריך 20 בנובמבר 1946.

ג. כללי הבוררות לשנת 1935 המפורסם בנספח 2 לכרך 2 בעיתון הרשמי הפלסטיני בתאריך 14 באוקטובר 1935.

ד. כל חוק ירדני או פלסטיני אחר שיצא לפני חקיקת חוק זה עד כמה שחוקים אלה סותרים את הוראות חוק זה.

23. ראש הממשלה ושר המשפטים אחראים לבצוע חוק זה.

19.12.521

חוק מס' 9 לשנת 1954

חוק ביטול זכיון חברת החשמל הפלשתינאית בע"מ

1. חוק זה ייקרא חוק ביטול זכיון חברת החשמל הפלשתינאית בע"מ לשנת 1954 ויכנס לתוקף מיום פרסומו בעתון הרשמי.
2. יבוטל בזה זכיון חברת חשמל הפלשתינאית בתוך גבולות הממלכה שניתן ב-5 במרס 1926 על מנת להשתמש במימי נהר הירדן והירמוך לייצור החשמל בממלכה.
3. חוק זכיונות החשמל הפלשתינאי מס' 9 לשנת 1927 והתוספת לחוק זכיון החשמל הירדני לשנת 1928 והלוח המצורף בו - בטלים.
4. מועצת השרים ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

אלחסי' בן טלא'ל

17.2.1954

שר החינוך	שר האוצר	סגן ראש הממשלה ושר המדינה	ראש הממשלה ושר ההגנה
אחמד טוקאן	סלימאן סורר	סעיד אל מופתי	פרוי אלמולקי
שר החוץ ושר לענינים סוציאליים	שר הפנים	שר הכלכלה והפתוח	שר המסחר
חסי'ן פח'רי אל ה'אליבי	הזאע אלמג'אלי	אנור ח'טיב	אנסטאס הנאניא
שר המשפטים ומ.מ. ראש הקאדים	שר הבריאות	שר הקומוניקציה	שר החקלאות
בהגת אללהוני	מוסטפא חליפה	(-)	חכמת אלמצרי

1. פורסם בעתון הרשמי מס' 1177 מיום 3.4.54.

אנו עבדאללה בן חוסיין, מלך הממלכה הירדנית ההאשמית, בהתאם לסעיפים (25 ו-53) לחוקה, ולפי החלטת הממשלה מיום 14.3.51, מצווים על אישור חוק ארעי דלקמן, על הרצאתו לאור, הכנסתו לתוקף וצירופו לחוקי המדינה בתנאי שיובא בפני בית האומה (הנבחרים - המתרגם) כשיתכנס במושב הרגיל הבא.

חוק מס' 52 משנת 1951

חוק הביקורת על סרטי הקולנוע¹

(מתוקן לפי חוק ארעי מס' 41 משנת 1962)

1. חוק ארעי זה ייקרא חוק הביקורת על סרטי קולנוע, שנת 1951 וייכנס לתוקפו, החל מיום פרסומו בעתון הרשמי.
2. בחוק זה יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן, מלבד אם ענין הכתוב יהייב פירוש אחר:
"מועצה" - מועצת הביקורת שתוקם לפי חוק זה.
"שעשועים ציבוריים" - כל מקום של שעשועים ציבוריים שהציבור מבקר בו תמורת תשלום דמי כניסה.
"מציג סרט" - הצגת סרט בפני יותר משני אנשים במקום של שעשועים ציבוריים.
3. א. תוקם בבירה מועצת ביקורת מורכבת מיושב־ראש ומספר חברים שלא יעלה על 4 ימונו ע"י ראש הממשלה - המנהל הכללי להדרכה והסברה. מועצה זו רשאית לכוונן וועדת משנה אחת או יותר שיהיו בה לפחות 3 מחברי המועצה לשם עיון בכל בקשה בדבר קבלת רשות להציג סרט, וכל ועדת משנה כזאת רשאית לדרוש מאת המבקש להציג את הסרט בפניה.
ב. במקרה והסרט עומד להיות מוצג לראשונה מחוץ לבירה, המועצה רשאית למנות וועדת משנה שחבריה לא יהיו מחברי המועצה לשם ביקורת אותו סרט במקום אשר בו יוצג.
ג. שלושה חברים שלפחות אחד מהם פקיד ממשלה בכיר יהוו מנין חוקי למועצה או לוועדת המשנה.
ד. על וועדת המשנה להגיש למועצה דו"ח על הבקשות אשר דנה בהן, והמועצה זכאית לאחר שתעיין בדו"ח זה להוציא את האישור המבוקש או לסרב להוציאו מבלי שתהיה חייבת בפירוט הסיבות, החלטת המועצה בשני המקרים היא החלטה סופית.
4. לא יציג אדם סרט קולנוע אלא אם המועצה התירה את הצגתו ויש להציג על הבד את היתר ההצגה הניתן ע"י המועצה בכל פעם שיוצג הסרט האמור.
5. לא יציג אדם ולא ירשה לאחר להציג תמונה או צילום או כל מודעה או מראה או סצינה או ציור לפרסומת עבור סרט קולנוע אלא אם התירה המועצה הצגת אותו סרט.

1. חוק זה פורסם בעתון הרשמי מס' 1061 מיום 1.4.51 וכן דבר אישורו ע"י מועצת האומה בעתון הרשמי מס' 1117 מיום 2.8.52.

6. א. על כל אדם הרוצה לקבל היתר המועצה להצגת סרט קולנוע להגיש למועצה בקשה בכתב בה יציין שם הסרט ונושאו בפירוט ויצרף לבקשה מספר צילומים לכל מראה ממראות הסרט והעתק מכל תמונה או צילום או מודעה או מראה או סצינה או ציור בו הוא מבקש להשתמש למודעה עבור אותו סרט וכן להציג את הסרט בפני המועצה אם יידרש לעשות כן.

ב. המועצה רשאית להוציא היתר להצגת הסרט או להצגת חלק ממנו או להצגת כל מודעה עבורו בתנאים או ללא תנאים וכן רשאית לסרב להוציא היתר על כך.
ג. אם סירבה המועצה להתיר הצגת סרט, תנתן למבקש לפי בקשתו תעודה על הסירוב ובעת הצגת תעודה זו והוכחת הוצאת הסרט לחו"ל, יוחזרו מסי המכס אשר שולמו עבור הסרט כשהובא אל הממלכה הירדנית ההאשמית.

7. א. המועצה רשאית, באישורו של ראש הממשלה - המנהל הכללי להדרכה והסברה לבטל תוקף כל היתר שהוצא בהתאם להוראות הסעיפים (4 ו-5) לחוק זה, ע"י הודעה מטעם המועצה אל אותו אדם אשר הגיש את הסרט או התמונה או הציור או המודעה או המראה או הסצינה או הציור המשמש לפרסום עבור ההיתר או לאדם אשר ברשותו.
ב. אם לא נתאפשרה מסירת ההודעה לאחד משני הנזכרים בסעיף קטן 1 - לסעיף זה, תפורסם ההודעה באחד מהעתונים המקומיים.

8. א. כל מי שהציג או פרסם או התיר לאחר להציג או לפרסם סרט קולנוע כלשהו או חלק מסרט או תמונה או צילום או מראה או סצינה או מודעה או ציור למודעה עבור סרט כלשהו:

- (1) לא הוציאה המועצה אישור להצגתו, או
- (2) הוציאה המועצה אישור להצגתו ולאחר מכן שינה בעל ההיתר אותו סרט קולנוע או קלקל אותו בצורה כלשהי, להוציא השמטת אחדים מחלקיו, או
- (3) בוטל תוקף ההיתר שהוצא ע"י המועצה, לפי הוראות סעיף 7 לחוק זה, דינו - מאסר לתקופה שלא תעלה על חודשיים או קנס שלא יעלה על 50 דינרים או שני העונשים כאחד.

ב. כל העובר על הוראה מהוראות חוק זה ולא נקבע עונש אחר לאותה עבירה, או עבר על הוראות תקנות שהוצאו לפי חוק זה, דינו - קנס שלא יעלה על 5 דינרים.
ג. אין בהוראות חוק זה לשלול את אחריותו של אדם עקב הצגתו סרט קולנוע הנחשב נוגד את המוסר או פוגע בבטחון הכללי, בתנאי שלא יענש אותו אדם על עבירה אחת פעמיים.

9. א. חבר מחברי המועצה, קצין משטרה מורשה מטעם מפקד האיזור האחראי, פקיד משרד החינוך והתרבות, מורשה מטעם שר החינוך והתרבות, פקיד במשרד הסעד, מורשה מטעם שר הסעד, רשאי להכנס בכל עת לכל מקום שעשוע ציבורי המוצג בו סרט קולנוע.
ב. כל אדם הרשאי להכנס למקום שעשוע ציבורי לפי סעיף קטן 1 - לסעיף זה, רשאי להכנס אליו ועמו מי שיזדקק להם מאנשי הבטחון הכללי בכל עת שהיא ללא צו חיפוש אם שוכנע על יסוד סיבה סבירה שסרט קולנוע הוצג או מוצג במקום שעשוע זה מבלי שהמועצה התירה את הצגתו בהתאם לחוק זה, והוא זכאי לערוך חיפוש במקום ולהחרים את הסרט או כל חלק ממנו אשר לפי אמנותו הוצג ללא היתר מאת המועצה ולנקוט בצעדים המשפטיים נגד כל אדם אחראי לביצוע העבירה.

10. א. הממשלה רשאית לקבוע האגרות אשר יש לגבותן עבור הצגת סרטי קולנוע והיא זכאית לשנותן מעת לעת.
ב. הממשלה רשאית להתקין תקנות לביצוע הוראות חוק זה.

11. ראש הממשלה - המנהל הכללי להדרכה והסברה רשאי להוציא ההוראות** הדרושות בדבר טופסי בקשות ההיתר אשר תוגש למועצה וההיתרים אשר תוציא אותם המועצה ומקום תשלום המיסים ומקום הצגת הסרטים לביקורת והוצאות הצגתה.

12. החוקים והתקנות דלקמן בטלים:

א. חוק הביקורת על סרטי ראינוע, שנת 1937 התפרסם בעתון הרשמי מס' 560 מיום 1.3.37.

ב. חוק סרטי ראינוע - פרק 16 מקובץ החוקים הפלשתינאים.

ג. תקנות סרטי ראינוע שהתפרסמו בכרך השלישי מקובץ החוקים הפלשתינאים דף מס' 1933.

ד. תקנות סרטי ראינוע (תיקון), שנת 1944 שהתפרסם בגיליון מס' 1324 מרשומות פלשתינה (נספח שני) מיום 16.3.44.

כל חקיקה ירדנית או פלשתינאית שפורסמה לפני חקיקת חוק זה במידה ואותם חוקים יהיו נוגדים להוראות חוק זה.

13. ראש הממשלה, שר הפנים, שר המשפטים ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

(עבדאללה)

17.3.51

ראש הממשלה
סמיר אל ריפעי

שר הפנים
מוחמד עבאס מירזה

שר המשפטים
הואע אלמג'לי

אנחנו, טלל הראשון, מלך הממלכה הירדנית ההאשמית, בהתאם לסעיף (31) של החוקה, ובהסתמך על החלטת מועצת הנכבדים ובית הנבחרים, מאשרים את החוק הבא ומצוים על חקיקתו והוספתו לחוקי המדינה:-

חוק גביית הכספים הצבוריים¹

חוק מס' 6 לשנת 1952

1. חוק זה ייקרא חוק גביית הכספים הצבוריים לשנת 1952, ויהיה בר תוקף החל מיום פרסומו בעתון הרשמי.	שם החוק ההחלטה תוקפו
2. יהיו למונחים והביטויים הבאים את הפירושים שנקבעו להם למטה אלא אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר:- הכספים הצבוריים - פירושו כל סוגי המסים וההיטלים והקנסות והתחייבויות והחובות המשתלמים לקופת האוצר. חייב - פירושו, כל בעל או מעביר או חוכר או סוכן מורשה להנהלת הנכסים. מטלטלים - פירושו, כל מה שיש לחייב מרכוש נייד מכל הסוגים. קצין המחוז - פירושו הפקיד המינהלי הבכיר ביותר בבירה, במחוז ובנפה. המושל האדמיניסטרטיבי - מושל העיר (אלמורחאפיו) או קצין המחוז (אלמותצריף) או קצין הנפה (מודיר אל קדאא) לפי הענין. גובה - אדם אשר נתמנה, לפי תקנות הפקידים, לגבות כספים צבוריים. מוכתאר - אדם אשר ממנה אותו קצין המחוז לתפקיד מוכתאר בעיר, שכונה, כפר או שבט. נכסי דלא ניידים - מבנים, קרקעות ושאר נכסי מקרקעין. חודל - אדם אשר חדל לשלם בזמן הפרעון כספים צבוריים שחל עליו תשלומם.	הגדרות
3. הכספים הצבוריים שנקבעו בהתאם לחוק או לפקודה, ישולמו בתאריך הקבוע באותו חוק או פקודה אשר לפיו הוטלו אותם כספים, ובאם לא נקבע תאריך כנ"ל או שהכספים היו משתלמים לקופת האוצר לפי "חווה" או אחר - אזי ישולמו לפי ההוראות אשר יוציא שר האוצר. (ראה פירוש "כספים צבוריים" בחוברת - המתרגם).	תאריך פרעון הכספים הצבוריים
4. בוטל (עפ"י הוראות החוק הזמני מס' 61 לשנת 1966).	ועדת גביית הכספים הצבוריים

1. כולל תיקון עפ"י חוק זמני מס' 61 לשנת 1966.

5. החייב בתשלום סכום כלשהוא מהכספים הציבוריים בהתאם לחוק אשר חדל מתשלום הסכום ההוא בזמן הקבוע, תחולנה עליו הוראות החוק הזה לגביית הסכום הנ"ל.

ביצוע
הוראות
החוק לגבי
החייב
החדל

6. א. כשמוסרים לגובה את רשימת הכספים הציבוריים שיש לגבותם, עליו להכין התראה בשלושה עותקים, לפי הטופס אשר יקבע שר האוצר, על שמות החייבים, שבו יפורט הסכום הנדרש מכל אחד מהם; העתק אחד מהתראה ייתלה במקום נראה לעין בעיר או בשכונה או בכפר, ואילו את ההעתק השני ימסר למוכתר אשר ידרש בשתי הפעולות לחתום או להטביע חותמת בסוף ההעתק השלישי כראייה לביצוע התלייה והמסירה - ובו מתבקשים (בטופס התראה) לשלם כל המגיע מהם תוך 10 ימים מתאריך תליית ומסירת ההוראה.

מסירת
רשימת
הגביות
המגיעות
לגובה
ההתראת
החייבים

ב. התראה מיוחדת, לפי הטופס אשר יקבע שר האוצר, תישלח לחייב היושב מחוץ לממלכה הירדנית, ואין צורך בהתראה מיוחדת זו לגבי החייב תושב הממלכה הירדנית ההאשמית.

7. לאחר גמר תקופת 10 ימים מיום תליית ומסירת ההתראה או החזרת ההעתק השני של ההתראה שנשלחה לחייב היושב מחוץ לממלכה אם החייב חדל מלשלם הסכום המגיע ממנו, על הגובה, איפוא, לבקש מהמושל האדמיניסטרטיבי על עיקול ומכירת המטלטלין שברשות החייב לפרעון הסכום שבו הוא חייב.

הפרוצדורה
לאחר
ההתראה

8. א. על הגובה, מיד לאחר קבלת החלטת העיקול מאת המושל האדמיניסטרטיבי, ללכת בלווית המוכתר או אחד מחברי מועצת ההנהלה שימונה ע"י המושל האדמיניסטרטיבי - לכך - ולהיכנס לבית החייב או אדמתו או משרדו (מקום עסקו) ולעקל ממטלטליו עד לגבול שיראה כמספיק לתשלום המגיע ממנו בצירוף הוצאות העיקול. ופרט למקרים שצוטטו בפסקה (ג) של סעיף זה, ישמור הגובה על הנכסים המעוקלים לתקופת שבוע או יפקיד אותם אצל צד שלישי בעל יכולת על חשבון החייב, ולאחר תום אותה תקופה, יימכרו אותם טובין במכירה פומבית כפי שהותקן בסעיף זה אם לא שילם החייב את המגיע ממנו בתוספת הוצאות העיקול.

ביצוע צו
העיקול

ב. מותר למושל האדמיניסטרטיבי להאריך תקופת השבוע שנוכרה בפסקה הקודמת כשתראה זאת לנכון על פי סיבה סבירה שהומצאה לו.

ג. מותר למכור מיד במכירה פומבית את כל הטובין המעוקלים או חלק מהם, באם היה המעוקל ניתן לאבדן או לירידת ערכו באם נשאר כל התקופה שפורטה בפסקה (א), וזה בהתאם להסכמת החייב או לפי צו בכתב מאת המושל האדמיניסטרטיבי, אחרת, יהיה המושל האדמיניסטרטיבי אחראי לכל הוצאות מאבדן או ירידת ערכו של המעוקל מסוג זה באם לא נמכר מיד.

ד. המכירה הפומבית תיעשה בנוכחות אחד הפקידים אשר ימנה המושל האדמיניסטרטיבי למטרה זו; אולם אם היא נעשית מחוץ למרכז המושל האדמיניסטרטיבי, ימנה הלה שניים מחברי המועצה המתנדבת

לפעול במקומו, והמכירה הפומבית תתנהל בנוכחותם, ובסיומה יערוך הגובה פרטיכל ויחתום ע"י צד השניים שמונו כנ"ל.

ה. אם נבצר מהגובה מלהיכנס לביתו או לנכסי המקרקעין של החייב החרול, לשם ביצוע החלטת העיקול, אזי מותר למושל האדמיניסטרטיבי להוציא החלטה אחרת המסמיכה את הגובה להיכנס בכוח במשך היום, לאותו בית או נכס קרקע, בנוכחות המוכתר או שני האנשים חברי המועצה המתנדבת אשר הבית או נכס הקרקע באיזור שיפוטה, וכן בנוכחות אדם כלשהוא מאנשי המשטרה או משטרת הגבולות, בכדי לבצע החלטת העיקול בהתאם לחוק זה.

9. המושל האדמיניסטרטיבי רשאי לעקל שכר עבודה או חובות המגיעים לחייב במקום לעקל את מטלטליו ומכירתם, או בנוסף לעיקול המטלטלים הנ"ל - באם היה מעובר אצל הממשלה או היה בעל משכורת או הקצבות אשר מקבל ממוסד רשמי או מכל מקום אחר - רשאי המושל האדמיניסטרטיבי לעקל שליש ממשכורתו או הקצבתו ורבע מקצובת הפנסיה, וזה בנוסף לעיקול מטלטלי העובד או הפנסיונר, באם נמצאים כאלה, כאשר עיקול המשכורת אינו מספיק לפרעון החוב הרובץ עליו.

עיקול משכורות, הקצבות, דמי שכירות או חובות

10. א. אם לא אותרו מטלטלים מספיקים והתברר כי יש לחייב נכסי דלא ניידים, מותר למושל האדמיניסטרטיבי לעקל ולמכור אותם נדל"ן או חלק מהם במכירה פומבית, ולקבל תמורת המכירה לתשלום החוב המגיע, יוחזר לחייב מה שנשאר מההפרש בין מחיר המכירה לבין סכום החוב שהגיע ממנו, לאחר נכחי הוצאות המכירה והוצאות הצעדים הנ"ל.

עיקול ומכירת הנדל"ן באם אין לחייב מטלטלים

ב. אם הנדל"ן אינם רשומים בספרי משרדי הרישום (ספרי האחזקה) אזי יראו קופת האוצר כבעלת מעמד "מי שניתן לטובתו פסק דין" ויראו את החוב המגיע כחוב "שנקבע בפסק דין", והמושל האדמיניסטרטיבי יהיה זכאי להחליט כי אותם נדל"ן יעוקלו ויימכרו בהתאם לקביעות חוק עיקול ומכירת נדל"ן הבלתי רשומים.

ג. תקופת המכירה (איתחלה) הראשונה תהיה 31 יום, ואילו תקופת (האיתחלה) המכירה השניה 15 יום, בתנאי כי יהיה המושל האדמיניסטרטיבי רשאי להאריך תקופת המכירה הראשונה באם המחיר הגבוה ביותר שהושג הוא הרבה פחות מערכם המוערך של אותם נדל"ן.

11. א. מקום אשר הוצעו הנדל"ן למכירה פומבית, ולא היה קונה, על המושל האדמיניסטרטיבי להעריך את אותם נדל"ן על ידי שני מומחים, האחד ממשרד הקרקעות אשר ימונה על ידי שר האוצר ולאחר מכן יחליט על רישומם, בשם קופת האוצר, במשרד רישום הקרקעות, ואז תבוצע החלטה זו תיכף ומיד ע"י מנהל הקרקעות והמדידות לאחר אישור שר האוצר.

רישום הנדל"ן ע"ש האוצר באם נמנעו מכירתם

ב. ערך הנדל"ן, שנרשמו בשם האוצר, בהתאם להוראות הפסיקה הקודמת - יירשם כפי שנקבע ע"י המושל האדמיניסטרטיבי לזכות בעליהם, ובאם נותר לו משהו לאחר ניכוי הסכום המגיע ממנו בצירוף.

ג. באם בא קונה לאותם נדל"ן לפני ביצוע ההחלטה המחייבת רישומם

בשם קופת האוצר, לפי הוראות פיסקה (א) של הסעיף הזה, מקבלים ממנו את המחיר המוערך בפיסקה הנ"ל ותבוטל ההחלטה הנ"ל.

ד. לחייב, אשר חדל מתשלום, הזכות להשיב לעצמו את רכוש הנדל"ן שלו, שנרשמו בשם קופת האוצר בהתאם להוראות סעיף זה, באם שילם תוך 4 שנים מתאריך הרישום את ערך אותם נכסים כפי שהוערכו על ידי המושל האדמיניסטרטיבי בצירוף כל ההוצאות שהוציאה הממשלה בקשר לזה, ובמקרה כזה תבוטל פעולת הרישום ע"ש האוצר, ויוחזרו אותם נדל"ן לבעליהם, בתנאי שלא נמכרו קודם לכן ע"י הממשלה, ובאם אותם נדל"ן כבר הושכרו, אין החזרתם לבעליהם אינה פוגעת בתוקף השכירות וישולמו דמי השכירות לבעליהם עבור התקופה הנותרת מהשכירות החל מתאריך תשלום החוב המגיע לקופת האוצר.

ה. אם החייב שחדל לשלם ביקש מהממשלה להשכיר לו אותם נדל"ן הנ"ל רשאי שר האוצר להשכיר לו אותם נכסים לפי התנאים והדרך שימצא מתאימים לטובת הממשלה וטובת החודל ביחד, ובתנאי כי דמי השכירות השנתית אשר צריך לשלם עבור אותם נכסים בכל מקרה יהיו שווים לכל הפחות לרבע מהסכום הכללי של הסכום המגיע מהחייב החודל בצירוף רבית והוצאות. ובאם שעורי דמי השכירות שולמו כולם עד סוף תקופת השכירות אזי יוחזרו אותם נדל"ן לבעליהם החייב החודל; ואילו במקרה שהחייב החודל לא שילם שיעור כלשהוא מדמי השכירות בזמן פרעונו, תהיה לשר האוצר הזכות לבטל חוזה השכירות, ובמקרה כזה יוחזר לחייב החודל רבע מאותם נדל"ן תמורת דמי השכירות שנתיים ששילם במלואם.

12. א. אם נבצר מלגלות נדל"ן או מטלטלים השייכים לחייב החודל אשר מספיקים למידת הצורך, יהיה המושל האדמיניסטרטיבי זכאי לחקור מצבו ואמצעי מחייתו, ויוציא החלטה לגבות את החוב המגיע ממנו מיד או בתשלומים כפי שיראה למתאים.

מקום אשר מותר לאסור את החייב החודל

ב. אם חדל החייב משלם את החוב המגיע ממנו או חלק הימנו ושוכנע המושל האדמיניסטרטיבי ביכולתו לשלם, יחליט לאסור אותו לתקופה אשר לא תעלה על חודש אחד, אלא אם ישלם את כל המגיע ממנו לפני תום אותה תקופה.

ג. מאסר לפי קביעת סעיף זה אינו פוטר החייב כחודל משלם כל סכום או שיעור אשר נאסר בגין אי תשלומו.

13. א. הדברים הבאים אינם ניתנים לעיקול:

נכסים שאין לעקלם

1. כל חפץ אשר יראה המושל האדמיניסטרטיבי כנחוץ למלבושו ולמגוריו של החייב החודל, ביחד עם משפחתו.

2. כלים, מכונות, גרעינים, מספוא ובהמות הנחוצים לחייב לצרכי חקלאות, או מלאכה או עסק שהוא מנהל, לפי ראות עיניו של המושל האדמיניסטרטיבי.

3. היבול לפני הקציר, הירקות והפירות שטרם התבשל.

4. מקום המגורים והאדמה אשר יראה המושל האדמיניסטרטיבי לנחוץ לחייב לצרכי מחייתו ומחיית משפחתו.

5. כל סכום העולה על שליש ממשכורתו של החייב או מקצובות חכרי מועצת העם (הפרלמנט).
6. כל סכום העולה על רבע ממשכורתם של מקבלי פנסיות מעובדי המדינה.
7. הוצאות נסיעה של פקיד וחבר מועצת העם, למעט תשלום יומי.
8. קצובות פנסיה המשולמות ליתומים ואלמנות וכן מזונות שנפסקו ע"י בית הדין השרעי או כל בית דין אחר.

14. א. בנוסף לקביעות הוראות חוק זה, מותר לקצין המחוז לעכב, כמשרד רישום הקרקעות, את מכירת הנדל"ן השייכים לחייב, או למשכן אותם, או להעבירם במכר או בדרך "פראג" או "אינתיקאל", עד אשר ישולמו הכספים הצבוריים המגיעים עליהם במלואם לקופת האוצר; וכן, ייחשבו הכספים הצבוריים המגיעים כמבטחים במשכנתא ראשונה על נדל"ן כל שהם השייכים לחייב.

רישום
משכנתא
על הנדל"ן
השייכים
לחייב
החודל

ב. מנהל הקרקעות והמדידות אינו רשאי לרשום כל פעולת משכנתא, מכר או העברה (פראג או אינתיקאל) בטרם נוכח כי כל הכספים הצבוריים המגיעים על אתם נדל"ן שולמו במלואם בין שזה היה בלשכת רושם הקרקעות ובין בלשכת הסדר הקרקעות.

15. ייוועץ המושל האדמיניסטרטיבי (אלהאכים אל-אידארי) בפקידים המוסמכים באיזורו לפני מתן החלטתו.

16. א. שלטונות האוצר רשאיות לעכב פעולת תשלום סכום כלשהוא המשתלם לחייב בכספים צבוריים, עד שהוא ישלם את כל המגיע ממנו מהכספים הצבוריים והחובות המגיעים ממנו, תוך תקופה שלא תעלה על 10 ימים מיום הודעתו על כך, ולאחר גמר אותה תקופה (בלי תשלום מהחייב) יירשם אותו סכום כהכנסה ע"ח חובו.

הוראות
כלליות

ב. אף אחד מהפקידים המחוייבים בעשיית פעולת העיקול והגבייה אינו רשאי להשתתף בכל מכירה פומבית הנעשית לפי הוראות חוק זה למכירת המטלטלים והנדל"ן, הן במישרין והן בעקיפין והן בשם אדם אחר. כל פקיד העובר על זה, ייענש, לאחר שנמצא אשם, בקנס שלא יעלה על 50 דינר ותבוטל אותה מכירה פומבית.

ג. הכספים הצבוריים המגיעים, מבעל מולך או בעל מירי, מותר לגבותם מאת השוכר, ולהשכיר הזכות לחזור על בעל המולך או בעל המירי בסכום שנגבה ממנו באופן כזה.

17. לשר האוצר הזכות להתקין הוראות כלליות להגשמת קביעות החוק הזה.

הוראות

18. תוקפם של החוקים הבאים מופקע:

ביטולם

1. חוקי גביית המסים לשנת 1935 שפורסם בגליון 468 מעת"ר.
2. חוק גביית מסים, שער 137, מקובץ החוקים הארץ-ישראל;

19. ראש הממשלה ושר הפנים ושר האוצר חייבים בהגשמת הוראות החוק הזה.

(טלל)

27/1/1952

ראש הממשלה
תאופיק אבו-אלהודה

שר הפנים
סעיד אלמופתי

שר האוצר
עבד אלחלים אלחמוד

**תמצית החלטה מספר (8)
מאת המועצה המיוחדת לפירושי חוקים**

הכוונה במונח "כספים צבוריים" בחוק זה הוא לכלול המסים וההיטלים, קנסות, התחייבויות וטובות אשר נקבעו לפי חוק כלשהוא.

לפיכך, החובות וההתחייבויות המגיעים לאוצר המדינה כתוצאה מחוזה אינם נחשבים כ"כספים צבוריים" המותר לגבותם לפי חוק גביית הכספים הצבוריים הנ"ל, כי זה בניגוד להגיון ומטרות החוק הנ"ל.

יושב ראש בית המשפט העליון

22/9/1959

חבר היועץ המשפטי של ראש הממשלה

חבר בי"מ העליון

חבר בי"מ העליון

חבר - נציג ראשות הממשלה

מועצת העוצרים עפ"י סעיף 31 לחוקה, ובהתאם להחלטת הסנט ובית הנבחרים, מאשרת בשמו של הוד מלכותו - את החוק דלקמן ומצווה על פרסומו והכללתו בחוקי המדינה:

חוק מס' 49 לשנת 1953 חוק ההחזקה (התצרוף) בנכסי דלא נייד

1. חוק זה ייקרא חוק החזקת נכסי דלא נייד, 1953 ותחילת תוקפו חודש ימים לאחר פרסומו.
2. פעולות בדבר "החזקת קרקעות מסוג מירי, מוקופה, מולק, מוסקפאת ומוסתע'לאת, יבוצעו, ושטרי רישום בגינם יינתנו, במשרדי רישום הקרקעות בלבד.
3. בתי הדין השרעיים, בתי המשפט ויתר משרדי הממשלה, לא ידונו בתביעה ולא יבצעו שום פעולה בגין נכסי דלא נייד, לרבות קרקע מסוג מולק, אוקאף מזבוטה ומולחקה, אם ניתנו על קרקעותיהם שטרי רישום על פי חוק הוראות חלקי הסדר הקרקעות.
4. בתי הדין השרעיים, בתי המשפט ויתר משרדי הממשלה יקבלו, ללא ראייה, את שטרי הרישום שניתנו על ידי משרד רישום הקרקעות בהתאם להוראות חוקי ההסדר, מסמך כאמור אין לבטלו ואין לתקן בו כל טעות שנטען כי היא מנוגדת לרישומי משרד הרישום, אלא על פי הוראות חוקי הסדר הקרקעות.
5. לא תידון תביעה על קנוניה (מואצ'עה), או על שם מושאל בקשר למולק ויתר נכסי דלא נייד, אם יש עליהם שטרי רישום.
6. אדם המחזיק בקרקע מסוג מירי או מוקופה עפ"י שטר רישום, רשאי להעביר את זכויותיו בה באופן החלטי, או להשכירה, להשאילה או לשעבדה; כן הוא רשאי לעבד אותה וליהנות מיבולה הנובע מעבודתו, ומכל הצומח בה שלא עקב עבודה; הוא רשאי לכרות ולעקור עצים וגפנים הנטועים בה, להרוס את המבנים הקיימים עליה ולהשתמש בה בתור שדה או חווה, לנטוע בה גפנים, עצי פרי ועצי נוי, להפוך אותה לפרדסים, כרמים, גנים וחורשות, להקצות חלק ממנה לשמש גורן, להקים עליה בתים, חנויות, בתי חרושת וכל מבנה הדרוש לו לחקלאות, ובלבד שעל ידי כך לא יתפשט עד כדי הקמת כפר או שכונה, ועליו להודיע למשרד הרישום על השינוי שעשה בקרקעותיו ולקבל שטרות חדשים בהם יפורטו השינויים שעשה.
- דיני הקרקעות בדבר ההחזקה והנהלת הזכויות, יחולו על הבניינים ועל כל הנלווה אליהם שיוקמו על קרקעות מסוג מירי או מוקופה ועל כל העצים והגפנים הנטועים בה.
7. שכונה או כפר על קרקע המוחזקת על פי שטר רישום, יוקמו בהתאם להוראות חוק ניהול המחוזות או כל חוק הבא במקומו או כל תיקון שיעשה בו.
- אדם שאינו נתין ירדני לא יהא רשאי להתישב בכל כפר או שכונה שהוקמו כאמור בסעיף הקודם.

8. המחזיק בקרקע רשאי ליצר מעפרה לבנים, רעפים או דברים אחרים, וכן יהא רשאי למכור את החול והאבנים שבה, הכל בכפוף לחוקים והתקנות שיהיו אותה עת בתוקף.
9. המחזיק בקרקע מסוג מירי, לא יקדישנה לכל גורם ולא יצווה אותה אלא אם הממשלה הקנתה לו עליה בעלות שלמה לאחר שנתקיימו כל התנאים החוקיים לאותה הקניה.
10. הקים אדם בניינים או נטע עצים על קרקע מסוג מירי או מוקופה המוחזקת על ידו על פי שטר רישום, ולאחר מכן הופיע זכאי לאותה קרקע והוכיח את תביעתו ינהגו כדלקמן:
- א. עלה שווי הבניינים או העצים, כשהם קיימים, על שווי הקרקע, ישלם אותו אדם לזכאי את שווי הקרקע ויהא רשאי להחזיק בה יחד עם הבניינים והעצים;
- ב. עלה שווי הקרקע על שווי הבניינים והעצים, כשהם קיימים, ישלם הזכאי לבעל הבניינים והעצים את שוויים והוא יהיה בעליהם.
11. א. לא ישים אדם ידו על קרקע מסוג מירי או מוקופה הנמצאת בהחזקתו של אדם אחר, ולא ישתמש בה לחקלאות, לא ישכירנה ולא ישלח בהמותיו לרעות בה, לא יטול את עשביה, לא יחטוב בה עצים, לא יעבור דרכה (באין לו זכות מעבר), לא יחפור בה ולא יעשה בה גורן. עשה מעשה כאמור וגרם נזק עקב כך - יהא חייב בשיפוי הנזק.
- ב. לא יחטוב אדם עצים בחורשה השייכת לזולתו, ולא יכרות בה עצים או יסירם כדי לעשות ממנה חווה או שדה ולא יעשה הרכבה על עצים הצומחים באופן טבעי באדמת הזולת. עשה מעשה כאמור, רשאי בעל הקרקע לחייבו בשיפוי הנזק שנגרם עקב מעשיו, או שהוא ישלם לו דמי ההרכבה ויהיה בעל הענפים המורכבים.
12. אדם נטפל שהקים בניינים או נטע עצים או גפנים בקרקע מסוג מירי או מוקופה הנמצאת בהחזקתו של אדם אחר, רשאי המחזיק לדרוש מאת הנטפל להרוס או לעקור את אשר בנה או נטע; היתה ההריסה או העקירה עלולה לגרום נזק לקרקע, יהא רשאי לשלם לנטפל את השווי של הבניינים או העצים, כשהם בני הריסה או עקירה, ואז יהיו בבעלותו ובהחזקתו.
13. היתה קרקע מירי או מוקופה מסוג חורשה בהחזקתם של שותפים, לא יעקור שותף ולא יכרות עצים באותה חורשה, כולה או מקצתה, כדי להפוך את הקרקע הנטועה לשדה או לדבר דומה ללא רשותם של יתר השותפים. כרת או עקר עצים כאמור ללא רשות, רואים את הקרקע שהפכה כאמור לשדה, כמשותפת בינו לבין שותפיו כמקודם ללא תמורה, וכל אחד מהם רשאי לקבל את חלקו בעצים העקורים או הכרותים, בעין או לפי שווי חלקו בעצים, כשהם קיימים, אם נעקרו.
- עשה שותף כאמור בהסכמת כל יתר השותפים, יהיה כל אחד מהם חייב לשלם את חלקו בהוצאות הכריתה והעקירה.
14. הקים שותף אחד משני שותפים בניינים או נטע עצים או גפנים:
- א. על כל הקרקע המוחזקת ע"י שניהם במשותף - יפוצל חלקו של השותף וינהגו בהתאם לסעיף 12.
- ב. על חלק מהקרקע המוחזקת ע"י שניהם במשותף, או עשה הרכבה על העצים הנטועים בה - הוא ישפה את שותפו כדי חלקו בשווי העצים כנטועים, והקרקע תחולק ביניהם. היה החלק שעליו הוקמו הבניינים או ניטעו העצים בחלקו של השותף האחר, ינהגו באותו חלק כאמור.

15. תפס אדם קרקע מסוג מירי או מוקופה הנמצאת בהחזקתו של אדם אחר ועיבד אותה ללא רשות, ישלם לבעליה שכר ראוי עבור התקופה שבה נשארה הקרקע בידו ובשימוש, ואין בעל הקרקע רשאי לתבוע ממנו את אשר נקרא חסר הקרקע, וינהגו כאותה דרך כאמור לגבי מוסקפאת ומוסתע'לאת.

16. א. תביעות שיוגשו ע"י הממשלה או שיוגשו נגדה, בגין זכות הרקבה על קרקעות מסוג מירי או מוקופה ונכסים מסוג מחלול או בגין זכות החזקה בהם יהא היריב התובע הכללי או נציגו ותקופת ההתישנות באותן קרקעות ונכסים תהיה 36 שנה אם היתה התביעה בגין זכות הרקבה.

ב. הופעת פקיד משרד רישום הקרקעות אינה הכרחית אם התביעה בגין קרקעות כאמור בס"ק (1) הוגשה בין אנשים ואינה נוגעת לזכות הרקבה על הקרקע.

17. א. תביעות זכאות לגבי מקומות אשר מכירתם הפומבית נתונה, לפי חוקים מיוחדים, בידי משרד הרישום, לא יוגשו אלא לפני קביעת הקונה סופית. הוגשה תביעה לפני קביעת הקונה סופית, ובית המשפט החליט לעכב את המכירה והחלטה זו נמסרה למעוניינים, ולאחר מכן הסתבר כי התובע אינו צודק בתביעתו, הוא יחוייב בשיפוי כל נזק שייגרם עקב עיכוב המכירה או מכל סיבה אחרת.

ב. לא ידון בית המשפט בתביעת זכאות שהוגשה לאחר קביעת הקונה סופית אלא אם היה צידוק חוקי שמנע בעד תובע הזכאות מלהגישה תוך תקופת המכירה.

18. חוק החזקת נכסי דלא נידי העותומני מיום 5 ג'מאד אל-אולא 1331 (30.3.1329) וכל דבר חקיקה ירדני או פלשתינאי שפורסם לפני חקיקת חוק זה - בטלים במידה שהוראות אותם דינים נוגדים הוראות חוק זה.

19. ראש הממשלה ושרי המשפטים והאוצר ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

3.2.1953

עבדולרחמאן אל-רשידאת	סלימאן עבדול-רזאק טוקאן	אברהים האשם
רוחי עבדול-האדי ממלא מקום שר האוצר	רוחי עבדול-האדי שר המשפטים	תופיק אבו אל-הודא ראש הממשלה

חוק מס' 40 לשנת 1953 חוק השכרת ומכירת נכסי דלא נידי לזרים

1. חוק זה ייקרא חוק השכרת ומכירת נכסי דלא נידי לזרים לשנת 1943 ותחילתו לאהר חודש ימים מיום פרסומו בעתון הרשמי.

2. אדם שאיננו ירדני לא ישכור נכס דלא נידי בממלכה ההאשמית לתקופה או לסכום תקופות העולה על שלוש שנים בלתי אם השיג היתר ממועצת השרים ולשם ביצוע סעיף זה:
יכלול המונח "סכום התקופות" כל חידוש לשכירות עצמה או שכירות חדשה בתום תקופת השכירות הקודמת, אולם כל שכירות הניתנת בתום שלוש שנים מתאריך תום השכירות הקודמת לא תצורף לתקופתה עם התקופה הקודמת לצורך חישוב שלוש השנים.

3. (א) אדם שאיננו ירדני רשאי להיות בעלים של נכסי דלא נידי בממלכה ההאשמית בתנאי שבעלות זו תצטמצם:

(1) באדמות שבתחום העיריות או באזור התכנון או בגושי העיר, במידה שתספיק למגוריו ולניהול עבודותיו, אך לא למסחר.

(2) באדמות חקלאיות, באדמות שהיה משתמש בהן או זכויות השימוש בהן עברו אליו לפני תחילתו של חוק זה.

(3) באדמות שבתחום מפעל תעלת העור המזרחית, שטח המותר לפי חוק תעלת העור המזרחית, אם הוא גר באותו אזור מקדמת דנא.

(4) שיערוב להיות כפוף לחוקים הקיימים בממלכה ההאשמית.

(ב) מועצת השרים תחליט על הסכמים לדברים המוזכרים בסעיף משנה (א) מסעיף זה על סמך המלצות מנהל הקרקעות והמדידות או שלטונות תעלת העור המזרחית, הכל לפי סמכויותיו.

4. כל אדם שאיננו ירדני ושהגיעו אליו נכסי דלא נידי בדרך ירושה רשאי לרשום אותם על שמו מבלי שיהא חייב להשיג היתר ממועצת השרים, וכן רשאי לפנותם לכל אדם אחר ואין נפקא מינה אם ירדני או זר, אולם בתנאי שיהא מיורשי המנות. כל אדם זר שנשא פעם אזרחות ירדנית או פלסטינאית והוא ממקור ערבי רשאי להיות בעלים לנכסי דלא נידי שמהוץ לתחום העיריות או אזורי התכנון או גושי העיר במידה החיונית לעבודות פיתוח או חקלאות שהוא מבצע וכן רשאי כל ערבי שאיננו ירדני להיות בעלים לנכסי דלא נידי מהוץ לאזורים המוזכרים במידה שתספיק למגוריו וניהול עבודותיו בלבד, ובשני המקרים יש צורך בהסכמת מועצת השרים על פי המלצת שר האוצר.

(תיקון חוק
12 לשנת
1960
2.2.60)

(תוספת
חוק מס' 2
לשנת 1962
11.1.62)

5. מועצת השרים רשאית להתיר לנציגי מדינות זכות לרכוש ולהיות בעלים, נכסי דלא נידי בממלכה ההאשמית בכוונה להקים עליהם משרדים או בתי מגורים עבורם אם הסכימו המדינות עליהם הסכמה דומה לנציגי הממלכה ההאשמית.

6. כל חוק ירדני או פלסטינאי שנתקבל לפני חוק זה בטל כמידה שהוא נוגד חוק זה.

7. ראש הממשלה, שרי החוץ, המשפטים והאוצר ממונים על ביצוע חוק זה.

אני אל חוסיין הראשון מלך הממלכה הירדנית ההאשמית. על פי סעיף 31 מהחוקה, ובהתאם להחלטת הסינאט ובית הנבחרים, מאשרים את החוק להלן ומצווים על הוצאתו והוספתו לחוקי הממלכה:

חוק מספר 10 לשנת 1961¹ חוק ההתעסקות במקצוע ראיית החשבון

1. חוק זה ייקרא: "חוק ההתעסקות במקצוע ראיית החשבון לשנת 1961" וייכנס לתוקפו ביום פרסומו בעתון הרשמי.

2. אסור להתעסק במקצוע ראיית החשבון אלא מי שהורשה לעסוק במקצוע זה ואם שמו הופיע בפנקס רואה החשבון המתנהל בלשכת הבקורת.

3. (א) לא יורשה אדם לעסוק במקצוע ראיית החשבון אלא אם הוא עונה על התנאים הבאים:

1. שהוא חבר באחד ממכוני רואה החשבון החוקיים או אחת האגודות או המוסדות המיוחדים לרואה החשבון החוקיים המוכרים והוא נושא תעודה שהוצאה על ידם כחוק; או:

2. שהוא נושא תעודת התמחות במסחר או בכלכלה או גזברות שהוצאה ע"י מכללה או מכון לימוד גבוה שהלימוד בו יהא מגביל ללימוד אוניברסיטאי ויש לו נסיון מעשי במשרד ממשלתי מוסמך או משרד רואה חשבון מורשה בממלכה לתקופה שלא תפחת משנה אחת שבה הוא עבד בתור מנהל בקורת או מבקר ראשי בתנאי שהוא הוכיח זאת על פי תעודה שתתקבל ע"י הוועדה, או;

3. שהוא השלים השכלה תיכונית מושלמת או מה שמקביל לזה והוא עבד 4 שנים, כבוהן ראשי במשרד ממשלתי מוסמך או במשרד רואה חשבון מורשה בממלכה, בתנאי שהוא יוכיח זאת ע"י תעודה שתתקבל ע"י הוועדה, או;

4. שהוא השלים השכלה תיכונית בלתי מושלמת והוא עבד, לפני שחוק זה נכנס לתוקפו, בעבודה במקצוע הזה והוא הקדיש את כל זמניו למקצוע במשך תקופה שלא תפחת משש שנים, כבוהן ראשי במשרד ממשלתי מוסמך או במשרד עצמאי.

(ב) מיניסטריון החנוך והתרבות מאשר את השוואת הלימוד.

4. על רואה החשבון להיות:

א. בעל אזרחות ירדנית.

ב. מלאו לו 25 שנים.

ג. לא נידון בפשע או בעוון נגד המוסד או שהורשע ע"י רשות בבית דין משמעתי

בעבירה הפוגעת במוסר ובכבוד.

ד. תושב הממלכה הירדנית ההאשמית.

1. פורסם בעתון הרשמי מס' 1539 מיום 16.3.61.

5. (א) פטור מהתנאים שאוזכרו בסעיף 3 של חוק זה, כל ירדני שהתעסק על פי רשיון הוקי במקצוע ראיית החשבון - בממלכה הירדנית ההאשמית - תקופה שלא תפחת משנתיים לפני שחוק זה נכנס לתוקפו.

(ב) פטור מהתנאים בסעיפים הקטנים 1, 4 של הסעיף הקודם כל רואה חשבון אזרחי ארצות ערב או הארצות הזרות אשר קבלו רשיון ועסקו בראיית החשבון בממלכה הירדנית-ההאשמית - תקופה שלא תפחת משנתיים לפני שחוק זה נכנס לתוקפו בתנאי שאותן הארצות אשר נמנים על אזרחיה מאפשרים לרואה החשבון הירדני לעסוק בארצם.

6. מותר להעניק רשיון ההתעסקות במקצוע רואה החשבון לחברה או לגוף או לאגודה שיש להם מרכז התעסקות בממלכה הירדנית ההאשמית ורשומים במשרדים המוסמכים, אם היו כל חבריה או אחד מהם נמנים על אלה שיש להם הכשרות הנדרשת בסעיף 3 ובמקרה ואותו האדם - הכשיר עזב את החברה או הגוף או האגודה או במקרה שהוא נפטר יבוטל הרשיון שהוענק לנ"ל.

7. (א) בקשת הרשיון להתעסקות במקצוע ראיית החשבון יוגש לוועדה שנתמנתה ע"י מפקד האזור.

1. סגן שר האוצר - יו"ר

2. סגן שר הכלכלה הלאומית - חבר

3. סגן מנהל לשכת הבקורת - חבר

4. מנהל מחלקת המסחר שבמניסטריון הכלכלה הלאומית - חבר

5. רואה חשבון מפורסם שימונה ע"י ראש לשכת הבקורת - חבר

(ב) החלטות הוועדה יתקבלו פה אחד או ברוב קולות; החלטות אלה יהיו כפופות לאישורו של מנהל לשכת הבקורת והחלטתו תהא סופית.

8. על הוועדה להכריע בבקשה, תוך חודש ימים מיום הגשתה, לשכת הבקורת תודיע למבקש את החלטת הוועדה תוך 10 ימים מיום מתן החלטתה.

אם הוועדה דחתה את הבקשה בגין שמו הרע של המבקש אסור למבקש להגיש בקשה חדשה אלא לאחר שעברו 5 שנים מיום דחיית בקשתו בתנאי שהוא יוכיח כי שמו היה טוב במשך התקופה הזאת על פי אישור שיקבלו מאת הרשות המוסמכת, אבל אם דחיית הבקשה תהיה בגלל אי מילוי תנאי אחר רשאי המבקש לחזור ולהגיש בקשה חדשה תיכף לאחר שמילא את התנאי.

9. א. בקשת הרישום חייבת לכלול את שם המבקש, גילויו, אזרחותו, מקום מגוריו, כישוריו המדעיים, נסיונו המעשי, לבקשה יצורפו כל המסמכים המאמתים את התנאים הקבועים בחוק זה.

ב. לאחר קבלת הבקשה יירשמו כל הפרטים הנזכרים בסעיף קטן (1) וכל יתר הפרטים החיוניים, בפנקס המיוחד לרואה החשבון המורשים המתנהל בלשכת הבקורת.

10. (א) החלטת הוועדה על קבלת הבקשה תפורסם בעתון הרשמי, על חשבון המורשה, ואסור למורשה להתחיל את עבודתו לפני שישבע בשבועה להלן כפני מנהל לשכת הבקורת: "אני נשבע באלוהים האדירים כי אמלא את תפקידי מקצועי בנאמנות ומסירות בהתאם לחוקים ולתקנות וכי אשמור את סוד המקצוע".

(ב) על כל מורשה במקצוע ראיית חשבון לשלם אגרה בסך של 5 דינרים בעת קבלתו את רשיון ההתעסקות במקצוע.

11. על כל אדם הנושא רשיון להתעסקות במקצוע רואה חשבון לבקר את החשבונות והחברות האנשים והגופים בהתאם למה שמחייבים כללי החשבונאות ועליו להכין את המאזן הסופי של החשבון וכי חשבון האקטיב והפסיבי על מרכיביהם.

12. כל אדם שאינו מורשה לעסוק במקצוע ראיית החשבון או אם שמו נמחק מפנקס הרישום או אם הוא השתמש באמצעי פרסום או לוח או שלט או כל אמצעי אחר שבו הוא מפרסם על עצמו כי הוא מתעסק במקצוע ראיית החשבון או כל אדם אשר מאמץ לעצמו תואר רואה חשבון או מה שדומה לכך מביטויים - ייענש במאסר לתקופה שלא תפחת מ-6 חודשים או יוטל עליו קנס שלא יעלה על 200 דינרים או בשני העונשים גם יחד בכל המקרים, יצווה בית המשפט על סגירת המשרד או על הורדת השלטים והלוחות ויצווה על פרסום פסקי הדין שלוש פעמים בשני עתונים יומיים לפחות, על כל אדם אשר שמו נרשם בפנקס רואי החשבון, להודיע למנהל לשכת הבקורת תוך 30 יום מיום שהוענק לו הרשיון על כתובת משרדו וכן על כל שנוי בכתובתו ואם לא ייעשה כן יוטל עליו קנס שלא יעלה על 5 דינרים ירדניים.

13. על רואה החשבון המורשה להקדיש את זמנו למקצוע והוא חייב:

- א. להיות תושב הממלכה הירדנית ההאשמית.
- ב. לא להיות פקיד במשרה ממשלתית או באחד המוסדות הצבוריים.
- ג. שלא להיות רואה חשבון שותף בחברה או חבר מועצת הנהלתה או עובד בכל משרה בה או אם הוא היה שותף לאדם המנהל את העבודות הנ"ל או הממלא אותן המשרות אסור לרואה החשבון לנסות לפרסם על עצמו או ע"י מודעה או ע"י כל צורה אחרת הפוגעת בכבוד המקצוע.

14. הוועדה שהוזכרה בסעיף 7 מחוק זה היא הרשות המוסמכת להעמיד לדין משמעתית את רואה החשבון ולשפוט אותם על התנהגותם, החלטת הוועדה כפופה לאשור מנהל לשכת הבקורת.

15. א. התביעה המשמעתית תוגש נגד רואה החשבון ע"י האדם הנוגע בדבר.

ב. בצעדים המשמעתיים יינקטו הליכים אלה:

1. התביעה תוגש ליו"ר הוועדה אשר יעבירנה אל הוועדה.
2. אם מצאה הוועדה שהתלונה ראוייה לחקירה תטיל על אחד מחבריה לערוך חקירה פרלמנטרית בתלונת החבר, ישמע את דברי המתלוננים עליו לאחר שהסביר לו את תוכן העניינים המיוחסים לו ולאפשר לו לעיין במסמכים והניירות הדרושים, חבר הוועדה ישמע את דברי העדים והוא זכאי לדרוש את האסמכתאות החיוניות והוא ישווה את החתימות ואת הדו"ח כשיסיים את חקירתו יגיש את הדו"ח אל הוועדה, ללא הבעת דעתו האישית על מנת שתבדוק אותו ותדון בו.
3. אם החליטה הוועדה שיש צורך בהליכים כל שהם ייומן רואה החשבון שיתייצב בפני הוועדה ותמסר לו בכתב האשמה המיוחסת אליו לפני מועד הישיבה תוך תקופה שלא תפחת משמונה ימים והוא זכאי להעזר בעורך דין שיגן עליו.

4. באם לא התייצב רואה החשבון בפני הוועדה זכאית הוועדה לשפוט אותו בהעדרו והוא יהיה זכאי להגיש התנגדות על פסק הדין שניתן נגדו בהעדרו, וזאת תוך 14 יום מיום המסירה ולא תתקבל התנגדותו כל עוד שלא יוכיח כי העדרו היה חוקי.

ג. הצעדים המשמעותיים כפופים לסודיות גמורה.

ד. לאחר תום המשפט תקבל הוועדה החלטה לזכוי או לחיוב באחד העונשים הבאים:

1. אזהרה.

2. הפסקת עבודה לתקופה שלא תעלה על שנה.

3. מחיקת שמו מפנקס רואה החשבון.

4. החלטת הוועדה תמסר למתלונן באמצעות הדואר הרשום.

16. אם בוצעה עבירה המחייבת עונש חמור יותר או אם היתה מאותן העבירות המוזכרות בחוק הפלילי יהא על הוועדה להעביר את התלונה אל התובע הכללי (אלמודעי אלעאם) כדי שיערוך חקירה משפטית נגד המתלוננים עליו.

17. בהתחשב עם ההוראות הקודמות ייחשבו כל הרשיונות שהוענקו להתעסקות במקצוע ראיית החשבון שהוצאו לפני שחוק זה נכנס לתוקפו ככטלים, על כל רואה חשבון החברות, הגופים והאגודות שהורשו לפני כן ואשר רצונם להמשיך את התעסקותם לפנות אל הוועדה הקבועה בסעיף 7 כדי להשיג רשיון חדש התואם את הוראות חוק זה.

18. מועצת השרים רשאית להתקין, מדי פעם בפעם, את התקנות הדרושות לביצוע הוראות חוק זה.

19. הוראות חוק זה אינן חלות על רואה החשבון הנמנים על פקידי הממשלה, העיריות ומוסדות הציבוריים הכפופים לפיקוח הממשלתי.

20. ראש השרים ושרי הכספים, החינוך והתרבות המשפטים והכלכלה הלאומית ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

(אל חוסין בן טלאל)

שר הכלכלה הלאומית	שר המשפטים	ראש השרים	שר האוצר
רפיק אלחוסייני	מוהמד עלי אלגעברי	בהג'ת אלתלהוני	האשם אלגיוסי

אני חוסיין הראשון מלך הממלכה הירדנית ההאשמית, בהתאם לסעיף 31 של החוקה, ובהסתמך על החלטת בתי הדין ונבחרים, מאשרים את החוק הבא ומצווים על הוצאתו והוספתו לחוקי המדינה.

חוק מספר 11 לשנת 1954

חוק מס המבנים והקרקעות בתוך איזורי העיריות¹

1. חוק זה ייקרא חוק מס המבנים והקרקעות בתוך איזורי העיריות לשנת 1954 ויופעל החל בראשון לאפריל 1954.	שם החוק והתחלת תוקפו
2. בחוק זה יהיו למונחים והמלים הבאות הפירושים שנקבעו להם כדלמטה אלא אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר: "מושל המחוז" - המונח מושל המחוז (אלחאכים אל-אידארי) כולל מושל הבירה, קצין המחוז (מותאצרף), קצין נפת (קאאם מקאם) וקצין תת-הנפה (מודיד נאחיה). "איזור עירוני" - פירושו הרכוש הנמצא במחוז שיפוט העיריה (כפי שתוקן בחוק מס' 26 לשנת 1955 שפורסם במספר 1225 של העתון הרשמי שיצא בתאריך 1 במאי 1955) בהתאם לגבולות אשר נקבעו על המפה השייכת לאותה עיר או כפר. "גוש" - (חוד) מובנו האיזור או חלק הימנו. הגוש מורכב מחלקה אחת או חלקות מחוברות, ומשתמשים בו כיחידה למטרת רישום ומדידת קרקעות או למטרות המס. "חלקה" - פירושה יחידה מגוש שבבעלות אדם אחד או מספר אנשים יחדיו. "הבעל" - המונח (בעל) למטרות חוק זה פירושו האדם אשר נהנה באופן ישיר מהרכוש או מקבל שכר דירה עליו או מקבל את הכנסתו, ובתנאי כי יראו הבעל ישנם שהוא הבעל באם ישנם חלוקי דעות בענין הבעלות (כפי שתוקן בחוק מס' 42 לשנת 1963 אשר פורסם בגליון 1730 של העתון הרשמי מיום 31.12.1963). "קרקע" - לרבות המבנים הקיימים על הקרקע וכל דבר אחר שאינו ארעי המחובר לקרקע. "בנין" - לרבות כל מבנה הקיים על הקרקע וכל גן או חדר או קרקע אחרת הסמוכה לאותו בנין, סוכבת אותו ומשתמשים בה יחד עמו או הוכנה לשימוש כחלק הימנו, בין שהבנין מיושב או משתמשים בו ובין שאינו מיושב או שאין משתמשים בו; "הוספה" - כשהיא משמשת בקשר עם בנינים, פירושה כל שינוי מבנה או כל הוספה לבנין. "מבנה גמור" - (גמר בניה) - פירושו כל בנין או שינוי בבנין או כל הוספה לבנין משעה שיהיה ראוי לשימוש.	פירוש מונחים

1. פורסם בעיתון הרשמי מס' 1177, מיום 3.4.54.

"פעולת העברה" - כוללת מכר, חלוקה, איחוד (צירוף), חכירה, משכנתא, מתנה, וקף (הקדש) מכל מין והעברה ע"י ירושה. אך אין היא כוללת העברת משכנתא או פדיונה או שינוי תנאיה.

"שנה" - פירושה, התקופה מיום הראשון באפריל ועד יום השלושים ואחד במרץ הבא בכל שנה.

"בעל הנכס" - מי שמפיק הנאה מהנכס או מקבל דמי שכירות ממנו. במקרה של סכסוך בדבר הבעלות מי שרשום כבעלים יחשב לבעלים - תיקון בחוק 42/1963.

3. ישיבת הממשלה רשאית להכריז בצו, המאושר ע"י המלך, אשר יפורסם בעתון הרשמי, כי איזורי העיריות שהוזכרו בצו הינם כפופים למס המכנים והקרקעות בתוך האיזורים העירוניים בהתאם לקביעת חוק זה וזאת החל בתאריך שיפורט בצו האמור.

סמכות
ישיבת
הממשלה
ביחס
לפרסום
תחילת
תוקף החוק

4. ישיבת הממשלה רשאית להכריז בצו המאושר ע"י המלך ואשר יפורסם בעתון הרשמי, על החלפת מס הקרקעות במס המכנים בתוך איזורי העיריות. (כפי שתוקן בחוק מס' 26 לשנת 1955 שפורסם בגליון 1225 של עת"ר מיום 1.5.55) מס זה ייחשב כמגיע החל בתאריך שיפורט בצו האמור, יוערך וייגבה בהתאם לקביעות חוק זה ובתנאי שאין בו לפגוע בגביית המסים המגיעים לפני הכרזת צו הנ"ל.

הרשות
להחלפת מס
הקרקעות
במס רכוש
המכנים
והקרקעות
בתוך איזורי
העיריות

5. א. שר האוצר ימנה בכל אזור מהאיזורים העירוניים ועדת הערכה אחת או יותר אשר תיקרא להלן - ועדת ההערכה.

ועדת
הערכה
ומפקח
הערכה

ב. כל ועדת הערכה תהיה מורכבת משני חברים פקידים ממשלתיים שאחד מהם ישמש כיו"ר ועוד חבר שאינו פקיד ממשלתי אשר יבחר ע"י שר האוצר מבין שלושה מועמדים שיוצעו ע"י המועצה העירונית ובתנאי כי החבר אשר אינו פקיד ממשלתי יהא נשום המתחייב במס קרקעות או במס המכנים והקרקעות המוטל על נכס המצוי בתחומי האיזור העירוני בתנאי כי אם לא הציעה מועצת העיריה או המועצה המקומית את המועמדים לתפקיד זה במשך 15 יום מן היום אשר בו נדרשו לכך ע"י שר האוצר, רשאי שר האוצר למנות אדם ראוי כחבר שאינו פקיד ממשלתי. עלות הוצאות חבר זה תיקבע ע"י שר האוצר (כפי שתוקן בחוק מס' 19 לשנת 1956 שפורסם בגליון 1267 מהעתון הרשמי שפורסם ב-1.4.1956) ותשולם מקופת המועצה האיזורית המקומית.

ג. לשר האוצר הסמכות לשנות הרכב ועדת ההערכה באם רואה צורך בכך ובתנאי ששנוי זה לא יפגע במהלך ההערכה.

ד. רשאי שר האוצר למנות מפקח הערכה אחד (מפקח על השומה) או יותר לפי הצורך.

6. א. בעלי הבתים והקרקעות או שוכריהם חייבים ליתן לוועדה או למפקח ההערכה רשות כניסה לנכס בכל עת במשך שעות היום עד לתאריך סיום ההערכה.
 ב. ועדת ההערכה או מפקח ההערכה רשאים לדרוש מכל אדם להראות לביקורת פנקסים או חשבונות או שטרות קנין או חוזה חכירה לצורך עריכת רשימת השומה, כ"כ מותר לו לערוך העתקות או להעתיק קטעים מן הפנקסים, חשבונות ושטרות.
 ג. למפקח ההערכה הרשות לבקר ולבדוק פעולות ועדות ההערכה.

סמכות
ועדת
ההערכה
ומפקח
ההערכה
להכנס
לנכסים

7. א. שוויו השנתי של נכס בית יהא שכר הדירה שיתקבל כפי המצופה בעד אותו נכס שישכירוהו לשנה לאחר ניכוי החלק החמישי ממנו בעד התישנות ופחת שימוש וזה יהיה השווי השנתי (שכר דירה) הנקי.
 ב. אם אין הנכס מושכר או אם נראה לוועדת ההערכה כי אין דמי השכירות הנומינליים אינו שווה לשווי השנתי האמיתי, תעריך הוועדה את השווי מתוך התחשבות בגורמים הבאים:

בסיס המס
ונוהלי
השומה
(ההערכה)

1. גדלו של הנכס, החמרים ששימשו בבניתו וכן ערכו של המגרש שהוקם עליו.

2. לאיזה צורך משמש הנכס;

3. דמי השכירות שמשלמים בעד נכסים גובלים ודומים לו באותו המקום וההכנסה המתקבלת מהם: בתנאי שבהערכה נכס המשמש למפעל תעשייתי אין מביאים בחשבון כל מיסדר או מנגנון של מכוונות המצויים בנכס.

ג. השווי השנתי הנקי של קרקע שלא הוקם עליה כל בנין קבע, או של קרקע שמחיר הקרן של הבנינים שעליה הוא פחות ממחיר הקרקע בלא הבנינים, יהא ששה אחוזים מן המחיר אשר, כפי המצופה, יתקבל ממכירת הקרקע אם תימכר בשוק הפתוח ע"י קונה מרצון למוכר מרצון: בתנאי שאם השווי השנתי של נכס הבית, כשהוא מוערך עפ"י הוראות סעיפי משנה (2 ו-3) מסעיף זה גדול מן השווי השנתי הנקי של המבנה או של הקרקע בלי המבנה כפי שתיראה לנכון מאת ההערכה.

ד. ועדת ההערכה רשאית לחלק איזה חלקה או לאחד מספר חלקות לצורך ההערכה.

ה. כשסכום השווי השנתי הנקי של נכס בית או קרקע כולל שבר של דינר מגדילים או מפחיתים את הסכום, הכל לפי הענין, עד כדי הדינר השלם הקרוב ביותר: אם היה סכום השווי השנתי הנקי כולל שבר יותר מ-500 פילס מחשיבים אותו לדינר אחד, ואם היה השבר 500 פילס או פחות אין מחשיבים אותו.

8. א. הוועדה תערוך רשימה (להלן - רשימת ההערכה) של כל נכסי הבתים והקרקעות באיזור העירוני או בחלק הימנו ושל השווי השנתי הנקי של אותם נכסים, ואותה קרקע לפי הטופס אשר יחליט עליו שר האוצר.
 ב. על ועדת ההערכה לשלוח לכל בעל שהעריכו את נכסו הודעת שומה בטופס אשר ייקבע ע"י שר האוצר בדואר לכתובתו הידועה, ובתנאי

הכנת
רשימת
ההערכה
(רשימת
השומה)

שאם ישנו יותר מבעל אחד לאותו נכס, תסתפק הועדה במשלוח הודעת שומה אחת לאחד מהשותפים בלבד.

ג. רשימת השומה שנערכה ע"י ועדת ההערכה תימסר לחשב המחוז ותונה (תישמר) במשרדו כדי שיוכלו לעיין בה כל האנשים שהעריכום או החייבים בהערכה.

ד. שר האוצר ימסור מודעה על הנחת הרשימה ובה יאמר כי במשך שלושים יום מיום פרסומה של המודעה רשאי כל אדם לעיין בה, להעתיקה או להעתיק קטעים הימנה.

התנגדות
לרשימת
השומה

9. א. מפקח ההערכה או כל אדם אחר הקשור בנושא, רשאי ליתן לוועדת ההערכה הודעה בכתב על התנגדותו לכל רשימת שומה תוך 30 יום מתאריך פרסום שמירת רשימת השומה כנוכח בפיסקה 4 מסעיף 8 דלעיל; ובתנאי שאם יש צורך בתיקון כל שהוא ברשימה כתוצאה מפעולת פרצלציה, חלוקה או איחוד או שנוי סוג הקרקע מקרקע פנויה לתפוסה בבנין לאחר תאריך פרסום הנחת רשימת השומה, אזי תקופת 30 יום תתחיל בתאריך מסירת הודעת השומה לאחר התיקון הנ"ל.

ב. כל התנגדות תוגש לוועדת ההערכה בכתב וזו תודיע למתנגד באיזה יום, יעינינו בהתנגדותו. אותו אדם רשאי להופיע אם בעצמו ואם ע"י בא כוחו המיופה לכך, ואף המפקח רשאי להופיע בכל הישיבות.

ג. הועדה תתקן את רשימת השומה בצורה שתהא מתאמת להחלטתה על התנגדויות שנתקבלו ומשתוקנה רשימת השומה בצורה סופית, תאשרנה הועדה.

ד. ועדת ההערכה תשלח למגיש התנגדות הודעה על החלטתה בדואר רשום ו/או באופן ישיר. תאריך ההודעה ייחשב כתאריך החלטתה על התנגדות שדנה בה.

10. א. מפקח ההערכה או אדם אחר המוצאים עצמם מקופחים ע"י החלטת ועדת ההערכה בענין כל התנגדות לרשימת השומה שנערכה בהתאם לחוק זה, רשאים לערער תוך 14 יום מתאריך ההודעה על החלטתה, בפני ועדת ערעורים שתמנה ע"י שר האוצר, ושהרכבה יהא משלושה אנשים אשר ימונו בהתאם לצורה שפורטה בפיסקה (2) מסעיף (5) בחוק זה.

ערעור
על רשימת
ההערכה

ב. לוועדת הערעור וכל חבר מחבריה תהיינה הסמכויות של ועדת הערכה, שנקבעו בסעיף 6 של חוק זה.

ג. ועדת הערעורים לא תדון בערעור אלא אם הוגש במשך 14 יום מן היום שבו הודיעו למערער את החלטתה של ועדת ההערכה על התנגדותו והמערער (חוץ אם הוא מפקח הערכה) שילם פקדון בסך דינר אחד לכל חלקה.

ד. על ועדת הערעור מיד לאחר קבלת הערעור להודיע למערער את היום שנקבע לדיון בערעורו ולמערער הזכות להופיע בפניה בעצמו או ע"י בא כוחו.

ה. ועדת הערעורים תשלח למערער הודעה בכתב על החלטתה, והחלטה זו תהיה סופית.

ו. ועדת הערעורים תצווה על תיקון רשימת ההערכה בהתאם להחלטות שקיבלה בכל הערעורים שהוגשו אליה ותאשר סופית את הרשימה לאחר שתוקנה.
 ז. אם לא יזכה המערער בערעורו יירשם סכום הפקדון כהכנסה לאוצר, ובאם כן יוחזר לו הפקדון.
 ח. למפקח ההערכה הזכות להיות נוכח בכל ישיבות ועדת הערעורים ולהגן על זכויות הממשלה בכל הענינים נשוא הערעורים.

11. בהתחשב עם הוראות חוק זה גובים את המס המוטל עפ"י חוק זה מאת הבעל או מאת האיש המחזיק בנכס בשם הבעל.

על מי
יחול המס

12. א. הבנינים והקרקעות הבאות יהיו פטורים ממס המכנים והקרקעות:

(פטורים)
והנחות

1. נכסי המלך
  2. נכסי הבנק החקלאי
  3. נכסי הנהלת הרכבת החג'אזית
  4. נכסי המדינה (הירדנית ההאשמית)
  5. נכס מדינה זרה המשמש כבית נציגות או קונסוליה באם אותה מדינה פוטרת הנציגות או הקונסוליה הירדנית במדינתה ממס באופן הדדי.
  6. מקומות אחרים.
  7. כל מבנה או קרקע בתוך חומת ירושלים.
  8. הבנינים שהוקמו ע"י הכדואים הנוודים למגורים במשך 6 שנים החל מהשנה שלאחר בנית הבנינים.
  9. נכסי מועדוני ספורט, תרבות או סוציאליים, המוכרים.
  10. נכסי קהילה, מוסד דת, צדקה, חינוך, תרבות או רפואית (בריאות) המוכרת ע"י הממשלה ובתנאי לא לפטור ממס אותם בנינים וקרקעות שלא משתמשים בהם למטרות אותו מוסד.
  11. (כפי שתוקן בחוק מס' 42 לשנת 1963 שפורסם בגליון 1730 של העתון הרשמי מיום 31.12.1963).
- כל מבנה המשמש בשלמותו בית מגורים לבעלים בתחום איזור הבירה באם השווי השנתי הנקי אינו עולה על 25 דינר, או 5 דינר לגבי המכנים הנמצאים באיזורים העירוניים האחרים. בכל המקרים דגן לא יהיו פטורים ממס המכנים, הקרקעות באם מניבים הכנסות.
12. (כפי שתוקן בחוק מס' 11 לשנת 1957 שפורסם בגליון 1323 בעתון הרשמי מיום 17.3.1957).
- המכנים המשמשים כבתי חולים, ובתנאי שלא ישוחררו ממס הבנינים המושכרים.

ב. שר האוצר רשאי למחול על המס בין על כולו ובין על מקצתו המגיע לגבי שנה כלשהיא או להחזיר כל חלק ששולם בגין נכס בית באם ימצא כי במשך השנה הנדונה או חלק כל שהוא ממנה נעשה נכס הבית בלתי ראוי לשימוש מחמת שנהרס או ניזוק ובתנאי שלא תפגע המחילה או החזר המס לפי פיסקה זו בשחרור מהמס את הקרקע אשר קיימים עליה המכנים

כמפורט בפיסקה 3 מסעיף 7 לגבי התקופה שבה נעשה המבנה בלתי ראוי לשימוש.

ג. (כפי שתוקן בחוק מס' 26 לשנת 1955 שפורסם בגליון 1225 בעתון הרשמי מיום 1.5.1955).

שר האוצר רשאי לפי שיקול דעתו לפטור בעל נכס, המבקש על כך, מהמס כולו או מקצתו על כל קרקע הנמצאת בתוך האיזור העירוני אם נמנע מלבנות עליה לפי הוראות חוק שהוא דאז בבצוע בענין תכנית בנין ערים.

ד. (כפי שתוקן בחוק מס' 42 לשנת 1963 שפורסם בגליון 1730 בעתון הרשמי שפורסם בתאריך 31.12.1963).

שר האוצר רשאי לפטור מהמס המוטל על כל בנין או קרקע כולו או מקצתו לגבי שנה כלשהיא, או לצוות על החזרת המס שנגבה לגבי השנה הנדונה, כולו או מקצתו, אם ימצא כי המס חל כתוצאה מטעות או רישום כפול ברשומי המס.

שיעורי
המס וסוגי

13. 1. שיעור המס יהיה כדלקמן:
א. 17% מהשווי הנקי השנתי למבנים, כולל השטח שהוקמו עליו והסובב אותם.

ב. 10% מהשווי הנקי השנתי של הקרקעות שאינן שטחי מבנים.
2. המס המגיע על הבניינים והקרקעות בתוך אזור עירוני עם הקנסות הם לזכות אותה העיריה.

3. משרד האוצר יגבה את המס והקנסות במקום העיריות וישלם לכל עיריה את המגיע לה מאותם מסים וקנסות לאחר ניכוי ההוצאות הממשיות של מנגנון הגביה.

4. יתרות המס והקנסות שהגיעו לפני 1.4.66 אשר יגבו ע"י משרד האוצר, ישולם מהם לכל עיריה חלקה המגיע בשיעור 42% מהגביות הנקיות.

גביית
המס

14. א. משלמים את המס בראשית השנה הכספית.
ב. גובים את המס בהתאם להוראות החוקים הנהוגים לגביית מסי ממשלה: נוסף על כך, יהא המס המגיע שעבוד ראשון של הנכסים ואין לרשום בשום פנקס ממשלתי כל פעולת העברה של הנכס אלא אם כן נתברר כי שולם כל המס על אותו נכס, או מקצתו בהסכמת שר האוצר.

קנס בעד
אי תשלום
מס

15. (כפי שתוקן בחוק מס' 42 לשנת 1963 שפורסם בגליון 1730 בעתון הרשמי שהוצא בתאריך 31.12.63).

א. אם לא שולם המס תוך השנה הכספית שחל בה המס ייגבה מהנישום (החייב) סכום נוסף כקנס בשיעור 10 אחוזים מסכום המס שהחל פרעונו, והקנס יוגדל ב-10 אחוזים נוספים מסכום המס המגיע, בתנאי שזה לא יפגע בגביית המס המגיע לפי חוק גביית הכספים הממשלתיים מס' (6) לשנת 1952 או כל חוק אחר הבא במקומו.

ב. יתרות המס לשנת הכספים 63/64 והיתרות לשנים קודמות המצטברות עד תאריך תחולת חוק זה תחולנה עליהן הוראות פסקה (1) של סעיף זה כאילו שהן חלות עבור שנת הכספים 64/65 ובתנאי שאין בזה לפגוע בקנס החל לפי הוראות החוק המקורי.

הודעה
על גמר
בנייה

16. כשנגמרה בנייתו של איזה מבנה שהוא או כשנגמרה תוספת לבנין קיים, על הבעל להודיע על כך בכתב לחשב האיזור תוך חודש מתאריך גמר הבנייה, אחרת ייענש בקנס שלא יעלה על 20 דינר לפי החלטת שר האוצר.

שנויי
כעלות

17. א. על כל בעל נכס בית או קרקע באיזור כלשהוא שעליו עשוי המס להיות מוטל בתוקף הוראות החוק הזה אשר מכר או החליף אותו נכס או עשה בו העברה כלשהיא באופן אחר, וכן על כל אדם אשר נעשה בעל נכס בית בדרך ירושה לאותם מבנים או קרקע בתחומי אותו איזור, למסור הודעה בכתב לוועדת ההערכה באמצעות חשב האיזור שבו נמצאים אותם מבנים וקרקעות.

ב. משתקבל ועדת ההערכה הקובעת הנזכרת בפיסקה (1) של סעיף זה יהיה לה הסמכות לעשות התקונים הנחוצים ברשימת ההערכה או כל נספח לרשימה לאחר שתיוכח מאמיתות הידיעה מאז יהיה הבעל החדש הוא החייב במס החל מהשנה הבאה לאחר השנה שחל בה השינוי ובלבד שלא יפגע שינוי זה בכל התחייבות קודמת של הבעל הקודם.

תיקון
רשימת
השומה

18. א. חשב האיזור בהסכמת שר האוצר וועדת ההערכה רשאי לתקן כל טעות ברשימת השומה בתנאי שהוא יודיע על כך למפקח ההערכה והבעל לפני עשיית התקון ולתת ארכה של 14 יום שבה יהא מותר למפקח ההערכה או לבעל להגיש התנגדות לתקון המוצע.

ב. נכס החייב במס והרשומט מרשימת השומה לא יהא פטור מן המס מחמת השמטה זו: ועדת ההערכה רשאית להוסיף אותו נכס לרשימה בכל עת במשך הזמן שבו יש לרשימת השומה תוקף, ומשהוסף הנכס לרשימה, יהא בעליו חייב בתשלום המס למשך השנה שבה הוסף הנכס ובתשלום כל מס בעד השנה הקודמת או השנים הקודמות שבהן היה לרשימה תקף והנכס חייב במס.

מוסרים לבעל הנכס מדועה בכתב על המס שהוערך, ובהתחשב עם הוראות חוק זה בענין התנגדות וערעור, יגיע פרעונו של מס שהוערך בדרך זו כתום 14 יום מתאריך ההודעה.

עיון
מחדש
בהערכה

19. א. ועדת ההערכה תעיין מחדש כל שנה בהערכה במקרים הבאים:

1. כשאחד החייבים במס ביקש עיון מחדש ברשימה מחמת שנכסו נהרס או ניזוק או ששווי השנתי הנקי פחת כדי 20% או יותר מאז ההערכה האחרונה.

2. כשמפקח ההערכה בקש עיון מחדש ברשימה בטענה כי השווי השנתי הנקי של נכס הכלול ברשימה עלה כדי 20% או יותר ובתנאי שהבקשה לעיון תוגש תוך השנה שמעיינים בה מחדש. כל בקשה שתוגש לאחר התאריך הקבוע לא ידונו בה.

(כפי שתוקן בחוק מס' 42 לשנת 1963 שפורסם בגליון 1730 בעתון הרשמי מיום 31.12.1963).

3. כשנכס הכלול ברשימת השומה חולק או נפרד או איחדוהו עם נכס אחר או כשבניתה של כל הוספה לכל בנין המהווה חלק מאותו נכס הושלמה, מאז ההערכה האחרונה.

<p>4. אם סוג הנכס השתנה מקרקע לבנין או להיפך מאז ההערכה האחרונה, אם נגמרה פעולת הסדר איזה נכס בהתאם לחוק הסדר הקרקעות או אם שונה שטחו של איזה נכס כתוצאה מפעולת רישום במשרד רשום הקרקעות מאז ההערכה האחרונה.</p> <p>ב. ועדת ההערכה תוציא רשימת שומה נוספת בטופס אשר יחליט עליו שר האוצר שתפרט את השווי השנתי הנקי של נכס בית או קרקע ששומתם נעשתה או שונתה ע"י הועדה, ומשלמים מס על שומה זו החל מראשית השנה שלאחר השנה שנעשתה בה פעולת העיון מחדש.</p>	<p>הערכה חדשה</p>
<p>20. א. מדי כל שנה חמישית או בכל תקופה שתיקבע בצו ע"י ישיבת הממשלה שתפורסם בעתון הרשמי יוערך מחדש השווי השנתי הנקי של כל הנכסים הנמצאים בתוך האיזור המפורט בצו הנ"ל, ותוערך רשימת הערכה חדשה בהתאם להוראות חוק זה, והמס יוטל החל מראשית השנה הכספית לאחר ההערכה הכללית החדשה.</p> <p>ב. כל הוראות חוק זה בקשר לרשימת ההערכה תחולנה על כל הנספחים לרשימות ההערכה ורשימות ההערכה החדשות.</p>	<p>בקורת רשימות שומה</p>
<p>21. א. כל ששמו מופיע ברשימת שומה הנוהגת אותה שעה, רשאי לעיין באותה רשימה ולקבל העתקות או להעתיק קטעים הימנה בכל עת מתאים.</p> <p>ב. הבעל רשאי לדרוש בדרך בקשה מאת חשב האיזור העתיקים מאושרים ביחס לכל נכס הרשום ברשימת השומה או פנקס רשום משלמי המס.</p>	<p>מסירת המודעות וההודעות</p>
<p>22. בכל מקום שנקבע בחוק זה כי יש למסור לבעל כל מודעה או הודעה שהיא, רואים כי המסירה נעשתה כראוי אם נמסרה לידי הבעל או נשלחה אליו בכל אמצעי רשמי שהוא.</p>	<p>מחובתם של מוכתרים לעזור</p>
<p>23. מוכתרי הרובעים של איזור עיר חייבים לסייע בידה של ועדת הערכה ומפקח הערכה למלוי תפקידיהם כדרוש מהם בהתאם לחוק זה.</p>	<p>עבירות ועונשים</p>
<p>24. כל מי שנמנע מלהגיש מסמכים או ידיעות שפורטו בחוק זה או שהגיש ביודעין מסמכים או ידיעות בלתי נכונות, ומי שהפריע בכל צורה שהיא לפעולות ההערכה הנעשות בהתאם להוראות חוק זה, דינו - קנס שלא יעלה על 50 דינר.</p>	<p>חוקיות פעולות הועדה הוא ברוב</p>
<p>25. כל הפעולות של כל ועדה שהיא, שהוקמה בהתאם לחוק זה, וכן ההחלטות שהיא תוציא ייחשבו כחוקיות באם נעשו או נתקבלו ע"י רוב חברי הועדה.</p>	<p>הוראות</p>
<p>26. רשאי שר האוצר להתקין תקנות לבצוע חוק זה.</p>	<p>בטולי החוקים</p>
<p>27. יבוטל חוק מס הרכוש בערים לשנת 1940 (א"י) והפרק השלישי מחוק הפטור מההטלים ומסים (א"י) וכן חוק מס המבנים והקרקעות לשנת 1926</p>	

וחוק הזמני מס' (60) לשנת 1951, ובתנאי שכל התקנות, הצווים, הוראות, מודעות, הודעות, החלטות, קביעות ומסמכים שניתנו, נתקבלו או בוצעו וכן המסים שהוטלו בהתאם לחוקים הנ"ל יהיו ברי תוקף בתאריך תחולת תוקף חוק זה ואילו ניתנו, נתקבלו או בוצעו בהתאם להוראותיו עד לבטול או שינוי בהתאם.

28. ראש הממשלה ושר האוצר ממונים על כצוע הוראות חוק זה.

ביצוע

אלחורסיין איבן טלאל

20/3/1954

ראש הממשלה
פאוזי אל-מולקי

שר האוצר
סלימן סוכר

אנו עבדוללה בן חוסיין מלך הממלכה הירדנית ההאשמית, בהתאם לסעיף 25 לחוקה ובעקבות החלטת מועצת האומה בתאריכים 8.1.48 ו-22.1.48 מאשרים את החוק הבא ומצווים על הוצאתו:

חוק מס' 7 לשנת 1948 חוק המסדיר את מקצוע המודדים המורשים¹

1. אסור לכל אדם לעסוק במקצוע המדידות אלא אם היה בעל רשיון שהוענק לו בהתאם לחוק זה.
2. מועצת המינסטרים, בהסכמת הוד מלכותו, המלך, רשאית להתקין תקנות לצורך ביצוע חוק זה. תקנות אלה יכולות לקבוע באופן מיוחד את הדברים הבאים:--
  - א. התנאים והכישורים הדרושים להענקת רשיון כזה והנסיבות אשר על פיהם יבוטל הרשיון.
  - ב. קביעת האגרות שיש לשלמן עבור הענקת רשיון כזה.
  - ג. קביעת התנאים אשר על פיהם יורשה למודד מורשה לעלות על קרקע כלשהיא לצורך מילוי תפקידיו וקביעת הסימנים בה.
  - ד. הגדרת תפקידם והתחייבויותיהם של המודדים המורשים.
  - ה. קביעת העונשין על הפרת תקנות אלה בתנאי כי העונש לא יעלה על קנס של 50 (חמישים) דינרים ירדניים.
3. חוק זה ייכנס לתוקפו החל מיום הראשון לספטמבר שנת 1947.
4. ראש המינסטרים ושרי האוצר והכלכלה ממונים על ביצוע חוק זה.

(עבדוללה)

ממלא מקום ראש המינסטרים
מוחמד אמין אל שנקיטי

שר האוצר והכלכלה
סולימן סוקר

1. פורסם בעתון הרשמי מס' 936 מיום 16.2.1948.

אנו אלחוסייין הראשון מלך הממלכה הירדנית ההאשמית בהתאם לסעיף 2 לחוק המסדיר את מקצוע המודדים המוסמכים מספר 7 משנת 1948, ועפ"י החלטת מועצת השרים מיום 8.1.1967, מצוים בהתקנת התקנות הבאות:-

תקנות מספר 6 משנת 1967

תקנות המדידות

יצאו בהסתמך על סעיף 2 לחוק המסדיר את מקצוע המודדים המוסמכים מספר 7 משנת 1948

1. תקנות אלו תיקראנה תקנות המדידות משנת 1967 ותיכנסנה לתוקף ביום פירסומן בעיתון הרשמי.
2. יהיו למונחים הבאים הפירושים המפורטים לידם:-
  - המלה "מנהל" פירושה - מנהל משרד הקרקעות והמדידות.
  - המלה "קרקע" פירושה - הקרקע ואת אשר עליהם ממיבנים קבועים.
  - המלה "מודד מוסמך" פירושה - מודד מוסמך בהתאם לתקנות אלו.
  - המלה "מדידות" פירושה - מדידה קאדסטראית וטופוגראפית.
3. אסור לשום אדם לעסוק במקצוע המדידה מלבד אם היה ברשותו רשיון שהוענק לו עפ"י תקנות אלו.
4. רשיון זה יוענק למי שיתקיימו בו התנאים האלה:-
  - א. להתמחות במדידת השלשלת והלוח השטוח (פלן תיבל).
  - ב. להתמחות בשימוש במכשיר המשורה (ליבל) ולערוך פעולות שיווי.
  - ג. להתמחות במכשיר הזווית (התיודליט), למטרת פעולות התרפרז והקנטור.
  - ד. להיות בקיא בחשבונות המדידה כפי שתראה הוועדה, המאוזכרת בתקנה (6) לנחוק.
  - ה. שעסק למעשה בשדה במדידות, כפי שצויין בפיסקות (א, ב, ג) מתקנה זו, לתקופה שלא תפחת משלוש שנים.
  - ו. שיהא בעל תעודת בגרות או שהוא עבד תקופה שאינה פחות מחמש שנים בשירות, הממלכה בתור פקיד מסווג.
5. בקשות לקבלת רשיון יוגשו למנהל בליווי הוכחות כפי שצויין בתקנה (4).
6. הטיפול בבקשות יהיה ע"י ועדה מורכבת מהמנהל, מסגן מיניסטריין העבודות הציבוריות ומנציג המהנדסים והיא תחליט פה אחד או ברוב קולות אם להעניק את הרשיון או לדחות את הבקשה מבלי לנמק ורשאית ועדה זו לבחון את המבקשים כפי שתראה לנכון בנוסף להמצאת המסמכים.
7. אסור להעניק רשיון לפקיד או עובד כלשהוא במשרדי הממשלה האזרחיים או הצבאיים או ברשויות המקומיות או במוסדות ציבור אשר בפיקוח המדינה כגון: מוסד ההלוואות

החקלאיות ורשות מקורות הטבע ורשות נמל עקבה וכדומה ואסור לאותו אדם לעסוק במקצוע המדידות אפילו אם נשא רשיון קודם לכן.

8. א. על המבקש לשלם אגרה בסך שלושה דינר שתירשם כהכנסה לאוצר, אפילו אם לא יוענק הרשיון ובמקרה של הענקת הרשיון תשולם אגרה בסך שלושה דינר לכל שנה (אגרת רשיון).

ב. אם דרשה הוועדה עריכת בחינה תיגבה אגרה בסך המישה דינר עבור בחינה זו שתירשם כהכנסה לאוצר ולא תוחזר למבקש, בין שעבר את הבחינה ובין שלא.

ג. תוקף הרשיון הוא לשנה אחת בלבד המתחילה בראשון לחודש ינואר מכל שנה.

9. כל אדם העוסק במקצוע המדידות מבלי שתהיה בידו רשיון, בהתאם להוראות תקנות אלו, יהיה צפוי לקנס שיטל ע"י שופט שלום לא פחות מעשרים דינר ולא יותר ממאה דינר.

10. מודד מוסמך שנידון למאסר לתקופה של חודש או יותר כתוצאה מעבירה ישלל ממנו רשיונו, שלילת הרשיון תהיה מיום שקיבל פסק הדין תוקף סופי.

11. א. מודד מוסמך העורך בודון, או כתוצאה מרשלנות או מאי תשומת לב או מאי ידיעה המחייבת גינוי, מדידת קרקע באופן בלתי נכון, או המגיש תוכנית ראשונית בלתי נכונה לכל קרקע שהיא, או הכותב דו"ח או תזכיר כוזב על מדידה כלשהיא או המתרשל בביצוע הוראות כלשהן היוצאות בהתאם לתקנות אלו, רשאי המנהל לבטל את רשיונו בתור מודד או להפסיק את תוקפו לתקופה שיקבע בתנאי שאין להוציא צו ביטול או הפסקה אלא לאחר שתינתן למודד הנתבע הזדמנות להשמיע את הגנתו.

ב. על המודד שבוטל או שהופסק תוקף רשיונו למסור את הרשיון למנהל מיד ולהחזיר כל שכר טירחה שקיבל מכל אדם תמורת מדידה או תוכנית או תוכנית ראשונית שעשה תוך כדי ביצוע העבירה במידה והמנהל ציווה עליו כך.

ג. כל מודד המתרשל במסירת רשיונו המבוטל או שתופסק תוקפו למנהל, תוך ארבעה עשר יום מיום קבלתו צו הביטול או ההפסקה, ייחשב כי עבר עבירה ויהיה צפוי לקנס שאינו פחות מעשרה דינר ואינו עולה על עשרים דינר ירדני.

12. כל מודד העורך מדידה כלשהיא בהתאם לתקנות אלו להיות כפוף לצווי משרד הקרקעות והמדידות והוראותיו היוצאים מאת המנהל לשם החלת הוראות תקנות אלו ועליו להשתמש בשיטות המדידה הנכונות והמקובלות בכל מקום ששיטות העבודה אינן מפורטות בתקנות אלה.

13. כאשר מקבל המודד דרישה מאת המנהל לתקן או לאשר מדידה או להגיש מידע הקשור בה שאינו מצויין בניירות השדה או מפורט בתוכניתו כאשר מידע זה, לפי דעת המנהל הינו הכרחי לשם השלמת התוכנית או המדידה, כפי שתחייבנה תקנות אלו, עליו לבצע את הדרישה מיד ואסור לו לבקש מהלקוח שום שכר טירחה נוסף כתוצאה מדרישה זו.

14. לפני שיערוך המודד מדידה כללית כלשהיא יאסוף מידע הכרחי הקשור בקרקע ומסביב לה ממשד רישום הקרקעות באיזור שבו נמצאת הקרקע ולמטרה זו יורשה למודד המוסמך לעיין במפות האורגניזציות וכן במפתח של המפות לאחר תשלום האגרות הרגילות תוך שעות

העבודה הרשמיות ובפיקוח הפקיד אשר ברשותו נמצאים מפות וכן במפתחות האלה, על המודד להגביל את השימוש במידע אשר ישיג באופן האמור למטרות הקשורות למדידה בהתאם לתקנות אלה ואסור למודד להשתמש במידע זה או שירשה את השימוש בו באופן שיש בו השגת גבול לזכויות השמורות בין שזכויות אלה הן של הממשלה ובין שהן של אדם אחר איזה שהוא.

15. כל מודד מוסמך חייב, על פי תקנות אלו, להתחשב באינטרס המדינה בכל עבודותיו והיבב הוא לספק לפקיד רישום הקרקעות באיזור בכל המידע אשר ישיג בעת מילוי תפקידי המדידה הקשור באירוע תקלות או אפשרות של אירוע תקלות בסימני נקודות המשולשים וסימני המדידה ואסור לו לגלות מידע זה לשום אדם מלבד פקיד רשום הקרקעות באיזור או פקיד מורשה במשרד אלא אם כן קיבל היתר לכך.

16. א. ניירות המדידות בשדה ישמשו כספר רשום לכל התצפיות והמדידות שעורך המודד וכן ליתדות ולסימנים האחרים שהוא מניח בקרקע. ניירות השדה וכל החשבונות עם התוכניות יופקדו במשרד רישום הקרקעות שבאיזור.

ב. כל הרישומים בניירות השדה ייעשו בעפרון שחור ומוצק באופן נאות וברור שמהם יכול כל מודד או שרטט בעל כושר לשרטט תוכנית מדידה נכונה.

ג. אסור להאפיל על הרישומים הכתובים בניירות השדה האורגניליות או לרשום מעליהם בדיו או למחקם וכל שינוי שיכתוב המודד המוסמך ייעשה בהירות וכל הרישומים הנמחקים יסומנו בהתימתו.

ד. הדף הראשון לניירות השדה יכלול עבור כל מדידה את כתובת אותה מדידה עם שם הכפר ושם הגוש ומספרו ומספר החלקה ומספר דפי ניירות השדה ולכל דף ינתן מספר סידורי שייחתם מטעם המודד עם תאריך.

ה. אם נערכה מדידה בקרקע שאין בה לוח מקורי תשורטט המדידה על לוח מורכב על חתיכת בד מסוג וגודל קבוע שיסופק ע"י המשרד.

17. כל הגבולות ייחתמו ע"י הנחת סימנים בכל נקודה שבה קיים שינוי כיוון הגבול ויהיו סימני הגבולות מסוג קבוע, המשמש את משרד הקרקעות והמדידות, ובכל המקרים יש לראות את הסימנים הסמוכים אחד מהשני.

אסור להסיר סימן שהונח מטעם משרד הקרקעות והמדידות ללא היתר מאת המנהל ואם ניתן היתר חייבים למסור את הסימן שהוסר לפקיד רישום הקרקעות באיזור; משרד הקרקעות והמדידות יציעו סימני גבול מהסוג הקבוע במחיר שיקבע המנהל, על מודד המוסמך לשלם את שווי כל הסימנים הקנויים מהמשרד לפקיד רישום הקרקעות באזור.

18. כל התוכניות ישורטטו בדייקנות, הצד השמאלי שלהן יהיה מקביל לשוליים של הדף והחץ המורחב בכיוון צפון יהיה כלפי מעלה.

19. סימני המדידה ונקודותיה יפורטו בתוכנית כדלהלן:

א. לסימני גבול חדשים יצויירו עגול קטן אדום.

ב. לסימני גבול מקוריים יצוייר עגול קטן שחור.

ג. לנקודת המשולשים יצוייד משולש קטן שחור ויצויין מספר הנקודה בבירות לצדו

הימני.

ד. לבקורת מצולע (טראפוז) או עמידה (באקט) יצויין עגול קטן כחול.
ה. מונחים הכרחיים אחרים חייבים להתאים למה שמשתמשים במפות המשרד
ותוכניותיו.

20. מדידות אמיתיות יצוינו בתוכנית כפי שנערכו על הקרקע אפילו אם אינן מתאימות
למדידות שנרשמו לפני כן.

21. התוכניות שתופקדנה אצל פקיד רישום הקרקעות באיזור חייבות להיות ערוכות היטב
ובמצב טוב, הפקיד רשאי לסרב קבלת תוכנית כלשהיא שהושחתה כתוצאה מקיפולה או
שהכתוב בה אינו ברור בכל אופן שהוא או שאינה ניתנת לשימור לתקופה ארוכה, כל
התוכניות המופקדות מטעם המודד המוסמך אצל פקיד רישום הקרקעות באיזור תישמרנה
על שם המודד המוסמך עד שתושלם בדיקתן, לאחר השלמת בדיקת התוכנית תהיה רכוש
הממשלה.

22. א. המודד המוסמך רשאי להיכנס לכל קרקע על מנת לערוך עבודות מדידות כלליות
ולהכניס אתו מספר עוזרים הדרושים לו ורשאי הוא לתקוע או לשים בה סימן מדידה
כלשהוא ולעשות את הדרוש בכדי לערוך אותה מדידה בתנאי שהמודד יהא אחראי על נזקים
כלשהם העלולים לנבוע מכניסה זו.

ב. המודד המוסמך ימסור הודעה סבירה לבעל הקרקע או למחזיק בה הוא יצויין כי
ברצונו להיכנס לקרקע וכל הרדעה שתתלה או תשודר מטעם מוכתאר השכונה או הכפר
לפסוח עשרים וארבע שעות לפני הכניסה תיחשב כהודעה סבירה.

ג. סימני מדידה קבועים אשר ישים המודד המוסמך לשם קביעת גבולות נכסי דלא
ניידי ייחשבו כסימני מדידה קבועים מטעם רשות מדידה ממשלתית.

23. א. מידות המשמשות במדידות ציבוריות חייבות להיות מאותן המידות של המדידות
האורגניליות מלבד אם ציווה המנהל את ההיפך.

ב. המדידה חייבת להיערך בתחום שיפוט הרשויות המקומיות ובגושים של כל עיר
וכפר וזאת ע"י שימוש במכשיר התיודוליטי ובסרט פלדה מלבד אם התיר המנהל בכתב
כמשהוא אחר וייחשב הרישומים לכל הנקודות ולאחר מכן יישלחו בתוכנית פרלמנטרית.

מותר לערוך עבודות מדידה בקרקע חקלאית באמצעות השלשלת בלבד או בשימוש
במכשיר (לידאד תלסקופי) עם מדידת המרחקים באמצעות השלשלת בהתאם למדידה
הנכונה אשר נהוגה במשרד ויש להשתמש בשיטת (סתאדיה) לקריאת המרחקים בכדי לקבוע
את הנתונים הטופוגראפיים בלבד, ואין להשתמש בה כדי לקבוע גבולות או סימנים ואפשר
לשרטט את המדידה אשר תיערך לפי שיטה זו ישירות על התוכנית.

ג. כל הסרטים והשלשלות יושוו כל חודש עם מידה יסודית של אורך אשר תישמר
במשרד רישום הקרקעות במיוחד למטרה זו.

ד. יישמרו רישומים נאותים וכתובולוגיים לכל ההשוואות אשר נערכו לסרטים, ואין
להשתמש בסרט שיש בו כומן ההשוואה טעות, ששיעורה עולה על חלק אחד לחמשת אלפים
מהאורך מבלי שיתוקן ויאומת האורך לפי אורך המידה.

ה. כל מכשירי התיודוליטי חייבים להישמר במצב מתוקן ונכון ויהיו ניתנים לפיקוח
ובדיקה בכל עת מטעם פקיד מורשה לכך ע"י המשרד.

24. א. כאשר עורכים מדידה באמצעות שלשלת, יש לקחת שתי מדידות לכל קו הנמדד בשלשלת או בסרט וזאת ע"י מדידה פעם אחת בכל כיוון וייחשב הממוצע שלהם בתור מדידה נכונה בתנאי שהטעות לא תעלה על חלק אחד לחמש מאות מאורך הקו הנמדד באמצעות השלשלת או הסרט, ואם עלה ההפרש בין שתי המדידות על כפל הטעות המותרת (זאת אומרת אם עלתה הטעות על שני חלקים לחמש מאות חלק מאורך הקו), יש לחזור ולמדוד שנית עד שיהיו שתי קריאות שיתאימו למסגרת המצויינת לעיל.

ב. כל העמודים הצדדיים שיוקמו על קו השלשלת חייבים להיות מדוייקים באופן שנקבע ויש לשרטטם בדיוקנות ואין להקים עמוד צדדי, שאורכו מעל הקרקע יעלה על שלושים מטרים כל עמוד שאורכו מעל לקרקע יעלה על עשרים מטרים יש לבדקו באמצעות שני קווים משופעים על קו השלשלת או הסרט ויחד אתו מהווים שתי זוויות שכל אחת מהן אינה פחות משלושים מעלות ולא יותר משישים מעלות ולא יותר משישים מעלות.

25. א. כל מצולע טראפז, יתחיל במדידה שנעשית במכשיר התיודוליט, מנקודת רישום מוכרת וע"י דיוק נקודות משולש הדרגה ייסגר כל מצולע טראפז על ידי חיבורו בנקודה הרביעית שממנה התחיל או עם נקודה שווה לה מבחינת הדיוקנות; הטעות הקווית בסגירת הטרפז אסור שתעלה על חלק אחד לאלף חמש מאות חלקים מסך הכל אורך הצלעים של הטרפז, המידה שהוא נגמר בנקודה ממנה התחיל, ושלא תעלה על חלק אחד לאלף חלקים מסך הכל קוי האורך, במידה ונגמר בנקודה שאינה הנקודה שממנה התחיל. אסור שהטעות הזוויתית בסגירת הטרפז מוערכת בשניות לעלות על השורש הרבוע למספר נקודות הטרפז כפול שישים.

הטעות בשרטוט הקווים בעת סגירת הטרפז, תחולק על הצלעות השונות ביחס לאורכן והטעות תחולק באופן שווה בין זוויות הטרפז השונות.

ב. כאשר קובעים את הנקודות באמצעות קרן אור, משאר הנקודות, הדיוקנות בעבודה חייבת להיות מהדרגה הרביעית.

כל הנקודות ייקבעו באמצעות שלוש קרנות אור לפחות במידה והנקודה היתה מהנקודות התפוסות; מארבע קרנות אור לפחות אם היתה מהנקודות המצטלבות (אינטרסקשן) בלבד; קביעת נקודות מצטלבות (ריסקשן) יהיו מארבע קרנות אור לפחות, חישוב מקומות כל הנקודות האלה יהיה באופן מתמטי ולא ייקבעו בשיטות הישירות על התוכנית.

26. תקנות המדידות מספר (1) משנת 1947 עם התיקונים שחלו עליהן בטלות.

אלחורסיין בן טלאל

8.1.1967

ראש השרים ושר ההגנה ושר ההסברה ושר החוץ בפועל וצפי אל תל	שר הפנים וצפי מירזא	שר המשפטים סמעאן דאוד
שר החינוך והתרבות ושר התחבורה עבדול והאב אלמג'אלי	שר הפנים לענייני עיריות וכפרים קאסם אלרימאווי	שר הבריאות צאלח ברקאן
שר האוצר סעיד אלדג'אני	שר החקלאות איסמעיל חיג'זי	שר העבודות הציבוריות ושר הבנייה והפיתוח עבדול קאדר אלצאלח
שר העניינים הסוציאליים והעבודה דוקאן אלהינדאווי	שר הכלכלה הלאומית ושר התחבורה והטלגרף והדואר האתם אלזועבי	

אנחנו אליחוסין הראשון, מלך הממלכה הירדנית ההאשמית על פי סעיף 31 של החוקה ובהסתמך על החלטת הסינט ובית הנבחרים מאשרים את החוק הבא ומצווים על הוצאתו והוספתו לחוקי המדינה:

חוק מספר 32 לשנת 1966

חוק המצב האזרחי¹

1. חוק זה ייקרא חוק המצב האזרחי לשנת 1966, וייכנס לתוקפו חודש אחר פירסומו בעיתון הרישמי.
2. משרד המצב האזרחי, הוא שירות ממשלתי, המוקם בהתאם לחוק זה, והקשור למיניסטרוון הפנים, ומוטל עליו רישום כל האירועים הקשורים במצב האזרחי ואשר נקבעו בחוק זה.
3. למלים ולביטויים הבאים יהיו המובנים המיוחדים להם, אם לא היה הקשר העניינים מצביע על מובן אחר:-
  1. השר - שר הפנים.
  2. המנהל - המנהל הכללי למשרד המצב האזרחי, המוקם בהתאם לחוק זה, והמייצג אותו בפני הרשות השופטת.
  3. מזכיר המירשם - הפקיד האחראי בעד פעולות רישום המצב האזרחי.
  4. ההודעה - האישור הכמוס, הערוך ע"י הרופא או המיילדת, בעת קרות לידה או מוות כלשהם.
  5. העובדה - כל מקרה הקשור במצב אזרחי, אם זה לידה או נישואין או גירושין, או מוות וכל מה שנובע מהם.
  6. ספר רישום העובדות - הספר בו נרשמות עובדות מצב האזרחי.
  7. ספר הרישום האזרחי - הספר שבו נרשמות עובדות המצב האזרחי, בהסתמך על האישורים, בהתאם לרישומם בספר רישום העובדות.
  8. המודעה - כל אישור שיערך ע"י מזכיר המירשם על העובדה, המהווה נסח מהרישום בספר רישום העובדות, כדי לשלחו למזכיר מירשם אחר.
  9. התעודה - מסמך הנערך ע"י המוכתר על עובדות המצב האזרחי.
  10. האישור - כל מסמך כתוב, הקשור בעובדות המצב האזרחי.
  11. האיזור - המקומות הנכללים במסגרת סמכות מזכיר המירשם.
  12. נוסח רישום - אישור הניתן בהתאם למה שרשום בספרי המצב האזרחי.
  13. הייחוס - שם המשפחה או שמות האבות הבאים במקומו.
  14. המין - המכדיל בין זכר ונקבה.

1. פורסם בעיתון רשמי מספר 1927 מיום 11.6.1966, ותוקן לפי חוק מס' 64 לשנת 1966, עיתון רשמי מס' 1943 מיום 16.8.66.

פרק ראשון: מזכיר המירשם האזרחי

4. מטל על מזכיר המירשם האזרחי, בתחום סמכותו, לרשום את עובדות המצב האזרחי, אם זה לידה, מוות, נישואין, גירושין, וכל הנובע מהם מעובדות בלתי צפויות.

5. בפעולת מזכיר המירשם האזרחי יפעל:-

- א. פקיד מוסמך במרכז אל-מוחאפזה והמחוז שבתחום סמכותו נכלל מרכז האיזור, או המחוז הכפר, או השבט, הכפופים לכל אחד מהם ישירות.
- ב. מנהל הנפה או פקיד מוסמך בנפה, אשר תחום סמכותו יהא מרכז הנפה, הכפר והשבטים הקשורים בו במישרין.
- ג. מנהל הכפר, שתחום סמכותו יכלול מרכז הכפר, הקריה והשבטים הכפופים להם.
- ד. במרכזים הגדולים מותר למנות עוזר אחד או יותר למזכיר המירשם, הנהנה מאותן הסמכויות, ותחולק העבודה ביניהם על פי החלטה מאת מזכיר המירשם.
- ה. לכל אחד ממזכירי המירשם ימונה פקיד אחד או יותר, בהתאם לצורך, וכן אפשר להיעזר בפקידים אחרים, מפקידי הממלכה או העיריות, אם יהא צורך בכך.

6. מת מזכיר המירשם או התפטר, או הפסיק את עבודתו מסיבה כלשהיא, ימלא את תפקידו כל פקיד שהתבקש ע"י המנהל בהתאם לנוהג המקובל.

7. כאשר על מזכיר המירשם לרשום עובדה כלשהי, או לעשות פעולה כלשהי מפעולות המצב האזרחי, אם היה הענין קשור בו או באחד מאבותיו או מיוצאי חלציו או בני זוגו, במקרים כאלה ימלא את תפקידו המנהל האדמיניסטרטיבי הישיר, וכל פעולה הנעשית בניגוד לכך, תיחשב בטלה וחסרת תוקף.

הרישום האזרחי

8. בכל מוחאפזה, מחוז, נפה או כפר, ינוהל ספר רישום אזרחי, ובו ירשמו כל עובדות המצב האזרחי במרכז והכפרים הקשורים לו במישרין.

9. בכל איזור מאיזורי המצב האזרחי, ינוהל ליד ספר הרישום האזרחי, ספר לרישום מקרים לכל סוג וסוג, ובו יירשמו תעודות המקרים, אישוריהם ומסמכיהם, מיד עם קבלתם בדרך שנקבעה בחוק זה.

10. א. ספרי הרישום והתעודות, וכל האישורים בכתב המוזכרים בחוק זה, יוגבלו וייקבע דגמם, צורתם, תכולתם ואופן השימוש בהם ע"י החלטה מאת השר.
ב. אספקת והדפסת התעודות וכל האישורים הנזכרים בסעיף קטן (א), יהא על חשבון הממלכה ויוענקו לאזרחים חינם.

11. אישורי המצב האזרחי יירשמו בספר הרישום מיד עם קבלתם או הסדרת אישוריהם החוקיים.

ההוראות שיש ללכת לפיהן בעת הרישום

12. אסור למזכיר המירשם לרשום בספר הרישום, אלא מה שרשום בספר רישום העובדות, ובהסתמך על התעודות או האישורים שהוגשו לו, וכל הפרה על כך תיחשב בטלה. ייאסר על מזכיר המירשם להוסיף פרטים בספרי הרישום, התעודות, האישורים, או כתיבת תיקון בשוליים או רישום ביטויים מקוצרים, או רישום תאריכים במספרים בלבד, כן מחייב אי קבלת תעודה או אישור כלשהם, שיש בהם תיקון, אלא לאחר אישורו ע"י עורך התעודה, או האישור והנוגעים בדבר, הכל בהתאם למצב.

13. על העדים המעידים על עובדות המצב האזרחי, להיות כאלה, שמלאו להם שמונה עשרה שנים, בעת קרותה, והם ייקראו ע"י הנוגעים בדבר, אם מבין קרוביהם או אחרים, ללא הבדל של מין.

14. אסור להעביר ספרי הרישום האזרחיים ממקומם, או הגשתם לבית משפט, או לאפשר עיון בהם לאדם כלשהו מסיבה כלשהי, ואם היה צורך, בתביעות זיוף או אחרים בדיקת ספרי רישום אלה, יש לערוך את בדיקתם במקום הימצאותם, באמצעות בית המשפט, או השופט שמונה למטרה זו.

15. בתחילה ובסוף כל עמוד מעמודי ספר הרישום במוחאפזאת, המחוזות, בנפות ובכפרים, יש לציין את מספר העמודים, ולאשר כל אחד מהם ע"י המוחאפז, הממונה על המחוז או מי שממלא את מקומם במידה ואחד מהם נעדר.

16. מזכירי המירשם, המפקחים והפקידים - כל אחד בתחום תפקידו, אחראי אחריות משמעתית ופלילית בעד כל זיוף או סילוף או שימוש לרעה בספרי הרישום האזרחיים.

17. מנהל המצב האזרחי, אל מוחפזין, והממונים על המחוז, כל אחד בתחום איזורו, רשאים להטיל על כל פקיד מומחה, לבדוק את ספרי הרישום האזרחיים, וכל מקרה בלתי צפוי החל בו, כדי להיווכח על נכונותה, שלמותה והעברת מכלול המודעות אל סיפרי הרישום.

18. כל אדם זכאי לבקש ממזכיר המירשם לקבל נוסח רישום של כל הרישומים והאישורים הקשורים בו, זכות זו עומדת לאבות, לצאצאים, לבא כח, לבן הזוג, למשרדי הממשלה, ולכל מי שיוכיח בפני המנהל האדמיניסטרטיבי או שופט השלום, שיש לו תועלת משפטית מכך.

19. כל הרשומים הנרשמים בספרי הרישום האזרחיים, הנרשמים בדרך חוקית, תהיה בתוקף עד שיוכח דבר היפוכה, ביטולה או זיופה, כמפורט בסעיף 61 מחוק זה.

20. כל מקרה של מצב אזרחי, אשר קרה לאדם ירדני, בארץ זרה, ייחשב כנכון אם הטיפול בו נעשה בהתאם להוראות חוקי אותה ארץ, ואשר אינם מנוגדים לחוקים הירדניים; על הנוגע בדבר לעשות את הצעדים לרישום המקרה הנ"ל אצל הקונסול הירדני, או הקונסול שהוטל עליו הטיפול בענייני האזרחים הירדניים באיזור מגוריו, ועל הקונסול לשלוח העתק מאישור הרישום, לפי המספר הסידורי, אל מינהלת משרד המצב האזרחי, אשר ישלח גם אל מזכיר המירשם, אשר ברשותו נמצא הרישום של אותו אדם, בממלכה הירדנית ההאשמית.

האישורים הנשלחים בצורה הנ"ל, יהא להם אותו כוח של האישורים והמודעות עד אשר יוכח זיפם. יחד עם זה, אם האדם הירדני היה מתגורר בארץ שלא היה גר בה קונסול ירדני, והיה קשה לאותו אדם להגיע אליה על מנת לרשום את המצב האזרחי הקשור בו, עליו להשיג נסח מהטיפול שנעשה לרישום המקרה, לפי הוראות חוקי אותה ארץ, כשהוא מאושר כחוק ע"י מנסטריון החוץ הירדני, לפי סדר השתלשלותם, כדי להגישן אל מיניסטרוני הפנים שעליו להודיע אודותיה למזכיר המירשם המוסמך לכך, וזאת באמצעות מינהלת המצב האזרחי, במידה ודבר רישומה אינו נוגד את החוקים הירדניים.

21. על מזכיר המירשם לשלוח העתקים מהמודעות והנסחים מרישומי המצב האזרחי, הקשורים לאזרחי מדינות זרות, לפי סדר השתלשלותם, על מנת למסרם לאותן מדינות, באמצעות מנסטריון החוץ, בתנאי של טיפול הדדי.

22. א. אם נאבדו או הושחתו ספרי הרישום האזרחיים, כולם או מקצתם, או אם נחשב הרישום הנקוב בהם בטל, בגין פגם בנוהל, והיו האישורים המקוריים השמורים באותם הספרים, או אותו רישום, שלמים ללא שיבוש, יש ליוזם חידוש הספרים או הרישומים הנזכרים לעיל, בהתאם לאותם האישורים, וזאת בידיעת מינהלת המצב האזרחי, ועל פי הסכמת מינסטריון הפנים, במקרה והאישורים אינם בנמצא, או במקרה ואי אפשר לסמוך על נכונותם ושלמותם, ייוזם מזכיר המירשם מתן פסק דין משופט שלום, בנוגע לחידוש הספרים או הרישומים, בהתאם לאישורים הוכחתיים, כגון אסמכתאות מקוריות, פנקסי המשפחה, כרטיסי הזיהוי והעתקי הרישום ואחרים. ובכלל, חייבים מזכירי המירשם לדאוג להסדרת הספרים מחדש, כאשר מתברר להם שעומדים בפני בלאי (השחתה), וזה תחת פיקוח ועדה שימנה אותה אל-מוחאפז, בראשות מזכיר עפ"י הסכמת השר.

ב. אם היה הבלאי או האבדון הנמצא בספר הרישום של אחד האיזורים והוא עולה על המחצית, והיה קשה ללכת בהתאם להוראות הנזכרות בפסקה (1) של סעיף זה, יש לבצע מיפקד מקומי לתושבי אותו איזור על פי החלטת השר.

23. התעודות ואישורי המצב האזרחי, כגון לידה, או נישואין, או גירושין, תוגש אל מזכיר המירשם שבאיזור, אשר בו ארעו, וזאת במשך שלושים יום במרכזים, ושישים יום מחוצה להם, מיום אירועם. ולאחר תום התקופה הנ"ל אסור לרשם, אלא על פי החלטה הניתנת על ידי שופט השלום באיזור אירוע העובד. על הנוכרים להגיש את התעודות והאישורים, הנדרשים מאת האזרחים, אל מזכיר המירשם, תוך התקופה הנקבעת לעיל.

24. כל המפגר בהגשת תעודות ואישורים המצב האזרחי, תוך התקופה הקבועה בסעיף 23, יוטל עליו קנס הנע בין דינאר אחד לחמישה דינארים, או למאסר משישה ימים עד חודשיים. עונש זה אפשר להטיל על מזכיר המירשם וכל פקיד המזניה או המאחר ברישום בספר הרישום, עד שבעים ושתיים שעות מיום קבלתם.

25. על מזכיר המירשם, אם נודע לו על עובדה על מצב אזרחי, ועבר עליה תקופה הסטטוטורית הנזכרת בסעיף 23 של חוק זה, ללא הגשת אישורה, יערוך פרטיכל וישלח אל שופט השלום נגד העבריון, כדי לפסוק ברישום העובדה והענשת העבריון בהתאם לסעיף הקודם.

26. א. תעודות הלידה או המוות, יש להגיש אל מזכיר המירשם באיזור בו אירעה העובדה בשני העתקים. ההעתק הראשון יירשם בספר רישום העובדות, וישמר כאסמכתא לרישום, את ההעתק השני יש למסור למגיש התעודה לאחר סימונה במספר, ציון יום הרישום בספר רישום העובדות והחתמתה בחותמת המלווה בחתימת מזכיר המירשם. תנאי הוא כי רישום העובדה יהיה תוך שבעים ושתיים שעות, והוא יבוצע בספר הרישום שבו רשום אבי הנולד או הנפטר.

ב. אם אבי הנולד רשום באיזור שמחוץ לאיזור אירוע העובדה, על מזכיר המירשם למלא הודעה כרשום בספר רישום העובדות, ולהפקידה בידי מזכיר המירשם, במקום רישום הנולד או הנוגע בדבר, כדי לפעול במשך שבעים ושתיים שעות מיום קבלת ההודעה, לרישום תוכן ההודעה הנ"ל. על מזכיר המירשם לשלוח, בסוף כל חודש, את האישורים ותעודות האירועים הרשומים במשרדו אל מנהל המצב האזרחי, כדי שתשמרם במשרדו.

ג. לאחר רישום העובדות המתייחסות לנוכחים בספרי העובדות, תיערך הודעה בשני עותקים, עותק אחד יישלח למשרד הביטחון, ועותק שני יישלח, באמצעות מינסטריון החוץ אל הממשלה, שאליה משתייך הנוכחי כפי שנקבע בסעיף (21) מחוק זה.

פרק שני: הליכים הנוגעים ללידה

27. על האב להגיש תעודת לידה כשהיא מאושרת ע"י המוכתר, תוך התקופה החוקית, ואם האב לא בנמצא, תוטל החובה הזאת על המוכתר או על קרובי הנולד, הגרים באותו הבית שבו קרתה הלידה.

הרופא או המיילדת, חייבים להודיע למזכיר המירשם, תוך התקופה הנזכרת בסעיף (23), וכי עצם קבלת הודעות אלו בלבד, אינו מחייב רישום העובדה בספר הרישום, כאשר תלד האשה מחוץ לביתה, על האדם אשר ארעה הלידה בביתו, להגיש תעודת הלידה.

28. על מנהלי המוסדות הרשמיים, כגון בתי חולים, בתי סוהר, מקומות הסגר ואחרים, לשלוח למזכיר המירשם את תעודות הלידה שאירעו במוסדותיהם, ללא צורך באישור כלשהו מאת המוכתר, ועליהם להחזיק ספרי רישום מיוחדים לרישום העובדות האלו.

29. אם הסתיימה התקופה החוקית של תאריך הלידה, אין למזכיר המירשם לרשום את הנולד, רק על פי החלטה שיפוטית, וזאת לאחר בדיקה ועמידה על נכונות ההודעות הקשורות לעובדה.

30. כאשר נולדים תאומים או יותר, יש להגיש לכל אחד מהם תעודה נפרדת, שבה תצוין השעה והדקה שבה נולד כל אחד מהם.

31. הלידה אשר תהא משך תיור בממלכה הירדנית ההאשמית, יש להגיש את תעודותיה אל מזכיר המירשם שבמקום, אשר פני התייר היו מיועדות אליו במשך התקופה שנקבעה לעיל, בתנאי שהתקופה תחל, במקרה זה, מהיום בו הגיע התייר לאותו מקום.

32. אם הלידה היתה כמשך העלייה לרגל, או על אחת הספינות, או על גבי אחד המטוסים, ולא ערכה הרשות המוסמכת - רב החובל או הקברניט - תעודת הלידה הנדרשת, יש להגיש

את הטיפול בה, תיכף לאחר חזרת האם עם הנולד למקום מגוריה בממלכה הירדנית
ההאשמית, ובמקרה זה תחל התקופה החוקית ממחרת היום בו הגיעו. ובאם אותן הרשויות
ערכו את התעודה הנדרשת, על אחד ההורים להגישה אל מזכיר הרישום במקום מגוריהם,
וזאת החל ממחרת יום הגיעם.

33. מסמכי הלידות הירדניות, אשר יהיו בארצות זרות, יש להגישם במשך ששים יום אל
הקונסול הירדני, או הקונסול שמוטל עליו הטיפול בענייני האזרחים הירדניים, במקום
אירוע הלידה, ואם לא היה קונסול כנ"ל במקום הלידה, יש להחיל כל הענין את הוראות
סעיף (32), לאחר השגת אישור רשמי מאת הרשות המוסמכת של הארץ בה אירעה הלידה.

34. על מזכיר הרישום, לפני שירשום תוכן הודעת הלידה, להיווכח בעין את לידת הנולד, או
לקבל, במידת האפשר, הודעה מהאדם שנולד לו, במקרה ואי הימצאותו תיחשב עידות
המוכרת, הנזכרת בסעיף (27) למספקת.
על מזכיר הרישום, לאחר רישום הלידה, למסור אל מגיש התעודה עותק ממנה, ועליו
גם לרשום את לידת הנולד בפנקס משפחת אב הנולד, ואסור לרשום אדם בלתי ידוע על שם
אחיו הנפטר מאימו ואביו, בכל מצב שהוא.

35. כל המוצא תינוק שזה עתה נולד, עליו למסרו, בערים ובעיירות לשלטונות הביטחון,
ובכפרים אל מוכתר הכפר, ביחד עם הנמצא עליו, ממלכושים ודברים אחרים, ועליו לפרט
את הזמן, המקום והנסיבות, בהם מצא אותו. ואז על אנשי הביטחון והמוכרת, לערוך
פרטיכל על האירוע, שבו יצויין הגיל הנראה על פני הנולד, וסימני ההיכר, ויש למסרו עם
הפרטיכל לאחד המוסדות או האנשים האלה, לערוך תעודת לידה, ולשלוח אותה אל מזכיר
המירשם על מנת לרשמה, בהתאם להוראות דלעיל, לאחר מתן שם לכל אחד מהנולד,
והוריו, בשמות מומצאים אשר יבחר בהם מזכיר המירשם.

36. אם מת הנולד לפני רישום לידתו, על מזכיר המירשם לרשום את לידתו, ולאחר מכן את
מותו, עם ציון ענין המוות ברישום. כיהס לאלה שנולדים מתים, אין צורך ברישום לידתם,
ויש להסתפק בהודעות הניתנות בדרך כלל ע"י הרופא או המיילדת, כדי לרשםם בספר
"מקרה המוות בלבד".

37. אם הנולד היה בלתי חוקי, לא יצויין שם האב או האם, או שניהם יחד ברישום הלידה,
אלא על פי דרישה מפורשת מהם, או על פי פסק דין של בית משפט. על מזכיר המירשם
לבחור לנולד שמות הורים מומצאים, וכל לידה שנרשמת בניגוד להוראות סעיף זה, תיחשב
כבטלה בכל הנוגע לשם האב והאם.

38. לאחר רישום לידת נולד בלתי חוקי, שלא הוצהר במפורש על שם הוריו הטבעיים, או
שם אחד מהם, בעת הרישום, יכולים הוריו או אחד מהם להתייצב בפני מזכיר המירשם
ולהכיר בנולד, בהצהרה בכתב, כשהיא חתומה ע"י בעל ההודאה, ומאושרת ע"י שני עדים
מוכרים, בשם לב להוראות הוכחת הקירבה הקבועים בחוקים הנהוגים.

פרק שלישי: רישום ענייני נישואין וגירושין

39. הנישואין או הגירושין, יש לרשםם בספר המצב האזרחי.

40. הרשות המוסמכת אשר ערכה את הנישואין, או עסקה בגירושין, תישלח אל מזכיר המירשם, שבמקום בו נערך הסכם הנישואין, או המקום בו ניתן פסק הדין, תוך התקופה הקבועה בסעיף (23), שלושה עותקים בעת עריכת הסכם הנישואין או מתן פסק הדין. אי קיום ההוראות הנ"ל עשוי לגרור הטלת קנס בגובה של דינאר ירדני אחד, ואם המתרשל היה פקיד, יוטל עליו עונש קל על ידי הממונים עליו. על מזכיר המירשם המוסמך, לרשום את הנישואין או את הגירושין בספר האזרחי, מיד עם קבלת העותקים הנזכרים הנ"ל.

41. מזכיר המירשם יפעל מיד עם קבלת מיסמכי הנישואין או הגירושין, רישום תוכנן על גבי מסמכי הרישום של בני הזוג, אם היו רשומים בספר האזרחי שבאיוזור. אם בני הזוג או אחד מהם היו רשומים באיוזור אחר, עליו לשלוח שני עותקים מהמסמכים האלה, אל מזכיר המירשם המוסמך, כדי שירשום אקט הנישואין או הגירושין על גבי מסמכי הרישום של בני הזוג, ושליחת עותק מהמסמכים האלה למינהלת המצב האזרחי.

42. על הבעל להשיג פנקס משפחה תוך שלושה חודשים מיום רישום הנישואין.

43. אגרה בסך מאה פילס תיגבה בעד פנקס המשפחה.

44. א. ההוראות המפורטות בפרק, אינן חלות על נישואין או גירושין של זרים, הנערכים על ידי הקונסוליות של מדינות זרות הנמצאות בממלכה הירדנית ההאשמית, שבהתאם לחוקי ארצותיהם.

ב. אם אחד מבני הזוג היה ירדני, יימנע הקונסול מעריכת הסכם נישואין או רישומו, אלא לאחר הסכמת השר.

45. על מזכיר המירשם לוודא, לאחר קבלת פסק הגירושין, באם אותו פסק דין ניתן על ידי אותה הרשות אשר ערכה את הנישואין, שאם לא כן, עליו לדחות את הרישום, אלא אם הוכיח אחד מבני הזוג שהם עברו לדת אחרת, ונהיו בני דת אחת לפני קריאת הגירושין. אם בני הזוג היו רשומים אצל מזכיר מרשם אחר, יווס מזכיר המירשם שבאיוזור, מתן פסק דין, שיגור העתק הימנו אל מזכיר מירשם האיוזור בו היו רשומים בני הזוג, כדי שיסמן את עובדת הגירושין, על הרישום, לאחר שפסק הדין קיבל תקף סופי.

פרק רביעי: רישום ענייני פטירה

46. יודוע על הפטירה למזכיר המירשם שבאיוזור בו אירעה, תוך התקופה הקבועה בסעיף (23).

47. הוראות סעיף (26) תחולנה על תעודת הפטירה.

48. אחריות הודעת הפטירה מוטלת על הקרובים, אשר נוכחו בעת הפטירה, או ידעו על אודותיה, או על הרופא שהיה עד למקרה, או על המוכתר, או כל אדם שידע עליה.

49. אסור למזכיר המירשם לציין בספר הרישום האזרחי את סיבות הפטירה, אחרת יהא צפוי לעונש הקבוע בסעיף (77)*.

50. רישום הפטירה ייערך בהתאם לתעודה הניתנת על ידי המוכתר, בצירוף תעודה רפואית, שבה יוכח כי הפטירה היתה טבעית. במקומות שאין בהם רופאים, יש להסתפק בתעודת המוכתר שמעידה שהפטירה היתה טבעית.

51. על הפטירות בבתי סוהר, בהסגרים (בעלי חיים) ובבתי החולים, יש להגיש תעודות ממנהלי המוסדות הנ"ל או מממלאי מקומם, כשהן נתמכות בתעודות רפואיות, אל מזכיר המירשם, כדי לרשםם, ובמקרים אלה לא יהא צורך בתעודת המוכתר. על מנהלי המוסדות הנ"ל לנהל ספר לרישום מקרי הפטירה אשר חלו במוסדותיהם.

52. אם בוצע עונש מוות באדם, יהא חייב אל-נאיב אל-עאם (התובע הכללי), או ממלא מקומו לערוך פרטיכל על הפטירה, ולשלחו למזכיר המירשם לרישום הפטירה, מבלי לציין את סיבותיה, וזאת תוך התקופה החוקית הנקובה בסעיף (23).

53. דין הפטירות תוך נסיעה ימית, יהא כדין הפטירות של אותן ארצות אשר דגלן מתנוסס על הספינה. על הפטירות שבמטוסים, יש לערוך תעודת פטירה ע"י הקברניט, וזו תימסר למזכיר המירשם או הקונסול הירדני שבנמל התעופה הראשון אליו מגיע המטוס.

54. אם טבעה אוניה על מיטענה, או נפל מטוס ונאבדו חלק מהנוסעים או אנשי הצוות, או כולם יחד, ולא ניתן להסדיר פעולות רישום הפטירה הנוכרת בסעיף הקודם, יכריז השר, שלושה חודשים מיום האובדן, על אובדן האנשים שהיו בהם, עם ציון שמותיהם, ולאחר מכן, יכול מזכיר המירשם, או כל אדם שהוא הנוגע בדבר, לקבל משופט השלום, שבמקום רישום הנפטר, החלטה אודות קרות הפטירה, אשר העתק הימנה יישלח אל מזכיר המירשם שבמקום רישום הנפטר, וירשם ציון מתאים על אותו רישום. הוראות אלו חלות על כל מי שיש לו זכות, לדרוש את תיקון הרישום, בהתאם להוראות המפורטות בחוק זה.

55. הפטירות, שקורות תוך העלייה לרגל, תירשמה ע"י ראש המשלחת הרשמית המלווה את תהלוכת עולי הרגל, לאחר שיווכח על כך, בפנקס מיוחד שהוכן למטרה זו, ולאחר שובו לממלכה הירדנית ההאשמית, יגיש למיניסטרוני הפנים תעודת פטירה, בעד כל מקרה, והכוללת כל מה שאפשר להשיג מהידיעות הדרושות לעריכתה. תעודה כזו יש למסור למזכיר המירשם המוסמך כדי לסמן את ענין הפטירה ברישומי הנפטר.

פטירות עולי רגל שלא נרשמו בהתאם לפסקה הנ"ל, יש לרשום תוך שלושים יום מהיום בו הגיעה הקבוצה האחרונה של עולי הרגל, וזאת בהתאם לתעודה שתיערך על ידי המוכתר שבמקום מגורי הנפטר, כשהיא חתומה על ידי שני עדים מעולי הרגל, אשר נוכחו בשעת הפטירה או ידעו עליה.

* הערת המתרגם: כנראה הכוונה לסעיף (76) ולא לסעיף (77).

56. מפקדי היחידות הצבאיות, יאמתו את פטירות החיילים והאזרחים הכפופים להם, אשר קורות משך השירות, וישלחו עותקים מהם למזכיר המירשם המוסמך, באמצעות מיניסטרוני ההגנה, אשר ירשמו בהתאם להוראות סעיף (26) מחוק זה. סימון מתאים יש לעשות על רישומי הנפטרים.

57. החיילים, הפקידים הכפופים למיניסטרוני ההגנה, והמתגייסים אשר נפטרים או נופלים מחוץ לשטח הממלכה, תוך פעולות מלחמתיות, או תוך תפקידים דומים לכך, או הנובעים מכך, יש לרשום פטירותיהם על סמך תעודות, הנערכות ע"י מפקדי היחידות המוסמכים, והם יישלחו למזכיר המירשם, למיניסטרוני הפנים.

58. אין לקבור נפטר כלשהו ללא אישור רפואי, ובמקום שאין בו רופא, יוצא האישור ע"י מזכיר המירשם, או המוכתר, לאחר היווכחות שהפטירה היתה טבעית. במקרים של ספקות בסיבות הפטירה, על הנ"ל לאסוף ידיעות על כך, ולערוך פרוטוקול, שבו יצויין מצב הגופה, ולהודיע על כך לשלטונות המשפטיים והמינהליים. אם היה מזכיר המירשם מוציא את רשיון הקבורה, עליו לרשום את הפטירה לפני כן. אך אם ניתן הרשיון ע"י הרופא או המוכתר, יהא עליהם לשלוח העתק ממנו, תוך ארבעים ושמונה שעות למזכיר המירשם שבמקום הפטירה, אחרת יוטל עליהם קנס דינאר אחד עד חמישה דינארים, ועונש מאסר משה ימים עד חודשיים, או אחד מהעונשים הנ"ל.

59. אין לקבור אדם נפטר לפני עבור ארבע שעות מפטירתו, בתנאי שהקבורה תושלם תוך 24 שעות, החל משעת הפטירה. הרשות המוסמכת יכולה להרשות, במקרים קריטיים, את הקבורה, ללא התחשבות בתקופה זו.

60. מזכיר המירשם יזום, לאחר רישום הפטירה, את הציון המתאים על מסמכי רישום הנפטר שבספר, ואם היה הספר ברשות מזכיר מירשם אחר, יפעל מיד לשיגור הודעה לביצוע הנדרש.

פרק חמישי: תיקון רישומי המצב האזרחי

61. א. לא ייעשה שינוי או תיקון כלשהו ברישומי המצב האזרחי, אלא על סמך פסק דין, הניתן על ידי שופט שלום, שבמקום הימצאות הרישום המקורי.
ב. אין לבצע כל תיקון בתאריך הלידה הרשום על פי תעודת לידה, ערוכה ומוגשת תוך התקופה החוקית, הקבועה בסעיף (23) מחוק זה, אלא על ידי הגשת תביעת זיוף.
ג. סעיפים קטנים 1 ו-2, אינם חלים על התיקונים וההוספות וההשמטות, הנעשים ברישומים הקשורים בעניינים מקריים כגון מלאכה, שם משפחה, הדת, והצורות הנעשות על סמך מסמכים וחקירות רשמיים, ללא צורך במתן פסק דין שיפוטי על כך.

62. תביעות המצב האזרחי תוגשנה אל הקונסולים, עליהם מוטלת השמירה על האינטרסים של האזרחים הירדניים, או אל בית משפט, שבמקום רישומה המקורי של המשפחה בתוך הממלכה הירדנית האשמית, אשר בה נרשם הנוגע בדבר, או בפני בית המשפט בבירה.

63. אפשר להגיש בקשות התיקון ע"י האל-ניאבה אל-עאמה (התביעה הכללית) או ע"י מזכירי המירשם. במקרים הנוגעים לסדר הציבורי או ע"י כל אדם שיש לו אינטרס בתיקון זה.

במקרה ותוגש תביעת התיקון ע"י אחרי, יש להזמין את מזכיר המירשם המוסמך בהיותו צד לתביעה.
תביעות התיקון, ההתנגדות או הערעור עליהן, פטורות מאגרות משפטיות.

64. פיסקי הדין והחלטות התיקון, לא יהא להם תוקף בזמן כלשהו כלפי מי שלא היה צד למשפט, ויהא להם כח של פסק דין סופי כלפי מי שהיה צד במשפט.

65. על ביהמ"ש המוסמך להודיע את פסקי הדין וההחלטות מיד, למזכירי המירשם במקום בו בוצעה הפעולה, ואין לסמוך על הצדדים הנוגעים בדבר בקשר לכך, ואסור למזכיר המירשם לבצע את רישומה בספר, אלא לאחר קבלתם את התוקף הסופי.

פרק ששי: שינוי המגורים

66. מקום מגוריו של תושב הממלכה הירדנית ההאשמית, מבחינת השימוש בזכויותיו האזרחיות, הוא המקום בו הוא רשום. מקום מושבם של הפקידים הציבוריים הוא המקום, בו הם ממלאים את תפקידיהם. אין לאשה הנשואה מקום מגורים חוץ ממקום מגורי הבעל, אם היו בני הזוג חיים יחד. מקום מגוריו של הקטין אשר טרם מלאו לו שמונה עשרה, הוא בית הוריו או אפוטרופוסו, ומגורי האנשים אשר הגיעו לגיל בגרות, המשרתים או העובדים אצל אחרים, יהיה מקום מגוריו של מעסיקם, אם התגוררו יחד איתו בבית אחד רשאי הפרט לבחור לו מקום מגורים מיוחד למטרות מסוימות, בנוסף למקום מגוריו הרגיל, כפי שהוזכר לעיל.

67. שינוי מקום המושב, יהא ע"י שינוי מקום המגורים האמיתי, תוך כוונה לקבעו במקום השתקעותו העיקרי.

68. הכוונה למקום המגורים, הוא מקום הירשמו של האדם בספר הרישום האזרחי.

69. במקרה ומבוגר משנה את מקום מושבו, ורצונו להעביר את רישומו למקום מושבו החדש, עליו למסור תעודה על כך למזכיר המירשם של המרכז, כשהיא מאושרת ע"י המוכתר של השכונה או הכפר שבמקום מגוריו החדש.

70. על כל ירדני, אשר הגיע לגיל שש עשרה, להגיש בקשה בכתב, תוך שנה אחת, כדי להשיג פנקס תעודת זיהוי מאת מזכיר המירשם שבמקום מגוריו.

71. אם מזכיר המירשם חשד במבקש, רשאי להעביר את המסמכים לחקירה בטרם מתן התעודה המבוקשת.

72. אין למסור פנקס תעודת זיהוי, אלא לבעליה האמיתיים, אשר עליו להיות נוכח בעצמו

בפני מזכיר המירשם. מותר למסור פנקס תעודת זיהוי לאחד מקרובי הבעלים, לאחר הגשת כתב הרשאה, באם נבצר ממנו להיות נוכח בעצמו.

73. תיגבה אגרה בגובה של מאה פילס בעד פנקס תעודת זיהוי.

74. א. יש לחדש את פנקס תעודת הזיהוי מידי עשר שנים ולאפשר לחדשה ככל שמתעורר צורך בתיקונה.

ב. מותר להעניק תעודת זיהוי ירדנית לאנשי הכוחות המזוינים, כוחות הביטחון, ההגנה האזרחית, והמשוחררים מהם בנוסח מיוחד שייקבע בהתאם להוראות. יש לציין בתעודה הנ"ל את תפקיד נושאה.

75. הקונסולים של הממלכה הירדנית ההאשמית, ממונים על מתן תעודות הזיהוי בחוץ לארץ, וכן פנקסי המשפחה ונסחי הרישום, וכל המסמכים הקשורים במצב האזרחי, והנוגעים לאזרחים הירדניים, המתגוררים בתחום מרכזי פעולתם, וזאת לאחר וידוי זהותם. לצורך זה, עליהם לבקש באמצעות מיניסטרוני החוץ, נסחים מרישומי הפנקס בו רשום המבקש.

פרק שביעי: הוראות שונות

76. כל העובר על הוראות חוק זה, יהא צפוי לקנס מדינאר אחד עד לחמישה דינארים ירדניים, אלא אם נקבע אחרת.

77. על מועצת השרים, על פי המלצת השר, להתקין תקנות הדרושות לביצוע הוראות חוק זה.

78. על עבירות המצב האזרחי שבוצעו לפני כניסת חוק זה לתוקפו, לא יוטל כל עונש למשך שנה אחת מיום תחילת תוקפו של חוק זה.

79. כל הפעולות שבתחום סמכותם של המוחאפזין והמותצרפין, שהוענקו להם בהתאם לחוק זה, יפעל לפיהן מנהל המצב האזרחי בבירה, בכל הנוגע לביצוע הוראות חוק זה.

80. א. חוק מירשם התושבים העותמני, הניתן ביום 13 לאוגוסט 1330, בטל.

ב. החלק הראשון והחלק הרביעי מחוק הבריאות הירדני, שפורסם בעיתון הרשמי מספר 124 מיום 1.3.1926, בטלים.

ג. כל חיקוק ירדני או פלשתינאי קודם בטלים, עד כמה אשר הוראותיהם מנוגדות להוראות חוק זה.

* בתנאי שהשלטונות הרשמיים הקודמים ימשיכו בהשלמת הפעולות הקשורות במצב

* תוקן לפי חוק מס' 64 לשנת 1966 (עיתון רשמי מס' 1943 מיום 16.8.66).

האזרחי, בהתאם לנוהל שהיה קיים לפני הוצאת חוק זה, עד אשר תקום מינהלת המצב
האזרחי, שלפי חוק זה, ועל השר לפרסם זאת בעיתון הרשמי.

אל-חוסין בן-טלאל

14.5.66

ראש הממשלה ושר ההגנה וצפי אל-תל	שר המשפטים סמעאן דאוד	שר הכספים עוז אל-דין אל-מופתי	שר הפנים ושר המדינה לענייני רשות הממשלה עבד אל-זהאב אל-מג'אלי
שר הפנים לענייני עיריות וכפרים קאסם אל-רימאוי	שר לעניינים סוציאליים העבודה וממלא מקום שר הבריאות צאלח ברקאן	שר התחבורה מברקה ודואר מצ'יל אל-דלקמוני	
שר החינוך והתרבות ד'וקאן אל- הינדאוי	שר העבודות הציבוריות יחיא אל ח'טיב	שר הכלכלה הלאומית חאתם אל-זעבי	שר התחבורה נמל, תעופה, מסילות ברזל (רכבות) סעיד אל-דג'אני
שר החקלאות אסמאעיל חג'אזי	שר הבניה והפתוח נצפת כמאל	שר החוץ אכרם זעיתר	שר מדינה לענייני רשות הממשלה מחמד טוקאן
			שר ההסברה עבד אל-חמיד שרף

אני טלאל הראשון מלך הממלכה הירדנית ההאשמית, על פי סעיף 31 מהחוקה, ועל סמך החלטת הסינט ובית הנבחרים, אנו מאשרים את החוק הבא ומצווים על הוצאתו והוספתו לחוקי הממלכה:

חוק מס' 11 לשנת 1952
חוק הנוטריון הציבורי¹
המתוקן לפי חלק מס' 28 לשנת 1964

1. חוק זה יקרא חוק הנוטריון הציבורי לשנת 1952 ויכנס לתוקפו הודש ימים לאחר פרסומו בעתון הרשמי.

2. הנוטריון הוא הנוטריון הציבורי המוטל עליו ביצוע הפעולות המפורטות בחוק זה או בכל חוק אחר.

3. א. את תפקידי הנוטריון הציבורי ימלא כל פקיד שמונה נוטריון ציבורי וכל אדם שמונה לכך בהתאם לתקנות הפקידים כדי למלא את החובות המוטלות על הנוטריון הציבורי, וכל אחד מהנוכרים לעיל יחשב כפקיד ממשלתי העובד בשכר, אם לא מונה פקיד כדי לבצע את התפקידים או החובות הנ"ל ימלא את התפקיד ראש פקידי בית המשפט בערכאה ראשונה (אל בדאייה), במקומות שלא מצאו בהם בית משפט בערכאה ראשונה ימלא את התפקיד הזה ראש פקידי בית משפט השלום. אם הנוטריון הציבורי נעדר מעבודתו ימלא את תפקידו ראש הפקידים או פקיד בית המשפט אשר נתבקש לכך ע"י נשיא בית המשפט או שופט השלום.

ב. הקונסולים ימלאו את תפקידי הנוטריון הציבורי מחוץ לממלכה הירדנית ההאשמית.
ג. המונח (קונסול) כוללת שגרירי הממלכה הירדנית ההאשמית בחוץ לארץ והממלאי מקום השגרירים וכן היועציהם באותם הנציגויות.

4. א. הנוטריון הציבורי ישתמש בכל הדרוש לו מפנקסים כדי לערוך את הפעולות ורשומן והוא ישמור בתוך תיקים ממוספרים בצורה כרונולוגית את העותקים המקוריים של המסמכים אשר יערוך אותם בעצמו לאחר שרשם אותם בספר המיוחד לכך, הנוטריון ישמור בתוך התיקים הנזכרים עותק התום בחתימת ידו של המתורגמן אם המסמכים הוגשו אליו לא בשפה הערבית, והוא ישמור בתוך התיקים הנ"ל את העותקים המקוריים של כל המסמכים אשר נערכו בחוץ לארץ והוגשו בפניו כגון מסמכי ההתראות, ההודעות, על כל סוגיהם, שטרי ההשערות והכרורות, דו"ח בדיקה והעדויות ודו"חות בכתב ובעל-פה.

ב. ספרי הנוטריון הציבורי חייבים להיות נקיים מכל מחיקה או שינוי או הוספה או מרחקים בין מילה לשניה ועליהם להיות כתובים בכתב יד ברור ויש לכתוב את המספרים באותיות ויש לציין בסוף כל עמוד כי העמוד נסתיים. המלים שנכתבו בטעות יש לבטלם בדיו אדומה בצורה שהיא תשאר ברורה וניתנת לקריאה וכי המלים והבטויים שיש להוסיפם על הכתוב יש לכתוב אותם בשוליים של הדף והם יצוינו במספרים על המקום שהיה צריך

1 פורסם בעתון הרשמי מס' 1101 מיום 1.3.1952.

להיות כתובים בו והם יהיו חתומים על ידי הנוטריון הציבורי וע"י הצדדים לחוזה והעדים.
ג. מיניסטריון המשפטים ימסור לכל נוטריון ציבורי חותמת רשמית.

5. א. הנוטריון הציבורי ימלא את תפקידו במקום שיקבע לו בבית המשפט אשר הוא שייך לו והוא אינו רשאי לעבור למקום אחר מהנזכר לעיל, לשם ביצוע פעולה בתוקף תפקידו, כל עוד שלא קיבל את רשותו של נשיא בית המשפט או שופט השלום לפי צו בכתב.
ב. הנוטריון הציבורי אינו רשאי להעביר את ספרי הרישום או את האסמכתאות או כל מסמך אחר הנמצא ברשותו ובתוקף תפקידו אלא לאחר קבלת רשות בצורה ובאופן שנוכר בפסקה הקודמת.

6. בתחום סמכותו של הנוטריון הציבורי נכללים הענינים הבאים:
א. עליו לערוך בעצמו את כל החוזים לטובת האנשים הפרטיים או האישיות המשפטית וכן לאשר את החוזים בחותמו הרשמי כדי להקנות להם צביון רשמי והוא ישמור את המקור בידו וימסור העתקים מהמקור לידי הצדדים לחוזה.
ב. עליו לרשום את החוזים אשר נערכו ע"י האנשים הנוגעים בדבר ולאשר את תאריכיהם ואת דבר החתימה עליהם ולשמור אותם בידו וימסור העתקים מהם לבעלים הקשורים בהם ועלפי בקשתם הם.
ג. עליו לאשר את דבר דיוק התרגום של השטרות אשר יוגשו בפניו תהא אשר תהא השפה שבה נערכה.
ד. עליו לבצע את המסירות המשפטיות אשר יידרש לעשותם ולפי בקשת האנשים הפרטיים או האישיות משפטית כל שהיא.
ה. לעשות כל פעולה אחרת כל שהיא - מלבד ממה שנוכר לעיל - אשר מצווה עליו החוק לבצעה.

7. א. אסור לנוטריון הציבורי לערוך או לאשר מסמכים אשר כוללים בטויים המנוגדים לחוקה, לסדר הציבורי או למוסד.
ב. אסור לנוטריון הציבורי לערוך מסמך בדבר העברת כל התכולה של בית מסחר של סוחר לסוחר אחר או רוב התכולה או לאשר על מסמך כזה כל עוד לא פרסם הסוחר על כך בעתון הנפוץ בממלכה הירדנית ההאשית 8 ימים לפני עריכת המסמך או האשור עליו.

8. אסור לנוטריון הציבורי לערוך או לאשר חוזה כל שהוא שיש לו תועלת אישית או לכל אחד מהוריו או יוצא חלציו או אשתו, וכן אסור עליו לקבל כל אחד מהנ"ל בתור אדם מזהה או בתור עד או בתור מומחה או ערב.
החוזים הנוגעים לנוטריון הציבורי באופן אישי או של אחד מקרוביו הנזכרים לעיל יערכו ויאושרו ע"י כל פקיד שנתבקש לכך ע"י נשיא בית המשפט או ע"י שופט השלום וזאת במסגרת תחום סמכותו של אותו פקיד.

9. יוטל קנס שלא יעלה על 10 דינרים על כל נוטריון ציבורי אם הוכח כי הוא עשה אחת הפעולות המפורטות בסעיף הקודם או הוא גילה דבר הנוגע באחת האנשים אל אדם אחר או אם הוא נתן העתק מרשום לאדם אחר שאינו קשור בענין או אם הוא לא התחשב בהוראות כלליות הקשורות בעריכת החוזים ואישורם או אם הוא לא זיהה כחוק את המתקשרים בחוזה או לא עמד בצורה מוכחת את רצונם ואת סמכויותיהם בעריכת החוזים אשר הגישו

את עריכתם ואם לא בדק דבר התאמתם להוראות החוקים או אם הוא הפר אחת ההוראות הקבועות בחוק זה.

10. אם נתבקש הנוטריון הציבורי לערוך מסמך או לאשרו והיה לו חשד בדבר תוכן המסמך או חשד בנסיבות הקשורות במסמך או שיש בו משום כוונה לרמאות יהיה על הנוטריון לסרב את עריכתו את האשור עליו ועליו אז להודיע על כך על נשיא בית המשפט, במקרה כגון זה יהא על הנשיא להזמין את הצדדים שיופיעו בפניו, ולבקש מהם הסבר והוא יחקור אותם בצורה הנראית לו מתאימה כדי לעמוד על אמיתות המסמך והוא רשאי לאחר מכן להרשות את עריכת המסמך או האשור עליו או לסרב לעשות כן.

11. על המשטרות והמסמכים אשר מוגשים אל הנוטריון הציבורי לאשורו של הנוטריון הציבורי להיות כתובים בכתב יד ברור כשהם נקיים מכל מחיקות או רווחים ובמקרה של טעות כלשהיא או במקרה שיש צורך לתקן או להוסיף ביטוי כל שהוא יש למתוח קו על הדבר שרוצים לתקנו ולאחר מכן ייכתב הנוסח הנכון או הנוסח שרוצים להוסיפו בשולי הדף ואשר יחתמו עליו הצדדים לחוזה העדים והנוטריון עצמו, ואם היה צורך לערוך חוזה על יותר מעמוד אחד יהא הנוטריון חייב לחתום על כל עמוד מעמודי החוזה ויצרפם את כולם יחד והוא יציין בביטוי מיוחד את מספר הדפים הנכללים בו ויחתים אותם בחתימתו.

12. על הנוטריון הציבורי לעמוד על זהות הצדדים ועל קשרותם להתקשר בחוזה בהתאם להוראות החוקים באופן כללי ועליו להיות בטוח מאימתות רצונם ועליו להוכיח במפורש את השם הפרטי ושם המשפחה וכן כתובת מגוריו של כל אחד מהנוגעים בדבר ביחס לאותם מסמכים אשר יערכם או יאשר אותם וכן של העדים, האנשים המזוהים והמתורגמן – אם היה מתורגמן שתרגם את המסמך – תאריך העריכה והאשור באותיות ובמספרים אם יחד והוא יחתום על כל אלה בחתימתו ובחותמו.

13. על הנוטריון הציבורי לקרוא את החוזים שהוא עורך אותם בעצמו בנוכחות האנשים הקשורים בהם ובנוכחותם של 2 עדים לפחות והוא יציין במלים כי הקריאה נעשתה למעשה.

14. הנוטריון הציבורי ידרוש מהצדדים לפעולה שאינם ידועים לו ואשר מבקשים ממנו לאשר את חתימתם או את חותמם להביא בפניו 2 אנשים שיזוהו אותם, ואם הנוטריון לא השתכנע מאנשים המזוהים הנ"ל רשאי לבקש להביא בפניו אנשים אחרים והוא רשאי לבקשם להביא לו כל ההוכחות האפשריות.

15. אם הנוטריון הציבורי לא שולט בשפתו של אחד הצדדים לפעולה כל שהיא, הוא רשאי לבקש מתורגמן כדי שיתרגם את דבריו לאותו צד וישמע את תשובותיו של אותו צד וזאת בנוכחות הצדדים לענין ובנוכחות העדים. על הנוטריון לציין את כל האמור לעיל במסמכים אשר יערוך אותם או אשר יאשר אותם והוא רשאי להעריך את שכר המתורגמן ויצווה על הנוגע בדבר לשלם את השכר כנ"ל.

16. אם הצדדים הנוגעים בדבר או העדים והמזוהים אינם יודעים לכתוב ואין להם חותמות, אז יהיה על הנוטריון הציבורי לציין עובדה זאת בברור, יחתום על כך ולאחר מכן יחתים אותם בהטבעת בוהנו.

17. על האנשים הנוגעים בדבר להיות נוכחים בעצמם או ע"י באי-כוחם להיות בפני הנוטריון הציבורי בעצמו וחייבים להיות גרים בצורה תמידית או בצורה זמנית בתחום האזור הסמוך לנוטריון הציבורי. על העדים להיות בוגרים מיושבים בדעתם היכולים לזהות את האדם הנוגע בדבר, ואינם יכולים להיות עיוורים או אילמים ולא מתוך הורי או צאצאי האדם הנוגע בדבר ולא נשותיהם. האנשים המזהים חייבים להיות ממכירי ומוזי האדם הנוגע בדבר, אצל המתורגמן חייב להיות בגיר ומיושב בדעתו.

18. כל מי שדורש את עריכתם או אישורם של חוזה הסכם או שטר או מסמך אחר כגון יפוי-כוח, צוואה, אפטרופוס, צו ירושה או הצטרפות לאשרות משפטית או לשותפים אחרים, עליו להוכיח את כשרותו המשפטית כדי לבצע את הנזכר לעיל ועליו להציג את האסמכתאות והמסמכים המוכחים כי הוא היה מורשה לחתום בחתימת ידו כדי לאשר את הכתוב במסמך ועל הנוטריון לציין כל מה שנכלל במסמכים ועליו לקבל עותק ממנו כדי לשמור אותו כמקובל.

19. האנשים הנוגעים בדבר זכאים לדרוש העתק מכל מסמך השמור בתוך הנוטריון או הרשום בפנקסו, אסור לנוטריון לתת לאדם אחר, חוץ מאלה שהוזכרו לעיל, דבר כנ"ל אלא אם נתבקש לכך ע"י צו נשיא בית המשפט או שופט השלום. הכוונה לאנשים הנוגעים בדבר פרושו בעלי החתימה והעתק שרים אשר היו קשורים למסמך ואלו שיצגו אותם בתוקף החוק.

20. אסור לנוטריון הציבורי למסור לאדם כל שהוא את המסמכים המקוריים השמורים בתיק שנועד להם, במקרה ויש צורך במסירת המקור, על-פי החלטה הניתנת ע"י בית המשפט, עליו לתת את המקור למשך תקופה זמנית אבל בתנאי שהוא ישמור העתק מאושר על ידו כשהוא גם מאושר על ידי נשיא בית המשפט או שופט השלום.

21. אם נתבקש הנוטריון הציבורי לתת העתק מסמך שהוצג בפניו שאינו רשום אבל הוא שמור בתיק אז הוא חייב לבקש מהאדם שהציג לו את המסמך לחתום על העתק מהמסמך הנ"ל וזאת לאחר שהוא ישמור אותם בתיק הענייני והוא רשאי לתת העתק מאושר ממנו.

22. כל המסמכים אשר יערכו ע"י הנוטריון הציבורי חייבים להיות כתובים בשפה הערבית, המסמכים שנכתבו בשפה שאינה ערבית אין הנוטריון רשאי לאשר אותם כל עוד לא תורגמו אל הערבית ונרשמו כחוק ונתקבלו לשמירה. מהמסמכים הערוכים בשפה הערבית תנתן עותק ממנה כשהיא מאושרת בכל שפה שהיא, אבל המסמכים המתורגמים משפה אחרת ישמרו עם העתק נוסף, ועם התרגום לערבית בתיק המיועד לכך.

23. הנוטריון הציבורי יתרגם את המסמכים הנראים לו שיש צורך בתרגומם ואם הוא אינו שולט בשפה שבה נערך המסמך הוא ימסרם לתרגום ע"י אדם השולט בשפה הזו אם הוא היה בטוח במהימנותו.

24. כל המסמכים אשר ידרש הנוטריון במסירתם כחוק של האנשים אשר שמותיהם מצויינים במסמך יש למסור אותם בהתאם לחוק שצרי בדיון האזרחי, הודעת המסירה החתומה ע"י מגבלה או דו"ח המסירה המצביע כי האדם אשר היתה מיועדת לו ההודעה סרב לקבלה ויחד עם העותק המקורי של ההודעה ימסרו ולאחר מכן תנתן למבקש מסירת

ההודעה העתק שני וזאת לאחר שיפורט בשולי ההודעה את הצורה שבה נעשתה המסירה כשהיא מאושרת ע"י הנוטריון.

25. הנוטריון הציבורי ימלא את התפקידים והפעולות הבאות:-

א. עריכת, אשור ותרגום כל החוזים אשר נערכים ע"י הצעה וקבלה ומסמכים אחרים ומסירתם.

ב. עריכה ואשור החוזים והמסמכים הקשורים מזכות השמוש והחוקה של נכסי דניידא כגון מכירה, קניה, מתנה, העברה, שכירות, משכון, השאלה ומסמכים אחרים.

ג. עריכה ואשור כל השטרות, יפוי הכוח, ערבויות, מפשרות, השחרור, הבוררות, מסים חקלאיים (מוזארה), ואריסות (מוסאקאת).

ד. עריכה ואישור הצהרות והודעות הקשורות בתנאי התקשרויות כל סוגי החברות והאגודות, הארכת תקופתן, הגדלת או הפחתת דינם, שינוי בעלי זכות החתימה וכתובת של הנ"ל, העברת מקום עסקם, עריכת חוזים ופירוק החברות וכן עריכה ואשור כל ההסכמים הקשורים בפנוי, ההתחייבויות, הלוואות כספים וכל ההתחייבויות והסכמי חלוקת נכסי דניידא על פי הסכמה.

ה. עריכת ואשור דו"חות רכי החובלים של השביתות הימיות, שטר המטען, הבטוח והלוואות ימיות.

ו. עריכת ואשור הודעות כגון תזכורות, התראות וההודעות ומסירתן.

ז. עריכה ואשור מסמכים שלפיהם מבקשים הסברים על סיבות איקבלת המסמכים או פוליסות הביטוח, או סילוקם ומסמכי הפרוטרט הקשורים באייתשלוטם ערכם.

ח. לנקוט בפעולות שלא הוזכרו לעיל כגון מסירת הודעות והטרנסקציות המסחריות והודעות אשר ביצוען הוטל על הנוטריון הציבורי בהתאם לחוקים ותקנות אחרות.

ט. ציון ורשום מספרים על פנקסי הסותרים והמוסדות הכספיים והמסחריים וציון סך הכל לפיה, בסוף כל דף והחתימתם בחותמת הנוטריון.

26. המסמכים וההתקשרויות והשטרות אשר יערכו אותם הנוטריון הציבורי והקונסולים של הממלכה הירדנית ההאשמית בהתאם לתנאים והכללים המפורטים בהזק זה יהשבו כמהימנים וקבלים ללא סיוע של ראייה אחרת, בכל בתי המשפט ובתי הדין השרעיים ומשרדי הממשלה.

27. המסמכים אשר נערכים ע"י בעליהם הנוגעים בדבר והמאושרים ע"י הנוטריון הציבורי או הקונסולים של הממלכה הירדנית ההאשמית ע"י אימותן ותוקפן מוגבל רק לגבי התאריך והחתימה בלבד ואימותן אינו כולל את תוכן הכתוב בהם.

28. ההתראות כגון אי ביצוע הוראה מהוראות התחייבות ע"י חוזה או האחור בביצוע לא יהיה להם תוקף חוקי אלא אם הם נעשו ע"י הנוטריון הציבורי או הקונסולים של הממלכה הירדנית ההאשמית.

29. שטרי החוב אשר נערכים ע"י הנוטריון הציבורי או ע"י הקונסולים של הממלכה הירדנית ההאשמית, באם זמן פרעונם חל בעת שהנושה היה בחיים ישלח הנוטריון הציבורי על מי הגשת הנושר התראה, אל החייב ובה יתרה את החייב לשלוח את החוב במשך 8 ימים ובאם לא עשה כן החייב לאחר תום התקופה הזאת, יבצע משרד הוצאה לפועל את המקובל על נכסי החייב שמותר לעקלם באם היו נכסי דניידא או דלא נייידא וזאת על פי בקשת

הנושה ולפי החלטת יושב ראש ההוצאה לפועל, לאחר מכן ימשיכו הליכי ההוצאה לפועל בהתאם לחוק ההוצאה לפועל כאילו היה צו שניתן ע"י בית משפט; אם התברר כי תוכן השטרות האלה זקוק לפירוש או אם החייב טען כי החוב בטל או החוב קוזז בהתאם למסמך חתום ע"י הנושה אבל הנושה, הכחיש את הטענה ואם ראה ראש ההוצאה לפועל כי אין אפשרות לפתור את הסכסוך ללא משפט הוא רשאי לעכב את הליכי ההוצאה לפועל עד אשר תינתן החלטה בבית המשפט המוסמך לכך.

30. המקרקעין אשר הוזכרו בהתאם לחוזה שערך אותו הנוטריון הציבורי יגבה שכר הדירה מהשוכר בהתאם להוראות סעיף 29.

31. אם לא פנה השוכר את המושכר בתום תקופת השכירות המפורטת בחוזה השכירות שנערך ע"י הנוטריון הציבורי בעצמו או אם שני הצדדים לחוזה ערכו אותו ואישרו אותו אצל הנוטריון תשלח לשוכר התראה שלפיה עליו לפנות את המושכר במשך 15 יום ואם הוא לא פינה את המושכר במשך התקופה הנ"ל תעשה פעולת הפינוי באמצעות משרד ההוצאה לפועל.

הוראות סעיף 31 אינן חלות על המקומות אשר חל עליהם חוק הגבלת שכר הדירה התקף.

32. המסמכים אשר לא נערכו או לא אושרו בהתאם להוראות חוק זה נחשבים כמסמכים רגילים והתוספות אשר לא יהיו חתומים בחתימת המתקשרים לחוזה יחשבו כאילו לא היו והתוספות אשר לא היו מאושרים על ידי הנוטריון הציבורי אינם נחשבים כמאומתים אפילו אם היו חתומים ע"י הצדדים להתקשרות; אבל הדבר אינו מחייב אייקבלת החלק המאושר של המסמך ואם היה הבדל בין המסמכים המאושרים לבין הנקוב ברושמים יקבלו את המסמך שהיה חתום ע"י הצדדים להתקשרות ואם החתימה היתה על שני החלקים יש לפנות אל השופט כדי שיכריע ולהחליט על הצורה שיש לקבל כל מסמך מאשר אותו הנוטריון הציבורי ונעשה ושומו ע"י הנוטריון ואסור להכניס כל שינוי במסמך אפילו הסכים לעשותו הבעל הנוגע בדבר.

33. הנוטריון הציבורי יגבה את האגרות המפורטות בלוח המצורף לחוק זה והן יהיו הכנסה לאוצר הממלכה.

34. לא תגבה אגרה בעד העתק המסמכים והרשומים שהתובע הכללי (או מודעי אל עם) ידרוש אותם ואשר יש להם קשר עם זכות כלל הציבור, כמו כן כל המסמכים והשטרות והפעולות השייכים לממשלה לרבות חוזה הערבויות הניתנים ע"י פקידי הממשלה או ממלאי מקומם בקבלת הנכסים הממשלתיים יהיו פטורים מהאגרות והבולים, מסמכים כנ"ל יוגשו אל הנוטריון הציבורי עם העתק מהם כדי לאשרם או כדי לערכם.

35. בחתימה הניתנת במקום חברה או במקום אישיות משפטית או הניתנת ע"י הרשאה לאנשים מספר וכן החתימות הרבות המופיעות על שטרי הערבויות לסרוגין אשר ניתנים ע"י האזרחים בהתקשרויות ובהלוואות יחשבו כולן בתור חתימה אחת.

36. כל המסמכים והשטרות אשר יערכו ויאשרו ואשר תוכנם כולל ענינים שונים ושאינן

ביניהם קשר או יחס יחשבו בתור פעולות החייבים באגרה הגבוהה ביותר ורק אגרה זו תגבה.

37. החוקים והתקנות הבאים בטלים:--

א. חוק הנוטריון הציבורי מס' 34 לשנת 1946 שפורסם בעתון מס' 880 מהעתון הרשמי (הירדני) מיום 2 לחודש צהר משנת 1366 הגרייה שחל ביום 25.12.1946.
ב. סדרי הנוטריון הציבורי שפורסם בעמוד 3011 מהכרך הרביעי מקובץ חוקי פלשתינה.

ג. סדרי הנוטריון הציבורי (תיקון לשנת 1947 שפורסם בעתון הרשמי המנדטורי מס' 1549) (תוספת מס' 2) מיום 9.1.1947.

ד. פקודת הנוטריון הציבורי (מסמכי חוץ) השער ה-99 מקובץ חוקי פלשתינה.
ה. כל חוק ירדני או פלשתינאי שניתן לפני חקיקת חוק זה עד כמה שהוראותיו הנוגדות להוראות חוק זה.

38. ראש המינסטרים ושר המשפטים אחראים לביצוע הוראות חוק זה.

טלאל

ראש השרים

תופיק אבו אל חודא

3.1.1952

שר המשפטים

אנשסאר חנניה

התוספת

האגרה המקסימלית למס בעד הפעולה פילס	סוג הפעולה	המס	
		דינר	פילס
250	בעד כל חתימה אם היתה ערך המסמך לא עולה על 10 דינרים		50
	* בעד כל חתימה אם עלה ערך המסמך על 10 דינרים אבל לא עלה על 50 דינרים.		200
500	אם עלה ערך המסמך על 50 דינרים יש לגבות בעד כל חתימה 10 פילס בעד כל 10 דינרים או חלק מהם		
	בעד כל חתימה על יפוי-כוח כללי או הבוררות או שחרור כללי אשר ערכו לא קבוע.	1	000
	בעד כל הודעת ברור הקשורה לסיבות של אי-קבלת פוליסת הביטוח והשטרות המסחריות או אי-תשלום		200
	בעד כל העתק של פרוטסט או אי-קבלת הפוליסה לביטוח או השטרות המסחריים או אי-תשלום.		200

* תוקן לפי חוק מס' 28 משנת 1964 (עירי 1811 מיום 16.2.64).

האגרה המקסימלית למס בעד הפעולה פילס	סוג הפעולה	המס	
		דינר	פילס
	אם היה הסכום הנקוב בהודעת הפרוטוט אינו עולה על 10 דינרים.		300
	אם היה הסכום הנקוב בהודעת הפרוטסט אינו עולה על 100 דינרים.		400
	אם היה הסכום הנקוב בהודעת הפרוטסט אינו עולה על 500 דינר.		500
	אם היה הסכום הנקוב בהודעת הפרוטסט אינו עולה על 1000 דינרים.		600
	אם עלה על 1000 דינרים יש לגבות בעד כל העתק דינר אחד כמה שיהיה הסכום. בעד כל יפוייכוח מיוחד אשר לא נזכר בו נשוא הדרישה וכן בעד ערבות שלא נקבע בה סכום מסויים	500	300
	בעד כל העתק ממסמכי ההודעות והמכירה בעד אימלוי ההתחייבויות וכן הודעות ההתראה על הגשת תביעות על השופטים ובעד שאר המסירות המשפטיות		300
	בעד כל העתק מהמסמכים השמורים אצל הנוטריון או שנרשמו בספרים וכל שאר המסמכים אשר מבקשים מהם העתק או מבקשים את אשורו וכן בעד כל מסמך שיוגש לנוטריון כדי שיתרגמו משפה לשפה אחרת וכן האשור עליהם.		250
	אגרת אשור פרטיכל הישיבות וכן מסמכים הקשורים בבדיקה או בדין וחשבון		300
	בעד כל דף שאושר עליו מספרי הסוחרים והמוסדות הכספיים והמסחריים	500	002
	בעד כל מסמך שיוגש לנוטריון הציבורי כדי לרשמו או לרישמו באם היה המסמך פרטי או רשמי.		250
	בעד כל חתימה כדי לאשר על חתימת המסמכים והשטרות שלא נכללו בלוח זה		300
	אגרת עריכה		200
	ערך דוגמה מודפסת		100
	בעד ביקור בתוך כפר (קצבה) בעד כל פעולה		250
	בעד ביקור מחוץ לכפר בעד כל פעולה		500

אני עבדאללה בן אל חוסיין נסיך עבר הירדן, בהתאם לסעיף (19) מהקונסטיטוציה, וע"פ החלטת בית המחוקקים בישיבתו שנערכה, בתאריך 27.1.1938, הננו מאשרים את החוק הבא ומצווים בהוצאתו:

חוק מספר 51 משנת 1938 חוק הפיקוח על הדרכים והשמירה עליהן!

1. חוק זה ייקרא חוק הדרכים וייכנס לתוקפו כעבור חודש מיום פירסומו בעיתון הרשמי.
2. בחוק זה יהא לביטויים ולמונחים הבאים הפירושים המוזכרים על ידכם מלבד אם ענין הכתוב מחייב פירוש אחר:
  - א. המילה (דרך) - כולל כל חלק מדרך שיועדה לתעבורה בין אם היתה סלולה ובין שלא היתה סלולה.
  - ב. החלק הבלתי סלול משני צדדי הדרך (באנקיט)
  - ג. התעלות הגובלות בדרך.
  - ד. כל הגשרים והמעברים ומה ששייך להם כגון עמודים, יסודות, קירות תומכים וכדומה.
  - ה. שני צדדי הדרך בין אם היו קיימים על שטח המילוי או החצוב.
  - ו. הקרקע המשתרעת עד לשבעים וחמש ס"מ מהגבול החיצוני של תעלת הדרך, במידה והיתה הדרך גובלת בתעלה; במידה ולא היתה גובלת בתעלה, תימדד משולי בסיס המילוי התחתון או מהצד העליון של החתך ותכלול גם אותם חלקים מהדרכים שהופנתה מהן התעבורה באופן תמידי, מלבד אם היו באופן חוקי בבעלות בני אדם כלשהם.
  - ז. המילה (דרך) פירושה - הדרכים הציבוריות בין אם היו סלולות ובין שלא היו סלולות ואשר נמצאות מחוץ לאיזורים העירוניים או בתחומם במידה והיו מוחזקים ע"י הנהלת עבודות ציבוריות הן בצורה כללית והן בצורה חלקית.
  - ח. המילה (השגת גבול) פירושה - כל מעשה העלול לעכב את התעבורה בחלק כלשהוא מהדרך, או ההופך אותה לבלתי מתאימה לשמש את המטרה שלמענה נסללה, או משחית את הדרך, אפילו אם לא התכוון או לא חפץ בכך האדם האחראי, ולכן אם התמוטט קיר על הדרך, או התקלקל רכב בה, באופן המעכב את התעבורה - יש לראות כי נעשתה השגת גבול, כמו כן סיפוח כל חלק מהדרך לכל קרקע סמוכה או השימוש בה לכל מטרה שלא למענה נסללה הדרך, ייחשב כהשגת גבול. המעשים הבאים ייחשבו במיוחד כהשגת גבול:
    1. השימוש בתעלות הדרך להשקאת אדמות, או להנחת צינורות או לחפירת תעלות בצד הדרך, בה, תחתה ומעליה או בכל חלק ממנה או בה, תחתה או עליה אלא אם נתקבלה הסכמתו של מהנדס העבודות הציבוריות - בכתב - ובוצעו בדיוק כל התנאים שנקבעו ע"י המהנדס הנזכר; אם נמנע המהנדס מלהסכים לכך יש לפנות לממונה על המחוז שהוא ראשי להכריע בענין.

1. חוק זה פורסם בעיתון הרשמי מס' 590 מיום 1.3.1938 (עמוד 151)
תוקן בחוק מס' 29 לשנת 1957 (ע.ר. 1365 מיום 16.1.58)

2. הוספת חול, אבנים או חומרים אחרים אשר עלולים לעכב את התעבורה בכל חלק מהדרך, או השחתת הדרך או שיתוק אותו חלק מלשמש את המטרה שלמענה נסללה.
3. עצירה או עיכוב של זרימת המים בתעלות, אשר מהוות חלק מהדרך אפילו אם עצירה או עיכוב כזה נגרמו מעבודות שבוצעו בנכסים פרטיים.

3. על מנת לפקח על התעבורה בכל חלק מהדרך הנמצאת בתקון, או על מנת להוציא הוראות לכך או להפסיק את התנועה לתקופה קצרה, יאצלו למהנדס העבודות הציבוריות סמכויות רשות הרשויה כפי שהוזכרה בחוק התעבורה בדרכים.

4. המשיג גבול בדרך יהיה מוטל עליו, לפי צו משוטט שלום, להסיר את השגת הגבול בתוך תקופה שיקבענה, וכן לתקן הנזק שנגרם מהשגת הגבול או בהכטחת ההוצאות ששולמו ע"י מינהלת עבודות ציבוריות לשם ביצוע עבודה זו במקומו של משיג הגבול. הוצאות אלה כוללות את שכר הפועלים, הוצאות נסיעתם והפיקוח עליהם, הוצאות חומרים הנצרכים, הוצאות השגחה, היום יומיות והוצאות נסיעה המשולמות לפקידי משרד העבודות הציבוריות, וכל יתר ההוצאות האחרות אשר יחולו על המשרד הנזכר לעיל בנוסף למה שזכר יהא משיג הגבול צפוי לעונש מאסר לתקופה שלא תעלה על חודש אחד או לקנס שלא יעלה על עשרים לירות פלשתינאיות או בשני העונשים גם יחד, מלבד אם השגת הגבול נעשתה שלא בזדון.

5. למהנדס העבודות הציבוריות תהא הזכות לנקוט בצעדים הדרושים לשם הסרת כל השגת גבול ותיקון כל נזק שנבע ממנה, לפני שיעביר את הענין לשופט השלום, ורשאי הוא, גם לאחר הסרת השגת הגבול או לאחר תיקון הנזק, לפנות לשופט השלום בבקשה לגבות את הוצאות ההליכים הללו מאת האדם האחראי להשגת הגבול, ובאופן שמוזכר בסעיף הקודם; המהנדס הנ"ל לא יהא אחראי כלפי משיג הגבול עבור כל נזק העלול להיגרם לנכסיו, באופן סביר, בתוצאה מהסרת הגבול האמורה באופן הנזכר לעיל.

6. מהנדס העבודות הציבוריות רשאי בכל מקרה להסכים על ביצוע כל עבודה הנחשבת, פרט לאותה עבודה, כהשגת גבול, וכן לדרוש מאת האדם, אשר לטובתו מבוצעת העבודה, להפקיד בקופת האוצר את הסכום אשר יראהו כהולם לכיסוי הוצאות ביצוע העבודה הנזכרת על ידי משרד העבודות הציבוריות או כבטחון לביצוע אותה עבודה על ידי אותו אדם, בהתאם לתנאים אשר יאשרם המהנדס הנזכר לעיל.

7. בכל המקרים ייחשבו האנשים - אשר השיגו בפועל את הגבול, או אשר נצטוו או נרמו להם להשיג את הגבול - אחראים במשותף ובנפרד על כל סכום שהוצא כדי להסיר את הנזק שנגרם מהשגת הגבול הנזכרת, במידה והיתה השגת גבול מהווה עבירה פלילית, אם יהיו צפויים לעונש בהתאם להוראות חוק זה או לפי כל חוק אחר, במידה ונעשתה השגת הגבול מטעמה של חברה כלשהיא, תהיה אותה חברה צפויה לתשלום כל ההוצאות והקנס ובנוסף לכך יהיו האנשים שהשיגו את הגבול, מטעם החברה, צפויים לתשלום ההוצאות והקנס.

8. א. דרכי הממלכה יחולקו לשלושת הסוגים הבאים:
  1. דרכי הממלכה הציבוריות (הראשיות) שלא יעלה רוחבן על 40 מ' מחוץ לערים
  - 2-30 מ' בפנים הערים אשר מהציתן היא מחצית הדרך הקיימת.

2. דרכי המחזות (המשניות) לא יעלה רוחבן על 30 מ' מחוץ לערים ו-20 מ' בתוך הערים אשר מחציתן היא מחצית הדרך הקיימת.
3. דרכי הכפרים (החקלאיות) אשר לא יעלה רוחבן על 20 מ' מחוץ לכפרים ו-15 מ' בתוך הכפרים, אשר מחציתן היא מחצית הדרך הקיימת.
- ב. הדרך תכלול את אותם החלקים מהדרך אשר התנועה בהם הותטה בצורה תמידית אלא אם הם נרכשו ע"י אנשים באופן חוקי.

9. מועצת השרים תקבע את הדרכים הציבוריות דרכי המחזות והכפרים וכן רוחב כל אחת מהן עפ"י המלצת שר העבודות הציבוריות.

(עבדאללה)

יום 16 די אל חוג'ה שנת 1356
17 לפברואר 1938

ראש השרים - אברהים

מועצת השרים החליטה על מתן הסכמתה לתכנית רשת הדרכים הראשיות והמשניות
ודרכי התיירות בממלכה, כפי שהובאו בדו"ח הועדה שהוקמה למטרה זו לפי הצורה הבאה:

סוג הדרכים¹

בהתאם לחוק המתקן את חוק הדרכים והשמירה עליהן מס' 29 לשנת 1957 וע"פ
המלצות ועדת התעבורה התמידית שעל יד מועצת הליגה הערבית הקשורה ברשת הכבישים
הערביים ואשר קבלה אשור ממשלת הממלכה הירדנית ההאשמית וכן על סמך המחקרים
הקשורים בסקר התעבורה בדרכים והגורמים הכלכליים החזויים כעת אנו ממליצים על סוג
הדרכים בממלכה הירדנית ההאשמית כפי שפורט מטה עם ציון הנקודות הבאות:-

- א. המספר הסידורי שניתן לדרכים אינו אלא ציון של הדרך כפי שהוא נקוב בתרשימים
המצורפים.
- ב. סוג זה של הדרכים לא ייחשב סופי כי אם הוא כפוף לתקונים, אם יהיה צורך בכך,
בהתאם לנזוהלים ולחוקים הניתנים למטרה זו.
- ג. אשור סוג הדרכים בממלכה יהיו לו השלכות על פעולות נוספות רבות כגון מחקרים
ותוכניות לפעולות הביצוע וההגנה על הדרכים.

I דרכי הממלכה הציבוריות (הראשיות):

הדרכים הבינלאומיות הערביות:

1. דרך הגבולות העיראקיים - אל מפרק - אל זרקא - עמאן - נאעור - ירושלים.
2. דרך אל מפרק - ג'רש - ענג'רה - כפר נג'ה - כרימה - שכם.
3. דרך אל מפרק - ארבד - מעאד - כרימה - שונה נמרין - מפרק אל כפרין (דרך
עמאן - נאעור - ירושלים)
4. דרך הגבולות הסוריים - אמרשת'א - ג'רש - צוילח - אל ג'ביהה - עמאן - אם אל
עמד (צומת הדרך המדברית) - אלקטראנה - מעאן - אל עקבה - אל מדורה.
5. דרך שכם - ירושלים - בית לחם - חברון.
6. דרך אל קטראנה - אל כרכ - ע'ור - א צאפי - ביר מז'כור - אל עקבה.
7. דרך צוילח - מפרק ואדי א סיר - מפרק נאעור (דרך עמאן - נאעור).
8. דרך צוילח - א רציפה
9. אם אל עמד (צומת הדרך המדברית - נאעור).
10. עמאן - מפרק ואדי א סיר
11. אם אל חיראן - מפרק אם אל חיראן (דרך עמאן - נאעור).

II דרכים מחוזיות (משניות)

1. דרך אם אל עמד (צומת הדרך המדברית) מאדבא - אל כרכ - א טפילה - אל שובק
- ואדי מוסא - צמת דרך ואדי מוסא (דרך מעאן - ראס א נקב).
2. דרך ארבד - עג'לון - ענג'רה.
3. דרך ארבד - אם קיס - אל חמה.

1. פורסם בע"ר מס' 1710 מיום 25.9.1963 עמ' 1284.

4. דרך ארבוד - אל חצון - א זניה - א סחנה - א זרקא
5. דרך ג'רש - סוף - עבין - מפרק עג'לון (דרך ארבוד - עג'לון)
6. דרך מפרק אשת פינא - באעון - דיר אבי סעיד
7. דרך מפרק כפר יובא (דרך ארבוד, מעאד, דיר אבי סעיד - אל ע'ור)
8. דרך מפרק אל מקארן - אל מקארן
9. דרך א רמת'א - טרא - א שג'רה - עמראוה - ד'ניבה
10. דרך ג'רש - אל מג'דל - א רמאן - דרך צואלח - ג'רש
11. דרך מאעד - אל עדסיה - מפרק אל חמה
12. דרך צוילח - א סלט - א שונה - יריחו - מפרק א נבי מוסא.
13. דרך מפרק אל עארצ'ה (דרך צוילח - א סלט) - מח' פר אל עארצ'ה (דרך כרימה - א שונה)
14. דרך מפרק אם א דנאנר (דרך צוילח - ג'רש) - א דנאדיר - א רמימין - אם ג'וזה - א סלט.
15. דרך מפרק אל פחיץ - אל פחיץ - מאחץ - ואדי א סיר - מרבע מפרק ואדי א סיר.
16. דרך סחאב - סחאב - אל מוקר - קצר אל ח'ראנה, קצר עמרה - אל אזרק.
17. דרך מארבא - מאעין
18. דרך לב - עטרוז - מכאור - חמאמאת מאעין
19. דרך ג'רוף א דראויש - צמת דרך אל ג'רוף (דרך אל כרכ - א ספילה)
20. דרך א שובק - עניזה
21. דרך איל - א צדקה - אדלאע'ה - ע'רנדל
22. דרך א צדקה אל מריפה - מפרק אבו אל לסן (דרך מעאן - ראס א נקב).
23. דרך מפרק דאמיה (דרך כרימה - א שונה) - גשר דאמיה - דרך כפר נג'ה - שכם.
24. דרך מפרק אל ג'פתליק - אל ג'פתליק - יריחו.
25. דרך מפרק טובאס - קבאטיה - מפרק באטיה.
26. דרך שכם - טול כרם.
27. דרך ג'נין - דיר שרף.
28. דרך מפרק עראבה (דרך ג'נין - קבאטיה) - יעבד - עאנין - תענק - ג'נין.
29. דרך טול כרם - דיר אל ע'צון - פראסין - מפרק יעבד.
30. דרך שכם קלקיליה.
31. דרך מפרק חוארה - בדיא - מסחה.
32. דרך טול כרם - עוזון - מסחה - אל לבן - עאבוד - דיר נט'אם - ביר סלם - מפרק ביר זית (דרך ירושלם-שכם).
33. דרך דיר נט'אם - ח'רבתא - מפרק ביר סירא - בית עור אל פוקא - מפרק אל עריק - ראמללה.
34. דרך מפרק יריחו (עין א סלטאן) דיר ג'ריר - דרך ירושלים שכם.
35. דרך מפרק ים המלח - ים המלח.
36. דרך משולש יריחו (דרך יריחו ירושלים העתיקה), דרך עמאן החדשה.
37. דרך חברון - א ט'אהרה - קו שביתת הנשק
38. דרך חברון - תרקומיא - מפרק אדנה
39. דרך מפרק אלח'צר - חוסאן - נחאלין - אלג'בעה - צוריף - ח'אטאר - אדנה
40. דרך מפרק בית אמר - בית אמר - צוריף
41. דרך חברון - יטא-א סמוע.

42. דרך אל ג'יזה - אלמשתא - אל מוקר.
43. דרך מפרק בית זקוק הנפט (דרך אזרקא אל מפרק) - בית זקוק הנפט.
44. דרך מאדבא - חסבאן - נאעור

III דרכי התיירות:

1. דרך מאדבה - ציאע'ה
2. דרך מפרק אל מח'יט - אל מח'יט
3. דרך עג'לון - קלעה א רבצ'
4. דרך ג'רש - אל ברכתין
5. דרך ים המלח - קמראן
6. דרך אל משארע - טבקה פחל
7. דרך יריחו - לא מע'טס - גשר הירדן
8. דרך מפרק ואדי קלט - יריחו
9. דרך סבסטיה - העתיקות

אני אלהוסיין הראשון, מלך הממלכה הירדנית ההאשמית בהתאם לסעיף (31) לקונסטוטוציה, ועפ"י החלטות הסינאט והפרלמנט, מאשרים את החוק הבא ומצווים בפירסומו והוספתו לחוקי הממלכה.

חוק מספר 42 לשנת 1956

חוק רישוי כותבי הבקשות

1. חוק זה ייקרא חוק רישוי כותבי הבקשות משנת 1956¹, וייכנס לתוקפו לאחר חודש מיום פירסומו בעיתון הרשמי.
2. המלה אלמותצריף כוללת את הממונה על המחוז (אלמוחאפץ) ואת אל קאימקאם.
3. אסור לשום אדם לעסוק בעבודת כתיבת בקשות אלא אם קיבל רשיון לכך מאת אלמותצריף, באיזור אשר בו הוא עוסק במשלוח יד זו בתנאי שיתקיימו בו התנאים הבאים:
  - א. שיהיה בעל נתינות ירדנית.
  - ב. שלא נידון על פשע או עוון הפוגע במוסר ובהתנהגות הכללית.
  - ג. שלא יהיה פחות מגיל שמונה עשרה.
4. עבור הרשיון תיגבה אגרה בסכום של (500) פילס לשנה, ורשיון זה יהיה בתוקף למשך אותה שנת כספים שבה ניתן, ויחודש בתחילת כל שנת כספים.
5. על כל אדם העוסק במשלוח יד שהוא כתיבת בקשות, לחתום על כל בקשה שכתב בנוסף לחתימת המבקשים.
6. המותצריף רשאי לבטל בכל עת רשיון כלשהוא כתוצאה מהתנהגות רעה של נושאו או מניבול פה בבקשות אשר הוא כותבן ורשאי המותצריף לסרב לידון ברשיון כלשהוא.
7. בכל מקרה של עבירה על חוק זה, כשהוכח בפני שופט שלום, יוטל קנס שלא יעלה על חמישה דינרים ואשר לתקופה שלא יעלה על חמישה דינר או מאסר לתקופה שלא תעלה על שבוע אחד.
8. חוק רישום כותבי הבקשות לשנת 1927, וחוק רישוי כותבי הבקשות הפלשתינאי מספר (34) משנת 1919 - בטלים.
9. ראש השרים ושרי הפנים והמשפטים אחראים לביצוע הוראות חוק זה.

(אלהוסיין בן טלאל)

28/11/1956

ראש השרים
סולימאן אלנאבולס.

שר הפנים
עבדול חלים אלנימר

שר המשפטים
שפיק אלאידיאט

1. חוק זה, פורסם בעיתון הרשמי מספר 1310, מיום 16.12.1956.

חוק זמני מס' 89 לשנת 1966

חוק רשיונות עסקים

- שם החוק
1. חוק זה יקרא חוק רשיונות עסקים, לשנת 1966 ויופעל החל מתאריך 1.1.1967.
- הגדרות
2. המונחים הרשומים מטה בחוק זה יפרשו בהתאם למצויין ע"י כל מונח אלא אם צויין אחרת.
- שר - משמעותו ראש הממשלה לגבי עיריית הבירה "אמאנת אל עאסמה", שר הפנים לעניינים העירוניים והכפריים לגבי ירושלים "אלקודס" ויתר העיריות ושר האוצר לגבי יתר המקומות.
- עיריה - עיריית הבירה "אמאנת אל עאסמה", עיריית ירושלים וכל עיריה אחרת או מועצה כפרית.
- ראש עיריה - ראש עיריית הבירה "אמין אל עאסמה" או ראש עיריית ירושלים "אמין אלקודס", או ראש עיריה אחרת או כל מועצה כפרית או פקיד שהוסמך על ידם או חשב האוצר האחראי.
- מלאכה - כל מלאכה או משלוח יד או מסחר או כל עסק אחר.
- מקום העסק - חנות, מחסן, משרד, או כל מקום אחר שמיועד לעסק או מלאכה. מספר חנויות סמוכות אחת לשניה יראו אותן כמקום עסק אחד אם יש ביניהן מעבר מאחת לשניה והשייכות למבקש הרשיון ומיועדות לעסק אחד בלבד.
- אדם - אדם אחד או חבר בני אדם כולל חברה, מוסד, בית-מסחר, ארגון, אגודה וליגות.
- חברה - שותפות בין שני אנשים או יותר במלאכה אחת או יותר כולל כל סוגי החברות והשותפויות הנזכרים בחוק החברות והשותפויות.
- סוכן - סוכן מסחר, סוכן תמורת אחוזים (קומסיון) או מחלק סחורות על חשבוננו הפרטי או סוכן שמחלק סחורות ע"ח כל אדם אחר או חברה.
- מתווך - כל מי שעוסק במקצוע התיווך לעריכת הסכמים מסחריים בין 2 צדדים מבלי שישתתף או ישא באחריות כל שהיא בחוזים.
- מכונה - כל מכונה המופעלת בקיטור או חשמל או כוח הידרולוגי.
- אוטו - אוטובוסים כולל משאיות (להובלת סחורות) ועגלות.
- מכונות - כל סוגי המכונות להולכת נוסעים שלא יעלה מספר הנוסעים בהם על 8 נוסעים פרט לנהג בהתאם לחוק התעבורה בדרכים.
3. כל אדם או חבר בני אדם, חברות, מוסדות, בתי מסחר, ארגונים, אגודים וליגות שעוסקים בכל מלאכה שהיא ושאינם חייבים בתשלום אגרת רשיון עפ"י חוקים אחרים ושאינם פטורים לקבל רשיון לפי חוק זה, חייבים לקבל רשיון מלאכה בהתאם לחוק זה.
- החוק חל על המפורטים מטה

<p>4. א. בהתחשב בסעיף 4(2) לחוק זה אסור לכל אדם שהוא לעסוק בכל מלאכה שהיא ללא רשיון מלאכה ובלי שישלם האגרה המגיעה ממנו בהתאם לחוק.</p> <p>ב. פטורים מקבלת רשיון כל אדם שמגיע פטור עפ"י חוק זה או כל חוק אחר.</p>	<p>חובת קבלת רשיון</p>
<p>5. בהתחשב בהוראות המיוחדות שהוזכרו בסעיף (9) לחוק זה יהיה תוקף הרשיון החל מהראשון בינואר כל שנה ועד 31 בדצמבר כל שנה.</p>	<p>תוקף הרשיון</p>
<p>6. א. בעת הוצאת רשיונות עסק יגבו האגרות עבורם עפ"י הטבלה מס' (1) בנספח לחוק זה בהתאם לבסיסים והיסודות הבאים:</p> <p>1. אגרות קבוצה א' - יגבו מהנשומים ברכת עמון.</p> <p>2. אגרות קבוצה ב' - יגבו מהנשומים בירושלים, ארבה, שכם, רמאללה, אלכירה וזרקא.</p> <p>3. אגרות קבוצה ג' - יגבו מהנשומים במקומות אחרים.</p> <p>ב. אין לגבות אגרה נוספת ממספר חברות כלשהן שעוסקות בענף אחד במקום עסק אחד.</p> <p>ג. אדם העוסק יותר מענף אחד במקום עסק אחד תקבע האגרה הגבוהה ביותר מבין המלאכות שהוא עוסק בהן.</p> <p>ד. אדם או יותר העוסקים באופן עצמאי במקום עסק אחד בשתי מלאכות שונות או זהות חייבים לשלם כל אחד בנפרד אגרה עבור המלאכה שהוא עוסק בה.</p> <p>ה. סיטונאי שהוא גם קמעונאי תקבע האגרה על בסיס סוחר סיטונאי. סיטונאי הוא גם יבואן או מי שעוסק במכירות לקמעונאים בערים או בכפרים.</p> <p>ו. אם למבקש הרשיון יש מחסנים או מגרשים סמוכים למקום עסקו בלבד, אין הוא חייב בתשלום אגרה נוספת על המחסנים או המגרשים הנ"ל כמו כן המשרד המיועד להנהלת העסק המורשה אינו חייב בתשלום אגרה נוספת.</p> <p>ז. אם יתברר שמבקש הרשיון חייב בתשלום אגרה עבור מקצוע ומלאכה ובנוסף לכך הוא גם חייב באגרה נוספת עבור בצוע עבודות קבלניות עפ"י חוזים מיוחדים שערכם עולה על 500 דינר יראו אותו כקבלן וישלם את ההפרש האגרה במידה והיא תעלה על האגרה ממלאכה שהוא עוסק בה.</p> <p>ח. אם מבקש הרשיון קבלן שאין לו עיסוק אחר יראה לצורך תשלום האגרה כקבלן בהתאם לסיווג מינסטוריון העבודות הציבוריות.</p> <p>ט. סעיפי המשנה (7 ו-8) לסעיף זה יכללו את הקבלנים של העיריות שיקבלו את העבודה בדרך מכרו או בכל צורה אחרת.</p>	<p>אגרות וסוגי הרשיונות</p>
<p>7. א. על כל אדם שחייב לקבל רשיון לעסק עפ"י חוק זה להגיש לראש העירייה או למי שהוסמך על ידו תוך חודש ימים בקשה לקבלת רשיון לעסק על גבי הטופס המיועד לכך. לביסוס בקשתו יצרף את המסמכים כלהלן:</p>	<p>כיצד לקבל רשיון</p>

1. אישור על חברות בלשכת המסחר או לשכת התעשייה אם חוק זה מחייבם להשתייך לאחת מהלשכות הנ"ל.
2. בכל אישור אחר שחוק זה מחייב להגישו.
  - ב. הרשיון יהיה בתוקף לעסק שהוגדר בגוף הרשיון בלבד ועל בעל הרשיון לעסוק אך ורק במקום העסק שצויין בגוף הרשיון אלא אם כן צויין בחוק אחרת.
  - ג. כל אדם שעסק במלאכה והגיש בקשה לעסק אחר פרט לעיסוקו הקודם ישלם ההפרש בין האגרה החדשה לבין הסכום שהוא שילם בפועל בתוספת קנס בסך 56% מההפרש פרט למקרים שהטעות נגרמה ע"י הפקיד בזמן הסיווג. האגרה והקנס יתקבלו ע"י ראש העירייה או המוסמך לכך על ידו.

כיצד
לבקש
רשיון

8. א. אם בעלי העסק יותר מאדם אחד ופחות מארבעה אנשים אפשר להוציא הרשיון בשם אחד מהם או בשם כולם בהתאם לבקשתם.
- ב. אם בעל העסק יותר מאדם אחד שהוא גם חברה אפשרי להוציא הרשיון על השם המסחרי הרשום של החברה.
- ג. אפשרי לתקן את שם העסק אם הוכח שנפלה טעות בהעתקה על הרשיון המקורי.

תחילת
העבודה
תוך שנת
הרשיון

9. א. על כל אדם שהתחיל בעסק אחרי היום הקובע כפי שצויין בסעיף 5 לחוק זה, והחייב בתשלום אגרה עפ"י דרישות תוך זה, עליו להגיש בקשה לקבלת רשיון מלאכה תוך חודש ימים מיום פתיחת העסק. אם לא יעשה כן הוא עלול להתחייב בקנס כספי בסך 25% מסכום האגרה שהוא חייב בה עפ"י סעיף משנה 2 לסעיף זה הקנס ישולם לראש העירייה או למי שהוסמך על ידו.

- ב. אגרת הרשיון תגבה מכל אדם החייב בה בהתאם לפירוט הבא:
  1. אגרה שנתית שלמה אם התחיל בעסק תוך המחצית הראשונה של השנה.
  2. מחצית האגרה אם פתח את העסק בכל זמן שהוא תוך המחצית השנייה של השנה.
  - ג. תחילת העסק לגבי קבלנים או קבלני העיריות מיום מתן ההוראה לביצוע העבודה או מהתאריך שצויין בהם.

שינוי סוג
העסק
ברשיון

10. אם שינה אדם את סוג העסק או המלאכה שבהם הוא עסק תוך השנה של הרשיון עליו לפנות אל ראש העירייה או מי שהוסמך לכך על ידו ולחודיע על השינוי תוך חודש ימים. כמו כן עליו לבקש רשיון לעסק החדש. האגרה תשולם בהתאם להנחיות כדלקמן:
  - א. כל ההפרש בין האגרה של הרשיון החדש לבין הרשיון הקודם אם השינוי חל תוך המחצית הראשונה של השנה.
  - ב. ההפרש בין מחצית האגרה של הרשיון החדש לבין מחצית האגרה של הרשיון הקודם אם השינוי חל במחצית השנייה של השנה.
  - ג. אם האגרה של הרשיון הקודם יותר גבוהה מהאגרה של הרשיון החדש לא יוחזר לבעל הרשיון כל סכום שהוא.

ד. אם האגרה לרשיון החדש שווה לאגרה לרשיון הקודם תשולם אגרה חדפעמית בסך 250 פילס.

פירוק
חברה
ושינוי שם

11. בעת פירוק חברה והקמתה מחדש בשם אחר, אפשר שתנהל העסק בשם החדש עד תום שנת הכספים של הרשיון.

פטירת
בעל
רשיון

12. נפטר בעל רשיון שרשיונו הוצא עפ"י חוק זה מותר ליורשיו או אחד מהם לעסוק באותו עסק עד אשר הרשיון עוד בתוקף דהיינו עד תום שנת הכספים בה הוצא הרשיון.

חידוש
הרשיון

13. א. על כל נישום להגיש בקשה לחידוש הרשיון הקודם תוך החודש הראשון לכל שנת כספים הבקשה תוגש על גבי הטופס המיועד לכך ותהיה חתומה ע"י הנישום אישית או ע"י בא כוחו החוקי.

ב. על ראש העיריה או החשב באיזור לאחר נקיטת והשלמת כל הצעדים החוקיים שהוזכרו בחוק זה לבטל הרשיון הקודם ולהחזירו לנישום ולהוציא רשיון חדש לאחר גביית האגרה המגיעה.

ג. בתום התקופה החוקית לחידוש הרשיון בהתאם לסעיף משנה (1) מסעיף זה או בתום הארכה שניתנה לנישום לחידוש הרשיון עפ"י חוק זה יש לגבות ממבקש חידוש הרשיון:-

1. אגרה מלאה עבור חידוש הרשיון;
2. קנס כספי בסך 50% מסכום האגרה.

14. כל רשיון שהוצא בהתאם לחוק זה ישמש לבעל העסק עבורו הוצא בלבד ולא ניתן להעברה פרט למקרים שהותרו בחוק זה.

אובדן
הרשיון

15. אבד או הושמד רשיון שהוצא עפ"י חוק זה על בעל הרשיון להגיש בקשה לראש העיריה לקבלת העתק במקום הרשיון שאבד. על ראש העיריה להוציא רשיון חדש תמורת אגרה חד פעמית בסך 250 פילס הרשיון יהיה בר תוקף לאותה תקופה של הרשיון הקודם.

ביקורת
על
הרשיונות

16. א. ראש העיריה או מיפה כוחו רשאים לערוך ביקורת כללית במקומות העסק שבאיזורו בכל עת תוך שנת הכספים.

1. על מנת לבדוק שכל בעלי העסקים קיבלו אמנם רשיונות לעסקים שלהם בהתאם לחוק זה.
  2. על מנת לבדוק אם בעלי העסקים שילמו אגרות מלאות עבור רשיונותיהם בהתאם לחוק זה.
  3. ע"מ לבדוק אם בעלי העסקים ממלאים אחר הוראות החוק.
- ב. על בעל העסק להציג את רשיון העסק במקום גלוי לעין ועליו להציגו לביקורת בפני מבקרי העיריה או משרד החשב כמו כן עליו להשיב על כל השאלות ולתת כל הסבר שיידרש בקשר לכך על ידם.

17. גביית האגרות לרשיונות מלאכה והקנסות שהוטלו עפ"י חוק זה תבוצע על-פי חוק גביית הכספים הציבוריים או כל תקנה אחרת שלפיה גובים הכספים לעיריות.

גביית
האגרות
שלא שולמו
בזמן

18. על כל נישום החייב לקבל רשיון לעסקו ושהוא כפוף להוראות החוק המפורטים בטבלה מס' (1) הנספח לחוק זה עליו להיות חבר בלשכת המסחר או התעשייה בעיר בה הוא מנהל את עסקו זאת בתנאי שבעיר קיימת לשכת מסחר או תעשייה.

חברות
בלשכת
המסחר או
התעשייה

סעיף משנה	סעיף	סעיף משנה	סעיף
	24	1 ו-3	1
	28	1 עד 3	2
			3
1	31	1 עד 8	4
1 ו-2	32	1 עד 8	5
1 ו-2	33		6
1	34	1	7
1 ו-3	35	1	8
1	36	1	9
1 עד 6	37	1 ו-2	
		1 ו-2	11
1 עד 10	39	1 עד 3	13
1 עד 10	39	4 ו-5	15
1 עד 3	41	3 עד 4	16
1 עד 8	42	2 עד 4	17
			18

19. האנשים הנזכרים בטבלה מס' (2) הנספח לחוק זה יהיו פטורים מקבלת רשיונות לעסק.

פטור
מתשלום
אגרות
ומקבלת
רשיונות
לעסק

20. כל הבקשות הנזכרות בסעיפים (7, 9, 13 ו-15) לחוק זה וכן כל האישורים והמסמכים שיש להגישם בהתאם לדרישות החוק יהיו פטורים מתשלום אגרת בולי הכנסה.

פטור
מתשלום
בולי הכנסה

21. למרות האמור בחוק זה, השר האחראי יהיה רשאי להאריך את מועד חידוש הרשיונות אם טובת הכלל מחייבת זאת לתקופה שלא תעלה על חודש או באופן פרטי הקשור במחלת הנישום או העדרו מהארץ בתקופת החידוש. אם תאריך החידוש נופל ביום שבתון שבו משרדי הממשלה יהיו סגורים תינתן ארכה לתקופת ימי השבתון.

ארכה
לחידוש
הרשיונות

22. למרות האמור בסעיף (1) לחוק זה, כל האגרות ע"ח שנת כספים 1966 שייגברו עפ"י חוק רשיונות העסק מס' 36 לשנת 1958 יהיו לזכות העיריות ועל משרד האוצר לגבות אגרות אלו מהנישומים ולהעבירה לעיריות, הכל בהתאם למגיע תוך שנת הכספים הנוכחית.

23. הממשלה (מג'לס אל וזרא) רשאית לתקן את הטבלה מס' (1) הנספח לחוק זה או להוסיף לטבלה כל מלאכה שתראה לה בתנאי שתקבע גובה האגרה ובתנאי שהתיקון יהיה בתוקף החל מראשית שנת הכספים הבאה.

24. הממשלה תתקין תקנות לביצוע חוק זה.

תקנות

25. כל אדם שבתחילת חוק זה או לאחר מכן היה עוסק בכל עסק שהוא והעביר את הרשיונות לאדם אחר באופן בלתי חוקי או לא הציג את רשיונו מכל סיבה שהיא או עבר על אחד מסעיפי חוק זה יוטל עליו קנס שלא יעלה על 50 דינרים או מעצר שלא יעלה על 3 חודשים או בשני העונשים גם יחד.

עונשים

26. חוק רשיונות העסקים מס' (36) לשנת 1958 וכל תיקונו מבוטלים בזה.

ביטול

27. ראש הממשלה, שר האוצר ושר הפנים לענינים עירוניים וכפריים יהיו אחראים לביצוע חוק זה.

אחריות לביצוע החוק

קאסם אל רימאלי	עז אלדין אלמופתי	אלחוסייך אבן טלאל
שר הפנים לענינים		
העירוניים והכפריים	שר האוצר	וספי אל תל
		ראש הממשלה

אני חוסיין מלך הממלכה הירדנית ההאשמית, לאחר עיון בסעיף הרביעי לחוק ההגנה, 1935, ובהסתמך על החלטת מועצת השרים מיום 9.8.59, מצווה על התקנת תקנות אלה.

תקנות האספקה, הפיקוח על המחירים וקביעתם

תקנות מס' 33 לשנת 1959

הוצאו לפי סעיף משנה (א) פסקה (6) לסעיף (4) לחוק ההגנה, 1935 וסעיף (8) לתקנות לשכת האספקה, הפיקוח על המחירים וקביעתם מס' (19) 1959.

1. בכל מחוז תוקם לשכת אספקה אחת או יותר לפיקוח על המחירים וקביעתם.
  2. א. שר הכלכלה רשאי להקים בכל מחוז ועדות להערכת מחירים אשר יורכבו מפקידים או אחרים.
ב. שר הכלכלה רשאי לקבוע, בהחלטות שיוציאן, מחירי מכירת התוצרת והחומרים בסיטונאות, בסיטונאות למחצה ובקמעונאות, כמו כן דמי השרותים השונים כגון: תעריפי נסיעות, העברת סחורות, תעריפי בתי המלון, המסעדות, בתי קפה ומקומות ציבוריים אחרים.
ג. שר הכלכלה רשאי להכניס כל תיקון על מה שנאמר בסעיף משנה (ב) לסעיף זה, במחיקה או בהוספה וזאת לפי המלצתו של מנהל לשכת האספקה והפיקוח על המחירים.
ד. סמכויות הוועדות האמורות בסעיף משנה (א) לסעיף זה יהיו הגשת המחקרים הראשוניים אל מועצת ההנהלה הנזכרת בסעיף (10) לתקנות לשכת האספקה והפיקוח על המחירים מס' 19, 1958, בתנאי שמחקרים אלה יכללו:
    1. ההוצאות:
      - א. הסחורה המיובאת, לרבות מחיר הקניה, שכר העבודה, דמי הביטוח, העמלה, מסי מכס ועיריה ואחרים מן ההוצאות הסבירות שמחייבת אותן פעולת היבוא.
      - ב. החומרים המיוצרים או העוברים תהליך שינוי במקום לרבות מחיר חומרי הגלם, הוצאות העיבוד והפחת והוצאות סבירות אחרות המחייבת אותן פעולת הייצור או העיבוד.
      - ג. השירותים לרבות ההוצאות הסבירות המחוייבות.
    2. הרווחים:
      - ד. יוזקה אל ההוצאות האמורות בסעיף המשנה הקודם, רווח סביר שייקבע ע"י שר הכלכלה.
      - ה. המחירים ייקבעו בהחלטת מועצת ההנהלה ובהסכמתו של שר הכלכלה.
3. על פקחי המחירים להשגיח על כיבוד טבלאות המחירים הנשלחות ע"י הלשכה הראשית ולפרסם במחוזות רשימה במחירים הנקבעים ערב יום ששי מכל שבוע. קביעת המחירים מחייבת את האנשים שמוכרים כל או חלק מהפריטים והדברים שנוכרו בקביעת המחירים משך השבוע שנקבעו לגביו. שר הכלכלה רשאי, בהמלצת מנהל לשכת האספקה והפיקוח על המחירים ובהחלטה שיוציאנה, לשנות את מועדי פרסום המחירים ותקופת החיוב בטבלת המחירים.

4. שר הכלכלה רשאי, בהמלצת מנהל לשכת האספקה והפיקוח על המחירים ובהחלטות אשר יוציאן, לנקוט בכל האמצעים הדרושים למניעת הפקעת מחירי הפריטים, החומרים והשירותים הכפופים לתקנות אלה ולקבוע מרכיביהם.

5. א. שר הכלכלה רשאי להטיל על חלק או על כל מקומות המכירה בקמעונאות והמקומות והמוסדות אשר מספקים שרותים באזורי הנסיעות, כגון: בתי מלון, מסעדות, בתי קפה ומשרדי הנסיעות, חובת פרסום מחירי החומרים והמוצרים ודמי השירותים במטבע ירדני עם ציון שמותייהם וסוגם בדייקנות לפי המושגים הנהוגים בצורה ברורה שמונעת בלבול או ערפול.

ב. על בתי המסחר, שנבצר מהם להצמיד את המחירים לכל פריט או קבוצה של פריטים, לערוך רשימה במחירי הסחורות הנמצאות אצלם ולפרסמה בצורה שתבטיח עיון בה בקלות.

ג. על הסיטונאים והסיטונאים למחצה למסור לכל קונה רשימה על קנייתו עם ציון תאריך חתומה על ידם בתנאי שישמרו אצלם העתק הימנה.

6. א. שר הכלכלה רשאי, בהמלצת מנהל לשכת האספקה והפיקוח על המחירים, לבקש מבעלי בתי החרושת ובתי המסחר להגיש הצהרות על הוצאות הייצור או היבוא של סחורה כלשהיא, כן רשאי הוא לבקש דוגמאות מהסחורות אשר מיצרים או מיובאים על ידם.
ב. לבקש מבעלי בתי החרושת ובתי המסחר ואחרים להמציא טבלאות על מה שברשותם מדברים מאוחסנים עם ציון סוגם וכמותם.

7. ייענש במאסר לתקופה של שנה פחות שבוע ימים ושאינה עולה על שנה אחת ובקנס שאינו פחות מחמישה דינרים ואינו עולה על מאתיים דינרים או באחד משני עונשים אלה כל אדם אם:

א. מכר סחורה שמחירה נקבע או הציגה למכירה במחיר העולה על המחיר הקבוע או סירב למכרה במחיר זה או כפה על הקונה לקנות סחורה אחרת ביחד עמה או התנה את המכירה בתנאי אחר הנוגד את הנהוג המסחרי.

ב. הגיש ארוחות, מאכלים ומשקאות או הציעם במחיר העולה על המחיר הקבוע או סירב להגישם במחיר הקבוע בהתאם לתקנות אלה, יוכפל העונש שהוטל קודם במקרה של השתנות העבירה בתנאי שלא יעלה על השיעור הגבוה האמור בסעיף זה. אפשר לצוות על סגירת המקום לתקופה שתיקבע ע"י בית המשפט. ובכל המקרים ייתפשו הדברים נושא העבירה ויוחלט לאחר ההרשעה על החרמתם.

ג. קנה לשם מסחר או צריכה סחורה במחיר העולה על המחיר הקבוע בהתאם לתקנות אלה, הקונה ישוחרר מהעונש אם הודיע לשלטונות הנוגעים בדבר על העבירה או הודה בה לפני העמדתו לדין.

8. ייענש במאסר לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים ובקנס שלא יעלה על 50 דינרים, או באחד משני עונשים אלה כל אדם אם:

א. עבר על הוראה מהוראות תקנות אלה.

ב. עבר על הוראות ההחלטות הניתנות לפי סעיף 6.

9. שר הכלכלה רשאי להעניק לפקידי הפיקוח על המחירים מענק בשיעור שלא יעלה על 3% מהקנס שנתקבל בהתאם לתקנות אלה.

10. בעל המקום יהיה אחראי, ביחד עם מנהלו או הממונים על הנהלתו, על כל מה שיקרה במקום מעבירות על הוראות תקנות אלה וייענש בעונשים הנקבעים לגביהן אלא אם היה נעדר מהמקום ולא יכל למנוע את דבר העבירה.

11. א. תקצירי פסקי הדין המרשיעים בעבירות על הוראות תקנות אלה יפורסמו ע"י הצגתם בחזית בית המסחר או בית החרושת כשהם כתובים באותיות גדולות וכן יפורסמו בעתונים המקומיים למשך שלושה ימים רצופים על חשבון הנידונים.
ב. על הסרת תקצירים אלה או העלמתם בכל צורה שהיא או השמדתם, יוטל עונש מאסר לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים או בקנס שלא יעלה על חמישים דינרים, אם עושה המעשה אחד האחראים על ניהול המקום או אחד מעובדיו, דינו מאסר לתקופה שלא תעלה על ששה חודשים.

12. א. הדוחות שיערכו ע"י הפקידים שנתמנו לפקח על המחירים יהיו אסמכתא עד שיוכח ההיפך, פקידים אלה רשאים ביחד עם אנשי המשטרה להיכנס לבתי החרושת ולבתי המסחר ולמחסנים ולמקומות אחרים המיועדים לייצור, למכירה או לאיסוסן הדברים הנזכרים בתקנות אלה או בהחלטות שנתקבלו לפיהן וכן לבקש לבדוק את ספרי החשבונות המסחריים, המסמכים והקבלות שיש להם קשר בפיקוח על ביצוע הוראות תקנות אלה.
כמו כן רשאים הם לערוך חיפוש בכל מקום שיש יסוד לחשוד שמאחסנים בו דברים, כל מי שימנע בעד הפקידים הנזכרים או אנשי המשטרה מלהיכנס או מי שיסרב להמציא להם ספרי חשבונות ואחרים או מי שיגיש הצהרות כוזבות ייענש בעונש הנזכר בסעיף 7.

ב. הכניסה לבתי מגורים תהיה כפופה לכללים המפורטים בחוק הפרוצידורה הפלילית.

ג. הידיעות שיובאו לידיעת הפקידים בהתאם להוראות סעיף משנה (א) לסעיף זה ייחשבו בבחינת סוד שאסור להם לגלותו וכל מי שיגלה אחד מסודות אלה ייענש בעונש הנזכר בסעיף 7 לתקנות אלה.

13. נעברה עבירה על הוראות תקנות אלה תיתפס הסחורה נושא העבירה ותימסר לאדם שלישי או תופקד כפקדון אצל בעל הסחורה או תועבר למחסן רשמי או לתחנה הקרובה של המשטרה או של הג'נדרמריה ותוחזק שם עד הוצאת המשפט.

14. א. המחלקות המוסמכות המורשות ע"י משרד הכלכלה תמכורנה את הדברים או המוצרים המעוקלים הניתנים לקלוקל לפני מתן פסק דין לגביהם, אפשר לפסוח על המכירה ולהחזיר את הדברים לבעליהם אם ימציא ערבות בסכום שווה למחיר הדברים המעוקלים אלא אם צורת האספקה תחייב את מכירתם.

ב. המכירה תיעשה מיד לאחר שיצוינו בדו"ח הנסיבות והסיבות שחייבו את המכירה. המחיר שיתקבל מהמכירה יוחזק אצל חשב לשכת האספקה עד לתוצאות המשפט.

ג. אופן המכירה ייקבע בהחלטות שיוצאו ע"י שר הכלכלה.

15. ניתן פסק דין המזכה את הנוגע בדבר ישולם לו מחיר הדברים והמוצרים שכבר נמכרו במזומנים.

16. בתי המשפט המוסמכים יפסקו בעבירות שנעברו על הוראות תקנות אלה בדיון דחוף.

(חסיין בן טלאל)

10.8.1959

הסכם זכיון בין ממשלת ירדן וחברת ההסעה הירדנית לתיירות בע"מ

בהתאם לצורך להבטחת אמצעי הסעה חדישים לתיירים המתאימים לתוכניות הממשלה בפיתוח התיירות במדינה, ובהתאם לתוכניות הפיתוח הכלכלי הכולל ולמען התועלת והרווחים שמקבלת הממלכה מהקמת חברה עם זכיון הדואגת לפעולות ההסעה לתיירות - הוסכם בין הממשלה וחברת ההסעה הירדנית לתיירות בע"מ על הדברים הבאים:-

1. הגדרות המילים והביטויים בהסכם זה יהיו להם הפרושים הבאים:-
  1. הממשלה - הממלכה הירדנית ההאשמית
  2. השר - שר הכלכלה הלאומי
  3. הרשות - רשות התיירות
  4. החברה - חברת ההסעה הירדנית לתיירות בע"מ אשר מרכזה בירושלים הרשומה לפי מס' 45, מיום 20.10.64 או כל חברה או גוף אחר שתעביר אליהם זכויות החברה הנ"ל בהתאם לנהל החוקי וכצורה אשר אינה נוגדת את הוראות הסכם זה.
  5. מועצת ההנהלה - גוף מנהלי המוסמך בהתאם להוראות החוקים והתקנות התקפים כדי לנהל את עניני החברה ומחלק הענינים בה והמוקמת בהתאם לתקנון החברה הפנימי.
  6. הסעה בתיירות - הסעת התיירים המגיעים לממלכה בנסיעות מאורגנות ואינה כוללת הסעת עולי רגל, תלמידים או נסיעות של מועדונים ואגודות מקומיות וכו'.
  7. המתקנים והרכוש - כל האדמות והמקרקעין, אוטובוסים, מכוניות, ציוד וכלים אשר נרכשו ע"י החברה והדרושים לה לביצוע עבודתה.
  8. החודש, השנה: בהתאם ללוח הגריגוריאני.
  9. הכוח העליון - הכוח העליון, המלחמה, השריפה, המרד, הסערות, השטפונות והרעמים, התפוצצויות ורעידות אדמה או כל דבר נוסף אשר אין למנעו או לשלוט עליו. המילה יחיד כוללת את הרבים והרבים כוללת את היחיד.

2. הממשלה תעניק לחברה זכיון לתקופה של 15 שנים המתחילה מתאריך פרסום הסכם זה בעתון הרשמי ומותר להאריך את התקופה לחמש שנים נוספות וזאת ע"י החלטה ממועצת השרים בהמלצת השר ויושב ראש מועצת רשות התיירות.

הענקת הזכיון, תקופתו ומטרותיו

זכיון זה כולל את הזכויות שלהלן:-

1. מילוי כל פעילות של הסעת תיירים באמצעות אוטובוסים לתיירים בתוך הממלכה ובגבולות המתחייבים מתנאי הסכם זה.
2. רכישה והשכרה של נכסי ניידים ודלא ניידים הדרושים למטרות החברה כדי למלא פעולות העברת תיירים.
3. ביצוע כל הפעולות הדרושות לשם הגשמת מטרות החברה ויעודה המפורטים בתזכיר ההתאגדות.

3. בתקופת הזכיון של החברה זכאית היא להעביר תיירים בכל רחבי הממלכה. הממשלה לא תרשה תוך תקופת הזכיון לייחד ולרשום חברה אחרת לאותה המטרה של תיירים תוך אזור הזכיון.

החברה מתחייבת תמורת התחייבות הממשלה בדבר ניצול הזכיון על מנת להגשים את המטרה בדרך כלל בצורה הנאותה, והיא חייבת באופן מיוחד לבצע את הענינים הבאים:

1. הבטחת כל האמצעים הדרושים כדי למלא את הצורך להובלת תיירי הממלכה ובפרט את האוטובוסים של תיירים (פולמן) המופעלות ע"י בנזין או דיזל לפי הצורך של תכנון והרמת שירות התיירות בצורה הנאותה ובהתאם לדרישות של תוכניות פיתוח התיירות הקבועים ע"י הרשות.

בתנאי שהרשות תסכים על סוגי האוטובוסים האלה אין לחברה הזכות להשתמש בהם אלא למטרה של העברת התיירים.

2. מהלך הקווים והסדרת הנסיעות לתיירים בממלכה ומחוצה לה יהא בהתאם לתוכניות אשר יוסכם עליהם מזמן לזמן בין הרשות והחברה לפי הדרישות של תוכניות עידוד התיירות ופיתוחה. הרשות זכאית לדרוש ארגון נסיעות לאתרי התיירות ולעתיקות אשר תקבע לאחר בדיקת התועלת הכלכלית של אותן הנסיעות אשר יוסכם עליהן בין שני הצדדים. כמו כן זכויות הרשות לצורך זה להעזר באוטובוסים שלא שייכים לחברה במידה ותמצא זאת לחיוני.

3. ההבטחות לספק למשרדי תיירות וחברותיהם את צריכתם לאוטובר סים להובלת תיירים הקשורים למשרדים ולחברות האלה בהתאם ליסודות והתנאים אשר תחליט עליהם הרשות מזמן לזמן למטרה זו.

4. החברה תקציב 7% מהרווח הכללי להשקעה בפעולות תעמולה לתיירות אשר יחולקו כדלקמן:

א. 4% יועבר לרשות על מנת להוציאו על תעמולה ישירה מטעמה לתיירות.

ב. 3% תנצל החברה בתעמולה של תיירות לפי התוכניות שיוסכם עליה עם הרשות.

5. להתקשר ולעבוד עם ארגונים וחברות ומשרדי תיירות בין-לאומיים ולקבל מהם ישירות הזמנות בקשר לפעולות ההסעה בלבד.

6. הקמת שלוש תחנות לאוטובוסים האחת בעמון, השניה בירושלים והשלישית בעקבה, והקמת מקומות על מנת להקל על מנוחתם של התיירים בדרכי ההסעה לפי התוכנית שתקבע הרשות למטרה זו ובהתאם לדרישות של הפעולה והרשות לפי הסדר אשר תקבע אותו הרשות למטרה זו וזאת לפי דרישת העבודה.

הרשות זכאית להחליט על קביעת תחנות אוטובוסים אחרים בהתאם לצורך התכנית לתיירים.

4. החברה זכאית לרכוש קרקעות והזכויות בהן הדרושים לה לשם ביצוע מטרותיה וזאת לפי הסכמים עם הבעלים של הקרקעות או בעלי הזכויות ובמידה ולא מגיעים להסכם על כך ימצא השר על פי המלצת הרשות כי

רכישת הקרקעות והזכויות חיוניות לפעולות החברה יעמיד את החלטתו לרכישתה ותפיסתה או ההזקתה חזקה מיידית על חשבון החברה בהתאם לחוקים שבתוקף הנוגעים לענינים אלה.

5. א. יקבעו דמי הנסיעה שתגבה החברה על פי החלטה המשותפת של השר והרשות לאחר התייעצות עם מועצת הנהלת החברה. קביעתם לגובה דמי הנסיעה יבטיחו לחברה רווחים שלא יעלו על הגבול המקסימלי לרבות מס הכנסה, הרזרבה והריבית המוטלים על פי חוק של 16% מערך הון החברה הנפרע.

דמי נסיעה
ורוחי
החברה

ב. אם עלה רווח החברה על הגבול המקסימלי כאמור בסעיף קטן הקודם תוצא היתרה על תוכניות עידוד במחלקות תיירים ובפרט פעולות הסעת תיירות והקמת מקומות בילוי תיירים וביצוע תוכניות תעמולת תיירות לפי ההסדר אשר יוסכם עליהם בין הרשות והחברה. במקרה של חילוקי דעות מתחייבת החברה הפקדת היתרה בחשבון פרטי אשר ינוצל בהתאם להחלטת השר ומועצת הרשות לאחר התייעצות עם יושב ראש מועצת החברה.

6. תוך תקופת הזכיון זכאית הרשות לפקח על מהלך פעולות החברה כדי להבטיח נצול הזכיון ביעילות אפשרית, והחברה חייבת לספק לרשות בכל הדו"חות והידיעות אשר תדרוש או שיהיו נחוצים לה למטרת הפיקוח, וכן למנהל הרשות או ממלא מקומו הזכות לקבל ידיעות על כל התקשרויות החברה ותיקיה למטרה זו, ויהיה לו הזכות למנוע פקידים או מומחים כדי למצות את הפיקוח האמור.

7. תוך תקופת הזכיון זכאי השר או ממלא מקומו לפקח על הכספים ופעולות החברה כדי להבטיח נצול הזכיון בכפוף למטרות שלמענה ניתן הזכיון על החברה לצייד את השר בכל הדו"חות והאינפורמציה שימסרו כנחוצים למטרות הפיקוח האמור וכי לשר או מיופה כוחו הזכות לעמוד על כל הדו"חות של החברה ותיקיה לשם ביצוע המטרה האמורה ולשר הזכות למנות פקידים או מומחים לעסוק בפיקוח האמור, והחברה חייבת בהוצאת תיהם ומשכורתם אשר יקבעו ע"י השר.

הפיקוח
הכספי

8. ביצוע הפיקוח של הרשות על פעולות החברה, וכן הפיקוח הכספי של השר על הכספים בהתאם לסעיפים 6 ו-7 דלעיל, אינם פוטרים את החברה מאחריות המחייבים אותה למלא בצורה הטובה ביותר את התחייבויותיה והתפקידים המוטלים עליה.

כשירותה
של החברה
ואחריותה

9. בהתחשב עם כל חוק אחר, חייבת החברה לשמור בכל תקופה שהיא תוך תקופת הזכיון במשרדה הראשי את כל הספרים והחשבונות מסודרים וברורים בצורה מפורטת לכל הכנסותיה והוצאותיה כתוצאה מכל פעולה הקשורה בביצוע הזכיון האמור והמבטיחה קביעת רכוש והתחייבויותיה בצורה ברורה ומדויקת, וכי בדיקת הספרים והחשבונות יהיה חופשי באופן

חשבונות
החברה

מתמיד למיופה הכוח הממשלתיים אשר ימונו בכתב למטרה זו מטעם כל משרד ממשלתי מוסמך.

כיסוי
מניות
החברה

10. על מנת להגיע לתועלת רצויה מהזכיון האמור ובנגוד להוראות כל חוק אחר, חובה להעדיף מכירת כל מניות חדשות אשר תוציא החברה להפצת מניותיה לאלה שאינם בעלי מניותיה הקודמים וחובה על החברה להפיצה קודם כל על כל הציבור, רכישת המניות תוך תקופה שלא תפחת מחודש החל מתאריך פתיחת רכישת המניות כמקובל לפי החוקים הקיימים. במקרה של אי כיסוי מלא לרכישה מלאה למניות האמורות ע"י הציבור בתוך התקופה האמורה, זכאים בעלי המניות הקודמים להשתתף ברכישת המניות.

הלוואות
ושטרי חוב

11. על אף הוראות כל חוק או תקנות אחרות אסור לחברה להתקשר לקבלת הלוואה אשר תבוטח ברכוש החברה או להוציא שטרי חוב אלא לאחר שתקבל הסכמת מועצת השרים בכתב, וזאת על פי המלצה משותפת מהשר ומיושב ראש מועצת הרשות, ובהתאם לתנאים אשר תחליט עליהם המועצה בנדון בשים לב כי ההלוואות ושטרי החוב ינוצלו בשלמותם לפני מועד סיום תקופת הזכיון.

פעילות
ברכוש
החברה

12. אסור לחברה, תוך תקופת הזכיון, לפעול הן ע"י מכר או מתנה או בכל צורה אחרת אשר תגרום להעברת הבעלות של הנכסים שלה המנוצלים למטרת הזכיון האמור אלא לאחר הסכמת השר בכתב ולאחר שקבל חוות דעת הרשות.

אי וויתור
החברה על
הזכיון

13. אסור לחברה להעביר את הזכיון האמור כולו או מקצתו, או להשכירו או לשכרו או למשכן כל זכות שהיא, או לוותר על כל סמכות שיש לה לפי הזכיון אלא לאחר הסכמת מועצת השרים בכתב על פי המלצת משותפת.

זכות
הממשלה
לרכישת
נכסי
החברה

14. הממשלה זכאית אחרי תקופה של 10 שנים מתחילת ביצוע הזכיון האמור לקנות את רכוש החברה במחיר שיקבע על יסוד המחיר הריאלי המוערך בהתאם לדו"חות החשבונות המוכרים וכי פעולת ההערכה של מחיר רכוש החברה תסתיים ע"י וועדה הכוללת מספר שווה מנציגי הממשלה והחברה וכי שני הצדדים יסכימו על מינוי יושב ראש הוועדה, ובמקרה של חילוקי דעות על המינוי, יהיה המינוי ע"י נשיא בית המשפט הגבוה ביותר של בתי המשפט, והערכת הוועדה במקרה זה יהיה סופי ומחייב משני הצדדים של הזכיון ואינו טעון לערעור.

ביטול
הזכיון

15. לממשלה בהמלצתם המשותפת של השר ויושב ראש מועצת הרשות ובהתחשב עם הוראות כח עליון והוראת הבוררות בחוזה זה ולאחר תקופה של שלושה חודשים מהתראה בכתב לחברה לביטול הזכיון מהסיבות הבאות:
א. אם וויתרה החברה לאחריים על הזכיון האמור או לכל זכות או סמכות שיש לה לפיו, או עשתה או פעלה בכל צורה שהיא מבלי לקבל הסכמת מועצת השרים בכתב לפי הוראות הזכיון האמור.

ב. אם משכנה החברה את רכושה כולו או מקצתו בנגוד להוראות הזכיון האמור.

ג. אם ניתנה החלטה בפירוק החברה, בין שהיה מרצון או מתוך חובה.

ד. אם בוטל רשום החברה מכל סיבה חוקית.

ה. אם הפרה החברה את הוראות התחייבויות המוטלים עליה לפי הזכיון האמור, בתנאי כי:

(1) תודיע הממשלה לחברה בכל עת שתמצא החברה, עבירה של הזנחה או אי מילוי המוטל עליה בהתאם להוראות ההסכם האמור, ההתראה תהיה בכתב, ויתבקש ממנה לבטל את המניעים שגרמו לעבירה או ההזנחה בענין או בענינים תוך התקופה שלא תעלה על 30 יום מתאריך ההתראה.

(2) אם נמנעה החברה מנקיטת האמצעים הדרושים כהתאם לדרישת הממשלה בהתראה האמורה תוך התקופה הקבועה והחברה לא שכנעה את הממשלה כי העבירה נגרמה ע"י סיבות מותרות שאין אפשרות להמנע ממנה, זכאית תהיה הממשלה להטיל קנס על החברה השווה לנזק שנגרם לה עם הארכת התקופה שבהתראה כפי שתמצא לנחוץ או תודיע החברה מיד לבטל את הזכיון או תטיל על החברה את שני העונשים יחד.

(3) אם החליטה הממשלה לבטל את הזכיון לפי ההוראות הקבועים לא זכאית החברה לדרוש פיצוי לכל נזק או הפסד אשר נגרמו או צפוי כי יגרמו ע"י כך.

16. בנגוד להוראות התקנון הפנימית של החברה אם נסתיימה תקופת הזכיון הקבועה בהסכם זה או אם החליטה הממשלה לבטל את הזכיון על פי ההוראות, זכאית הממשלה להתיר לחברה להמשיך בפעילויותיה בהתאם לתנאים אשר יחליט עליהם השר ויושב ראש מועצת הרשות, כמו כן מותר לחברה למכור את נכסיה ולסיים את מפעלה.

סיום
תקופת
הזכיון
או ביטולו

17. בהתחשב עם חוקי העבודה והפועלים שבתוקף חייבת החברה בהסכמת השר ויושב ראש מועצת הרשות לקבוע את ההסדרים וההוראות הדרושים בקשר לשירותיהם של פקידיה אשר על פיהם יקבעו מספרם, תפקידם, וסמכויותיהם, זכויותיהם, שכרם, תנאי עבודתם ושעות העבודה.

עניני
הפקידים

18. א. חייבת החברה להתחיל בפעולתה בהתאם לזכיון האמור תוך תקופה שלא תעלה על חודש מתאריך הביצוע. כמו כן חייבת החברה להתחיל בביצוע עבודתה ולהגיש את שירותיה תוך תקופה שלא תעלה על 6 חודשים מתאריך ההתחלה בפעולותיה ומותר לשר וליושב ראש מועצת הרשות ע"י החלטה משותפת להאריך את התקופה האמורה לתקופה אשר תמצא מתאימה לאחר ששוכנע כי קיימות סיבות המצדיקות לכך.

התנאים
הדחופים
והדר"תות
התקופתיים

ב. חייבת החברה להגיש דו"ח חוזר לכל ששה חודשים לשר וליושב ראש מועצת הרשות אשר יפרטו בצורה ברורה על מהלך פעולותיה ועניניה. כמו כן חייבת מועצת המנהלים של החברה לספק לשר וליושב ראש מועצת

הרשות באופן מוסדר העתקים של דו"חות הישיבות וההחלטות של מועצת המנהלים של החברה.

מתן
התראות

19. כל התראה שהממשלה מעוניינת להפנות לחברה על פי הוראות הזכיון האמור ישלח בדואר רשום למשרדה הראשי, וייחשב כאילו הודיע לחברה ונשלח למשרדה.

בוררות

20. אם נתגלעו חילוקי דעות בין הצדדים לזכיון האמור בקשר לפירוש ובצוע כל סעיף מסעיפיו או בקשר לכל החלטה או תהליך שננקט על פיו ולא היה אפשר ליישב סכסוך זה ע"י הסכמה בין הצדדים, יועבר הסכסוך לבורר יחיד שיוסכם עליו ע"י שני הצדדים או לוועדת בוררות אשר יבחר כל צד בורר אחד בנוסף לבורר שלישי שיוסכם עליו, במקרה של חילוקי דעות על קביעת הבורר השלישי או במקרה ואחד הצדדים לא קבע את הבורר מצידו, יקבע הבורר ע"י נשיא בית המשפט הגבוה ביותר של בתי המשפט שבממלכה והבוררות תקויים בהתאם לחוקים והתקנות שבתוקף.

שר הכלכלה
האתם אלועבי

יושב ראש מועצת הנהלת חברת ההובלה בע"מ
ראוף דרויש

אנו אל-חוסיון הראשון מלך הממלכה הירדנית ההאשמית בהתאם לסעיף קטן שני מסעיף 44 מחוק החנוך מספר 20 לשנת 1955, ועל פי החלטת מועצת השרים מיום 1/4/1956, אנו מצווים בהתקנת התקנות הבאות.

תקנות מס החינוך¹

תקנות מספר 1 לשנת 1956

הוצאו בהתאם לסעיף קטן שני מסעיף 44 לחוק החינוך לשנת 1955

1. תקנות אלו ייקראו תקנות מס החנוך לשנת 1956 ויהיו בתוקף מ-1/4/1956.

2. ייגבה מהבעלים או מהשוכרים באזורים העירוניים, על פי קביעה של ועדות החנוך המקומיות ובהחלטה שתפורסם בעתון הרשמי, מס שנתי שייקרא מס החנוך, שלא יעלה שעורו על שלושה אחוזים מדמי השכירות הנקי, כפי שהוערכו בהתאם לחוק מס הבנינים והקרקעות שבשטח שיפוט העיריה. בכפרים, יעריכו ועדות החנוך המקומיות את שיעורי המס לפי הצורך, בתנאי שההערכה תהיה כרוכה באישור שר החנוך והתרבות. לבעלים הזכות לדרוש מאת השוכרים את מה ששילמו עבורם.

3. ממס החנוך יהיו פטורים:

- א. הבנינים התפוסים על ידי הוד מלכותו המלך.
- ב. הבנינים התפוסים על ידי הממשלה, בנק החקלאות או הרכבת.
- ג. הבנינים התפוסים על ידי העיריות.
- ד. הבנינים התפוסים על ידי מוסדות הדת והצדקה, כגון בתי תפילה, בתי ספר, מוסדות חינוך, בתי חולים, מועדוני ספורט ותרבות.
- ה. הבנינים התפוסים על ידי פקידי המדינות הזרות דיפלומאטיים ושאינם דיפלומאטיים, ואשר להם נתינות של אותן המדינות שיש להן הסכם הדדי.
- ו. הבנינים אשר דמי שכירותם השנתי הנקי, אינו עולה על שני דינרים.

4. א. מס החנוך ייגבה באזורים העירוניים באמצעות גובים שימונו על ידי ועדת מס החנוך על פי חוק גביית המסים המיריים מספר 6 לשנת 1952, וישולם לחשבון קרן מיוחדת שתיקרא קרן מס החנוך. בכפרים ייגבה המס באמצעות גובי המסים הממשלתיים ויופקד במשרדי המושלים האדמיניסטרטיביים.

ב. המס ייחשב מובטח כבטחון ראשוני בנכס ואסור לרשום בספרי הממשלה או המוסדות הציבוריים, עיסקה כל שהיא אודות אותו נכס אלא לאחר גביית מלוא סכום מס החינוך שהוטל על הנכס ושהיה בר פרעון; המס ייחשב כבר פרעון החל מהחודש הראשון של כל שנת כספים.

1. תקנות אלו פורסמו בעתון הרשמי מספר 1286 מיום 16/7/1956.

2. תקנה זו תוקנה כך בהתאם לתקנות מספר 53 לשנת 1960 שפורסמו בעתון הרשמי מספר 1513 מיום 1/10/1960.

3. תקנה זו תוקנה בהתאם לתקנות מספר 2 לשנת 1956 שפורסמו בעתון הרשמי מספר 1296 מיום 1/10/1956.

4. תקנות משנה (ב) ו-(ג) הוספו לפי תקנות מס' 12 לשנת 1961 שפורסמו בעתון מספר 1541 מיום 1.4.61.

ג. אם מס החנוך לא שולם במשך תשעת החודשים הראשונים של שנת הכספים ייגבה מהחייב במס סכום נוסף בתור קנס פיגורים בשעור של 5% מהסכום שהגיע לידי פרעון, אם התשלום נעשה במשך שאר חודשי שנת הכספים, אם חל אישור בתשלום המס לאחר תום שנת הכספים, שבגינה חל המס ייגבה קנס פיגורים בשיעור 10% מהמס. הקנס ייגבה עם המס עצמו בהתאם להוראות חוק גביית מס הממשלה.

1.5 מס החנוך יוצא על הקמת בניני בתי-ספר; שכירתם; החזקתם; ריהוטם; תשלום משכורת המורים, המורות, הגובים, הפקידים האחרים; והוצאות האחרות; בתנאי שזה יבוצע בידיעת ועדות שייקראו "ועדות מס החנוך" המורכבות:

א. באיזורים העירוניים: נציג מיניסטרוני החנוך או ממלא מקומו; המושל או הממונה על המחוז או ממלא מקומו ושלושה מחברי ועדת החנוך המקומית. הועדה תהיה בראשות המושל או הממונה על המחוז אם היה נוכח אישית אחרת הועדה תהיה בראשות הפקיד הבכיר ביותר;

ב. בכפרים; המושל האדמיניסטרטיבי, מפקח החינוך במחוז או בא כוחו, ושלושה מחברי ועדת החנוך המקומית. הועדה תהיה בראשות המושל האדמיניסטרטיבי.

2.6 הפקידים הנזכרים בתקנה החמישית מתקנות אלו ימונו על פי החלטה מועדת מס החנוך ויחולו עליהם הוראות תקנות הפקידים האזרחיים שבתוקף.

7. שר החנוך יהיה אחראי לפיקוח על פעולות ועדות המס ואישור החלטותיהן.

(אל-חוסין בן טלאל)

17/6/1956

ראש השרים
סעיד אל-מופתי

סגן ראשי השרים, שר החוץ,
החנוך והתרבות
פאוזי אל-מולקי

שר האוצר
בארה ע'ציב

שר הכלכלה הלאומית
סעיד עלא אל-דין

שר הבניה והפתוח ובא כח
שר הענינים
עלי חסנא

שר העבודות הציבוריות
והחקלאות
עלי אל-הנדארי

שר הבניה והפתוח ובא כוח
שר הבריאות
סמעאן דוד

שר הפנים וההגנה
מוחמד עלי אל-עג'לוני

שר המדינה
עוני עבדול-האדי

שר התחבורה,
צאלח אל-מג'אלי

1. תקנה זו תוקנה בהתאם לתקנות מספר 1 לשנת 1958 שפורסמו בעתון מספר 1406 מיום 1/12/1958.
2. תקנה זו תוקנה בהתאם לתקנות מספר 59 לשנת 1960 שפורסמו בעתון מספר 1515 מיום